

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет
економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра іноземної філології, українознавства
та соціально-правових дисциплін

С. А. Остапенко, Л. А. Дмитрук, Г. М. Удовіченко

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

**ВСТУП ДО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА
ТА ОСНОВИ РЕДАГУВАННЯ ПЕРЕКЛАДІВ**

Ступінь: бакалавр

Кривий Ріг
2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра іноземної філології, українознавства
та соціально-правових дисциплін

С. А. Остапенко, Л. А. Дмитрук, Г. М. Удовіченко

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

**ВСТУП ДО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА
ТА ОСНОВИ РЕДАГУВАННЯ ПЕРЕКЛАДІВ**

Ступінь: бакалавр

Затверджено на засіданні кафедри
іноземної філології, українознавства та
соціально-правових дисциплін
Протокол № 6
від “3” грудня 2020 р.

Схвалено навчально-методичною
радою ДонНУЕТ
Протокол № 4
від “17” грудня 2020 р.

Кривий Ріг
2020

УДК 81'25(075.8)
ББК 81.07-923
076

Остапенко С. А., Дмитрук Л. А., Удовіченко Г. М.

О 76 Методичні рекомендації з вивчення дисципліни «Вступ до перекладознавства та основи редагування перекладів», ступінь бакалавр. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2020. 98 с.

Методичні рекомендації укладено відповідно до робочої програми дисципліни «Вступ до перекладознавства та основи редагування перекладів». Методичні рекомендації містять навчальні матеріали для закріплення базових та засвоєння професійно-орієнтованих знань з основних тем курсу, формування відповідних компетентностей у сфері перекладознавства та редагування перекладів, а також інформацію щодо змісту модулів та тем дисципліни, плани семінарських занять, рекомендації щодо самостійної роботи студентів, перелік джерел, рекомендованих для опрацювання.

ББК 81.07-923

© Остапенко С. А., 2020
© Дмитрук Л. А., 2020
© Удовіченко Г. М., 2020
© Донецький національний
університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського,
2020

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ЧАСТИНА 1. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	6
ЧАСТИНА 2. ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ/ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	11
Змістовий модуль 1. Поняття й категорії перекладознавства	11
Практичне заняття 1. Види перекладу і тлумачення	12
Практичне заняття 2. Способи, типи і види відтворення значень мовних одиниць	18
Практичне заняття 3. Перекладацькі трансформації	25
Практичне заняття 4. Особливості перекладу літератури різних жанрів (науково-технічної, економічної та юридичної літератури)	32
Практичне заняття 5. Особливості перекладу літератури різних жанрів (медичної, військової та громадсько-політичної літератури)	45
Змістовий модуль 2. Лексико-граматичні та жанрово-стилістичні особливості редагування перекладів	53
Практичне заняття 6. Особливості редагування різних видів перекладеної літератури	53
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	60
Змістовий модуль 1. Поняття й категорії перекладознавства	61
Тема 1. Види перекладу і тлумачення	61
Тема 2. Способи, типи і види відтворення значень мовних одиниць	67
Тема 3. Перекладацькі трансформації	71
Тема 4. Особливості перекладу літератури різних жанрів	75
Тема 5. Особливості перекладу літератури різних жанрів	84
Змістовий модуль 2. Лексико-граматичні та жанрово-стилістичні особливості редагування перекладів	90
Тема 6. Особливості редагування різних видів перекладеної літератури	90
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	97

ВСТУП

Коло діяльності, яке охоплює поняття «переклад», широке. З однієї мови на іншу перекладаються та редагуються вірші, художня проза публіцистика, науково-популярні видання, дипломатичні документи та інше.

Дисципліна «Вступ до перекладознавства основи редагування перекладів» дає можливість ознайомити студентів із загальною структурою теорії перекладу та головними поняттями перекладознавства та редагування, видами та типами перекладу, основними прийомами перекладацької техніки, етапами роботи перекладача та редактора.

Метою курсу є створити теоретичну основу для подальшого набуття студентами практичних умінь та навичок у галузі перекладу та вивчення моделей і закономірностей процесу перекладу і перекладацьких відповідностей, а також способів перекладу текстів різних жанрів та стилів; розвинути у студентів здатність об'єктивно, на основі вироблених наукою про переклад критеріїв, оцінювати переклади з точки зору редакторської діяльності, активізувати творчі здібності перекладачів-початківців.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Знати:

- визначення сутності перекладу як акту міжмовної опосередкованої комунікації, а також фундаментальні положення перекладознавства;
- зміст основних понять (терміно-одиниць) теорії перекладу;
- суспільне призначення і специфіку перекладу (його типів), основні відмінності між письмовим та усним перекладом;
- основні вимоги до якості тексту перекладу і найважливіші критерії аналізує співставлення текстів оригіналу та перекладу;
- основні типи перекладацьких трансформацій як інструменту оптимального перекладацького рішення, а також їх причини та й міру їх необхідності та допустимості.

Вміти:

- вільно орієнтуватися у понятійному апараті та основних прикладних напрямках сучасного перекладознавства;
- безпомилково користуватися фаховою термінологією, яка відображає специфічні поняття;
- порівнювати оригінал та його переклади та встановлювати найбільш вдалі (оптимальні) варіанти перекладу, застосовуючи так званий «фактор критичного ока»;
- здійснювати у процесі перекладу пошук «ключових слів» як відправних точок перекладацьких трансформацій;
- здійснювати редакторську правку тексту.

Методичні рекомендації містять інформацію щодо змісту модулів та тем дисципліни, плани семінарських занять, рекомендації щодо самостійної роботи студентів, перелік джерел, рекомендованих для опрацювання.

ЧАСТИНА 1.
ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Вибіркова
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Кількість змістовних модулів	2
Лекції, годин	20
Практичні / семінарські, годин	12
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	58
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	2
самостійної роботи студента	3,6
Вид контролю	екзамен

2. Програма навчальної дисципліни

Ціль – створити теоретичну основу для подальшого набуття студентами практичних умінь та навичок у галузі перекладу та вивчення моделей і закономірностей процесу перекладу і перекладацьких відповідностей, а також способів перекладу текстів різних жанрів та стилів. Розвинути у студентів здатність об'єктивно, на основі вироблених наукою про переклад критеріїв, оцінювати переклади з точки зору редакторської діяльності, активізувати творчі здібності перекладачів-початківців.

Завдання:

ознайомити студентів із сучасним станом перекладознавства в нашій країні й за кордоном;

вивчити базові теоретичні положення, поняття й терміни сучасного перекладознавства як системи уявлень про міжмовну й міжкультурну комунікацію; аспекти, моделі, методи, основні закономірності перекладання;

визначити типи перекладання, їхні особливості; принципи перекладацької стратегії, етапи перекладацької діяльності; особливості функціональних стилів і жанрів текстів; способи перекладання безеквівалентної лексики; види лексичних паралелей, зокрема «хибних друзів перекладача»; види перекладацьких трансформацій;

ознайомитися із специфікою професії перекладача і її відмінністю від інших задля підготовки до подальшої ефективної професійної діяльності;

оволодіти основними поняттями критики й редагування перекладів.

Предмет – базові теоретичні положення, поняття й терміни сучасного перекладознавства як системи уявлень про міжмовну й міжкультурну комунікацію, різновиди перекладацької діяльності.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Визначення і зміст поняття «переклад». Історичні аспекти перекладознавства.

Тема 2. Термін і поняття «переклад» та рівні його реалізації.

Тема 3. Види перекладу і тлумачення.

Тема 4. Способи, типи і види відтворення значень мовних одиниць.

Тема 5. Перекладацькі трансформації.

Тема 6. Особливості перекладу літератури різних жанрів і стилів.

Тема 7. Види редагування перекладеної літератури.

Тема 8. Особливості редагування різних видів перекладеної літератури.

Мовностилістичні засади відтворення та редагування іншомовних текстів.

Тема 9. Втрати при відтворенні тексту й редакторська допомога перекладачеві.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	У тому числі			
		л	п/с	лаб	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1: Поняття й категорії перекладознавства					
Тема 1. Визначення і зміст поняття «переклад». Історичні аспекти перекладознавства.	6	2			4
Тема 2. Термін і поняття «переклад» та рівні його реалізації.	8	2			6
Тема 3. Види перекладу і тлумачення.	12	2	2		8
Тема 4. Способи, типи і види відтворення значень мовних одиниць.	12	4	2		6
Тема 5. Перекладацькі трансформації.	12	2	2		8
Тема 6. Особливості перекладу літератури різних жанрів і стилів.	12	2	4		6
Разом за змістовим модулем 1	62	14	10		38
Змістовий модуль 2: Лексико-граматичні та жанрово-стилістичні особливості редагування перекладів					
Тема 7. Види редагування перекладеної літератури.	8	2			6
Тема 8. Особливості редагування різних видів перекладеної літератури. Мовностилістичні засади відтворення та редагування іншомовних текстів.	12	2	2		8
Тема 9. Втрати при відтворенні тексту й редакторська допомога перекладачеві.	8	2			6
Разом за змістовим модулем 2	28	6	2		20
Усього годин	90	20	12		58

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Кількість годин
1	Практичне заняття Види перекладу і тлумачення.	2
2	Практичне заняття Способи, типи і види відтворення значень мовних одиниць.	2
3	Практичне заняття Перекладацькі трансформації.	2
4	Практичне заняття Особливості перекладу літератури різних жанрів (науково-технічної, економічної та юридичної літератури).	2
5	Практичне заняття Особливості перекладу літератури різних стилів (медичної, військової та громадсько-політичної літератури)	2
6	Практичне заняття Особливості редагування різних видів перекладеної літератури.	2
	Всього	12

5. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ рівень сформованості компетентностей студента оцінюється у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю – екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру (очна форма навчання)

№ теми практич- ного заняття	Аудиторна робота					Позааудитор- на робота	Сума балів
	Тестові завдан- ня	Виконання практичних завдань теми	Обговорен- ня теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Завдання для самостійного виконання	
Змістовий модуль 1							
Тема 1	1	2	1			1	5
Тема 2	1	2	1			1	5
Тема 3	1	3	1	2		1	8
Тема 4		3	1			1	5
Тема 5	1	3	1			1	6
Разом змістовий модуль 1	4	13	5	2	5	5	34
Змістовий модуль 2							
Тема 6	1	4	1	4		1	11
Разом змістовий модуль 2	1	4	1	4	5	1	16
Разом							50

**Оцінювання студентів протягом семестру
(заочна форма навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота				Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Індивідуальне завдання 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання 2	50	100
20	5	15	10		

Загальне оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

ЧАСТИНА 2.
ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ/ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПОНЯТТЯ Й КАТЕГОРІЇ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Практичне заняття 1. Види перекладу і тлумачення

План:

1. Підготуйте відповіді на такі запитання:
  - 1.1. Основні принципи типології перекладу. Наведіть власні приклади.
  - 1.2. Поняття функціонального стилю. Наведіть приклади.
  - 1.3. Різновиди перекладу залежно від жанру перекладеного тексту.
  - 1.4. Визначте семантичний об'єм поняття «художність» і вкажіть, охоплює він усі типи тексту чи лише белетристичний комплекс.
  - 1.5. Як можна класифікувати тексти щодо їх перекладацьких особливостей.
  - 1.6. Спільні та відмінні риси усного та письмового перекладу.
  - 1.7. Послідовний переклад.
  - 1.8. Що таке інформація? Які види інформації має повідомлення?
2. Виконайте практичні завдання.
Література: 1, 4, 7, 8, 12

Практичні завдання:

1. *Прочитайте уважно наведений текст і зробіть із нього реферативний та анотаційний переклад англійською мовою.*

Конотопська битва

Конотопська битва 8 липня 1659 року, коли українські війська на чолі з гетьманом Іваном Виговським дали гідну відсіч Московському царству в його зазіханнях на Україну, замовчувалася протягом трьох століть. І царська, й радянська імперії маніпулювали істерією у своїх інтересах....У XVII ст., за Б. Хмельницького, в 1648-1650-х роках було створено Українську козацьку державу. Та після сумнозвісної угоди 1654 року починається наступ північних сусідів на українську державність. Після смерті Б. Хмельницького 1657 року гетьманом обрано І. Виговського. Над Україною нависла небезпека повної ліквідації автономії і поневолення її Москвою. В українських містах усе більше сконцентровувалося російських військ. За такої ситуації Виговський і патріотично налаштована козацька старшина розуміли, що потрібен розрив із Московською державою і об'єднання на федеративних умовах із Польщею. Тож Виговський вів переговори з польським королем Яном II Казимиром. І 6 жовтня 1658 на козацькій раді під Гадячем ухвалюється польсько-український пакт. Дізнавшись про це, московський цар Олексій Михайлович уже 24 жовтня видає грамоту, в якій Виговський оголошується зрадником, і у квітні 1659 року цар посилає в Україну своє 100-тисячне військо, що зруйнувало доцентру містечко Срібне і рушило на Конотоп. Шалені атаки московських військ відбивав 4-ти-сячний Ніжинський полк на чолі з полковником Григорієм Гуляницьким. Майже три місяці московські війська блокували Конотоп. Тоді на допомогу прибув Виговський із 60-тисячним військом, у якому, крім козаків,

були й татари – гетьман на той час підписав угоду з Кримським ханом. Виговський заманив московську кінноту до татарської засади і 8 липня загарбників було розгромлено. Відомий російський історик С. Соловйов писав про ті події: «Краса і гордість московської кінноти... зникли за один день». Московиків охопила паніка, вони втікали аж до Путивля. Переляканий московський цар тоді вийшов до народу в траурному вбранні. Боявся, що козацькі війська й татари підуть на Москву і візьмуть її. Та військо Виговського, переслідуючи загарбників, зупинилося на кордоні України. Це була перша гідна відсіч Московській державі в її апетитах до України. Наші предки протягом століть прагнули мати свою незалежну державу і відбивали нападників як із півдня, так і з півночі.

2. Проаналізуйте наведений текст і зробіть анотаційний і реферативний його переклад українською мовою.

The Great Famine of 1932-1933 in Ukraine

Famine of this year marks an anniversary of one of the world's worst genocides: the Great Famine of 1932-1933 that ravaged Soviet-occupied Ukraine. The famine was not a natural disaster, but a man-made atrocity that killed from 7 to 10 million men, women and children. It was a heinous use of food as a weapon – in this case used by Stalin and his henchmen to destroy a nation. The regime ordered the expropriation of foodstuffs in the possession of the rural population to destroy the nationally conscious segments of Ukrainian society, secure collectivization and support industrialization. It was, as the dissident samvydav of the 1970s put it, "a political famine, planned at the top by the Kremlin".

More than seventy years after the Great Famine, there are many who do not know about this tragic episode, which is analogous in Ukraine history to the Holocaust in Jewish history and was, in fact, a precursor to other modern-day genocides. Ukrainian communities around the globe solemnly marked the 50th anniversary of this national tragedy in 1983 with diverse events and publications. All were attempts not only to remember, but to tell others about this unimaginable horror wrought by Stalin and, indeed, the Soviet system. This year, some of our communities are taking advantage of another anniversary to increase public awareness about the famine and its ramifications. In Canada the city of Montreal led the way with a series of commemorative events in the spring: a memorial march, an exhibit of photographs and books about the famine, a series of lectures and segments about the famine broadcast on the local Ukrainian radio program. In the Canadian capital the Ukrainian community held a memorial manifestation, plus a memorial service. The Ottawa community also took a pragmatic approach to the solemnities. A scholarship fund was launched to support research into the politics of famine and a "soup kitchen" fund was established to feed the hungry in Ukraine today. As well, community members are pushing for a section on the Great Famine in Ukraine to be included in the federal government's plans for a Holocaust or genocide museum in the National Capital. Their efforts are commendable and should be emulated by others during this year to ensure that this genocide is not forgotten and that its lessons

are understood by new generations with the hope that they will never allow such history to be repeated.

3. Проаналізуйте наведені тексти і зробіть із них вільний переклад-переказ українською мовою, не обминаючи реалій сучасного життя англійців.

1. Grease

Greasy spoons very rarely appear in guidebooks, but they are an essential part of life in the UK, especially for people living in the bigger cities. In London, the capital city of the greasy "spoon," there are hundreds and hundreds, fueling the population with bacon, egg and sausage. These small restaurants are so common and everyday - like baked beans or phone boxes - that they are barely even noticed, but if greasy spoons were removed, the country would be on its knees. Greasy spoon cafes are so called because any cutlery that comes into contact with the food on offer is immediately coated with a sticky, greasy layer of lard. It almost seems like an oily mist hangs in the air, as if fat drips from the walls. More calories can be found in a cup of tea in a good greasy spoon than in a whole meal at a normal restaurant.

2. The Setting

Greasy spoons are generally found slightly away from the main streets of most towns, on the shabbier roads. Always a bit dirty and down at heel, they usually have large (grease coated) glass windows, a plastic sign with the name of the cafe – usually containing the name of the owner e.g. Mario's, Boss place, Rita's cafe – and a huge menu offering a wide variety of "artery clogging delights".

Inside they are generally clean, functional and scruffy. You'll see old wooden seats, tables covered with cracked linoleum and plain walls. Each table has on it a bottle of brown sauce, tomato ketchup and vinegar, and pots of salt and pepper. In the background, behind a chipped counter, are huge gleaming tea urns and a steaming kitchen where the gruff chefs work their magic.

3. The People

In a typical greasy spoon, you will find people from all walks of life. Poets, dropouts, hurrying businessmen, students lazing around with huge mugs of tea. Some read novels, some stare into space, and others catch up on the day's news. There will be young couples staring into each other's eyes or lonely old men coming out for a change of scene. At weekends there will always be large groups of friends, recovering from a night on the town. They are all united by one thing: the food. They are all looking for some seriously stodgy grub.

4. The Food

The meals are dangerously unhealthy, and absolutely delicious. All kinds of fried food can be bought for incredibly low prices. The central piece is usually the traditional English breakfast. Although it's called a breakfast, it takes a brave soul to eat it first thing in the morning, because it is huge. At least two pieces of bacon, two sizzling sausages, two fried eggs, fried mushrooms, baked beans and bread soaked in hot oil and fried. The very finest greasy spoons will also offer several pieces of black pudding – surprisingly tasty, considering that it's made from – wait for it – dried pigs' blood and lard. The English breakfast is full of meat and fat. If you want something

less filling, there's still a lot to choose from; particular specialties are bacon or fried egg sandwiches (or, of course, bacon and egg sandwiches). There is also often a range of vegetarian sausages and burgers. Greasy spoons have some devoted followers. Nothing can beat going to a real one – especially on an empty stomach.

4. Зробіть реферативний англійський переклад наведеного нижче тексту. Скористайтеся, де це необхідно для збереження властивостей англійської мови, необхідними лексичними та граматичними/ синтаксичними трансформаціями.

День Святого Патрика

Відповідно до традицій тих часів, це був не день народження святого покровителя Ірландії, а день його смерті. Для більшості людей це свято – частково релігійне, а частково фестивальне.

Зелений колір наповнює вітрини магазинів, крамниць солодоців, відділів, що продають подарунки, сувеніри та святкові прикраси. Це час трилисників, ельфів з горщечками золота, ірландських прапорів, арф, ломачок, глиняних люльок і циліндроподібних капелюхів. Патрик в основному відомий наверненням ірландців до християнства у 400 р. н.е. Досить дивно, але покровитель Ірландії сам ірландцем не був. Історичні джерела свідчать, що він народився близько 389 р. н.е. в Шотландії чи Римській Британії. Батько Патрика був службовцем і працював на Римський парламент. Патрика виховували, як і будь-яку іншу дитину його класу, доки в 16 років його не викрали пірати і не продали в рабство в Ірландію. Перебуваючи в рабстві, Патрик присвятив себе релігії. Якось у видінні чи в сні Патрику було сказано про корабель, який відвезе його в "безпечне місце" у Францію. Подорож була успішною. Він утік до Франції. Від того часу Патрик присвятив своє життя Богу. Він повернувся до Ірландії як християнський місіонер у 432 році і почав свою роботу у північній та західній Ірландії, де ніхто раніше не проповідував християнство. Незабаром він став відомим у всій Ірландії. Його прозвали Стара Лиса Голова. Кажуть, що Патрик заснував більше, ніж 300 церков і похрестив понад 120 000 людей.

5. Прочитайте уважно наведений текст, доберіть необхідні лексичні відповідники і зробіть анотаційний переклад його англійською мовою.

Теософічні аспекти наслідків Переяславської ради 1654 року

Теософія є філософією людського (географічного) простору, галуззю знання на межі географії та філософії. Незважаючи на порівняно недавнє впровадження терміну «геософія» (Вате, 1924; Різкогив, 1994 тощо), причому вживаного лише в Західному світі, саме поняття, точніше, проблема філософського осмислення геопросторових явищ, у т. ч. геополітичних, існувала вже у стародавні часи. Поняття «геософія» є аналогічним поняттю «історіософія», під яким розуміється галузь знання на межі історії та філософії. Одним із найважливіших явищ української минувшини, що потребує географічної й водночас філософської інтерпретації, є Хмельниччина й,

зокрема, її кульмінаційний епізод – Переяславська рада 1654 р. – подія, що багато в чому стала визначальною в долі нашої Батьківщини.

Говорячи про геополітичну ситуацію в Центрально-Східній Європі напередодні національно-визвольної війни українського народу під проводом Богдана Хмельницького, слід зауважити, що ворожі Україні сили розташовувалися в той час головним чином на захід і на південь від неї. Оттоманська Порта й Кримське ханство від початку становили небезпеку для українських земель через постійні набіги підлеглих султанові татар і работоргівлю українцями на невільничих ринках. Власне, ці явища й зумовили появу наприкінці XV ст. українського козацтва. Річ Посполита своїм брутальним ставленням до українства дедалі більше робила з нього свого ворога. Епізодичний характер контактів козаків із Московією до XVII ст. не давав чіткого уявлення про можливий рівень добросусідства у їхніх взаєминах, але Московщина залишалася можливим «запасним аеродромом» для України при появі певних зовнішньополітичних обставин. Отже, можна зробити висновок про переважно південно-західний геополітичний «вектор спротиву» Козацької держави іноземній експансії перед 1648 р. Перебіг подій під час національно-визвольної війни суттєво змінив цей вектор. По-перше, Богдан Хмельницький систематично підтримував стосунки з Портою, яка також була зацікавлена в ослабленні Польщі. Союзниками козаків певний час були й кримські татари. По-друге, наш гетьман значно активізував контакти з московським царем, із яким, врешті-решт, і уклав на початку 1654 р. Переяславську угоду щодо протекторату Московщини над Україною.

Як відомо, Б. Хмельницький дуже швидко побачив згубні для українського народу наслідки Переяславської ради, після чого і вступив у переговори зі Швецією та Семигородом. «Вектор спротиву» Козацької держави став іншим. Починаючи з 1654 р., головна небезпека для українства стала насуватися з північного сходу. Саме тоді набувала могуті Московська держава, що за півстоліття стала Російською імперією. У той же час Оттоманська Порта й Річ Посполита поступово занепадали, причому остання наприкінці XVIII ст. взагалі втратила незалежність і територіальну цілісність. Позаяк найвигідніше мати за союзників держави достатньо сильні, але такі, чия потуга повільно зменшується, то цим можна пояснити приязні стосунки з Польщею І. Виговського, а з Туреччиною – П. Дорошенка й П. Орлика. Треба відзначити, що між гетьмануванням І. Виговського, з одного боку, та П. Дорошенка, з другого, сталася важлива подія, що на кілька десятиріч унеможливила військово-політичне блокування України з Польщею. Йдеться про Андрусівське перемир'я Польщі з Московщиною (1667 р.), внаслідок якого і східний, і західний напрямки стали для Козацької держави однаковою мірою «векторами спротиву». Іншого виходу, крім орієнтації на Порту, в Дорошенка та Орлика не було. «Вектором партнерства» для України в останній третині XVII на початку XVIII ст. став південний, а за І. Мазепи (при наближенні шведів) – і північно-західний.

Таким чином, можна твердити, що загалом після Переяславської ради «вектор спротиву» України став північно-східним, а «вектор партнерства» – південно-західним. «Північ», «Схід» як сторони горизонту стали відтоді символами уярмлення нашого народу.

Ведучи мову про теософічні аспекти сучасного геополітичного положення України, слід зазначити, що за три з половиною сторіччя ситуація мало змінилася. Попри падіння Російської імперії (1917 р.) та Советського Союзу (1991 р.), сьогодення Російська Федерація не лише не позбулася своєї кількасотлітньої агресивної зовнішньої політики, але й виявляє тенденції до відновлення становища наддержави. З іншого боку, тепер як із півдня (через Чорне море), так і з заходу нашими сусідами є держави-члени НАТО – потенційні союзники України. Готовність же Польщі, Туреччини, Угорщини вбачати в нашій державі рівноправного партнера залежить насамперед від політичної волі української влади.

Отже, виходить, що й у наш час, коли нависла небезпека повторення Переяслава, знову «вектором спротиву» України має стати північно-східний, а «вектором партнерства» – південно-західний. Проголошене понад 70 років тому Миколою Хвильовим гасло «Геть від Москви! До психологічної Європи!» можна перефразувати на теософічний кшталт: «Зі сходу – небезпека, на заході – захист!».

У цілому можна зробити висновок, що Переяславська рада 1654 р. великою мірою поділила історію України, починаючи від козацької доби, на «до» і «після». Це підтверджують і теософічні аспекти, пов'язані зі сторонами горизонту, а саме – зміна головних «векторів спротиву» з південного та західного на північно-східний, а також перетворення південно-західного напрямку з «вектора спротиву» на «вектор партнерства».

Практичне заняття 2.

Способи, типи і види відтворення значень мовних одиниць

План:

1. Підготуйте відповіді на такі питання:
  - 1.1. Переклад на фонематичному рівні лексичних одиниць.
  - 1.2. Переклад на рівні слова / лексеми.
  - 1.3. Переклад як вид мовленнєвої діяльності. Мовні одиниці. Перекладацькі одиниці / відповідники. Типи тексту.
  - 1.4. Переклад на рівні речення і тексту / дискурсу.
  - 1.5. Характерні зовнішні та внутрішні особливості поетичних текстів і їх відтворення в перекладі.
  - 1.6. Відтворення морфологічних / категоріальних значень слів у перекладі.
  - 1.7. Еквівалентність на рівні синтаксичних одиниць.
  - 1.8. Відтворення стилістичних засобів тексту у перекладі.
2. Виконайте практичні завдання.
Література: 1, 2, 4, 7, 8, 11, 12, 17

Практичні завдання:

1. Проаналізуйте кожен з наведених нижче англійських мовних одиниць, дайте їм один чи два, де необхідно, українські відповідники, вивчіть і рознесіть їх, залежно від природи кожної, до одного з таких рівнів мовної стратифікації: 1) фонологічний; 2) морфологічний; 3) лексичний; 4) синтаксичний (нижчого та вищого підрівнів). Мовні одиниці:

air, apart, away; bit, beat, bat, bone, bow; call, clay, cliff, claw, clover; dare, dozen, draw, dwelling; eve, evaluate; fake, fate, frame, fraud; hare, harp, higgledy-piggledy; gander, gall, garnish, grow old, grow blind, throw light, slow down, make sure, stand up, a nice summer day, O.K., the USA, come along, a nice pair of shoes, make-up, keep quiet; mind one's own business, murder will out, don't teach your grand-mother to suck eggs, never say die, look beautiful, air castles, small hours of the day, to pass the Rubicon, Queen Ann is dead, the Trojan horse, day in day out, you are welcome, when two Sunday's come together; employee, examinee; -th, -ng, w, -ts, -ck, -oo (cool, Waterloo), -ow, x, y, I, -ie; anti-, de-, ex-, hyper-, super-, trans-, non-, counter-, inter-, -or, -ier, -er, -tion, -urn, -ist, -ism.

2. Прочитайте уважно наведений нижче текст і выпишіть усі мовні одиниці, що належать до групи так званих неперекладних (реалії суспільно-політичного життя), і визначте способи їх відтворення. Зробіть скорочений реферативний переклад тексту українською мовою і вкажіть, до якого підстилю цей текст належить.

How to Decorate Easter Eggs, Ukrainian style

It's a craft said to have its roots in antiquity, when locals painted eggs for use in rituals associated with creation. Traditionally, *pysanky* were believed to possess great powers based on their geometric motifs, symbols and colors, as well as the fact that they harbor inherent power; within them is the nucleus of life itself.

Regardless of what calendar you observe, Easter is just around the corner.

For many, it's a time associated with family get-togethers and mounds of chocolate. In Ukraine, although the Easter bunny doesn't lay his eggs here, colorful ova still abound, thanks to the tradition of pysanky, or beautifully-painted eggs.

And, when in Rome (or in Ukraine, in this case), do as many Ukrainians do. The following are some Tips for the ambitious beginner.

The most popular method of decorating pysanky is the wax resist or batik method. A specialized instrument called the kistka or ryl'tse is used to draw designs with hot wax. The following instructions on how to do this are based on the suggestions of Canadian artist Ann Morash.

First, decide on a design for the egg and collect supplies: eggs (watch for hairline cracks, and ensure they are at room temperature for best results); white vinegar or soapy water; dyes; old newspapers; kistka, which consists of a wooden handle, a brass funnel, and copper wire for applying wax (available at Architects House, 7 Hrinchenka, and other art galleries); beeswax or candle wax; tissue paper; a candle and lighter; a tablespoon; a pencil; cotton swabs; a pin and an elastic band (try such textile shops as House of Textiles, 23 Khreshchatyk); a drying rack of some sort – preferably a flat board with short nails in a tripod formation for resting eggs in; a syringe; and varnish.

Cover the work area with old newspapers and set the egg on soft tissues. Clean the egg by dabbing it with diluted vinegar or soapy water. Draw a basic design on the egg lightly with a pencil. Put an elastic band around the egg when making straight lines.

Heat the head of the kistka in the flame of the candle for 20-30 seconds. Then scoop a little beeswax into the funnel of the kistka. Reheat the kistka in the flame until the wax is melted. For a kistka that does not have a funnel, simply dip the tip in the wax and proceed.

Test the wax flow from the kistka on the newspaper before drawing any wax lines on the egg. Apply wax above the penciled design using the kistka. The dye will not stain anywhere the wax has been applied. At first, wax should be applied only where white is desired in the design. Dyeing/coloring alternates with waxing.

The shapes and colors on pysanky are not random, but hold important significance and meaning. Also, pysanky colors and patterns vary according to geographical region.

The Following is a Guide to Basic Design:

Shapes: diamonds symbolize knowledge; ladders – prosperity or prayer; crosses – Jesus Christ, or the four corners of the world; dots – the tears of Mary during the crucifixion or simply stars; curls – defense or protection; triangles – several forms of the trinity, and zig-zags – fire, life-giving heat, or loyalty and wisdom.

Colors: red signifies happiness in life, or passion; yellow – purity, or youth; orange – strength, or the eternal sun; black – eternity; green-spring, or new hope/renewal; blue – the sky, or good health; and white – purity, innocence, or birth.

3. Проаналізуйте наведені нижче короткі тексти й уривки текстів, визначте на основі вжитої у них лексики (чи термінолексики), синтаксичних структур і форм презентації матеріалу, до якого підстилю кожен із них належить: а) до ділового, б) художнього, в) інформаційного, г) наукового чи інших підстилів. Перекладіть кожен текст відповідною мовою і визначте, який із них було найважче перекладати і чому.

1. Booking Rooms 381 Bourne Avenue, Birmingham,

April 12th

Dear Madam,

Thank you for your letter of the 10th, reserving me provisionally two double bedrooms at J _a week inclusive, for four weeks from August 20th.

I write to confirm acceptance and I enclose a deposit of J, for which kindly acknowledge receipt.

We shall probably arrive about five o'clock on August 19th, but I will write you again later.

Yours faithfully, (Mrs.) Angelica Butler

2. Sending Cheque in Settlement of Account

March 19th

Dear Sirs,

We have pleasure in enclosing herewith cheque for &204 18s. 4d., in full settlement of your a/c, dated March 1st. The endorsement on the back of the cheque is sufficient acknowledgement.

Yours faithfully, For Smith&Sons,

D. Brown Accountant

3. Long-Lasting Can Crusher

Helpful for consumer, restaurant, and businesses interested in recycling aluminum cans. The "Can-ram" crushes 10 cans in 10 seconds and automatically ejects them. This convenient device handles a variety of can sizes, explains the firm. It lasts a long time because it is made of reinforced nylon with only two moving parts. A minimum order is 3,100 units. Price: 9.99 retail.

4. Vitaliy Klychko

The retired boxer Vitaliy Klychko raised eyebrow this weekend when he announced he would accept the number-one spot on the list of a parliament election bloc backed, in part, by the Pora (It's Time) party.

Klychko, a former WBC heavyweight champ, shocked fans just days ahead of his scheduled Nov.12 title defense when he revealed he was quitting boxing Days after his decision, rumors spread that Klychko, a vocal Orange Revolution supporter, would join the People's Union Our Ukraine parliamentary bloc, which is loyal to President Viktor Yushenko.

Instead, Klychko announced Dec. 10 he would head a newly formed bloc made up of two parties: Pora and Reforms and Order.

4. Прочитайте і проаналізуйте наведений текст, визначте його ключові слова та зробіть його літературний переклад українською мовою. Вмотивуйте його належність до конкретного підстилю.

Brief History of Volleyball

Volleyball is a modern game. It originated in America. The game was invented in 1895 by William G. Morgan in Holyoke, Massachusetts. Volleyball was then growing in popularity, but it proved too strenuous for the older men.

The game of volleyball was developed as a modification of tennis. For some time people did not show any great interest in this game. But after the first exhibition of the game in Springfield, Massachusetts, in 1896, volleyball had become increasingly popular. Later volleyball became a splendid recreational game. The basic idea of play was to volley the ball back and forth over the net. Slowly more and more people were attracted and the number of participants steadily increased. In the beginning the game had a few simple rules. The first complete set of rules was formulated in 1917 and since then volleyball has seen many additions and modifications as the game developed and became more specialized.

Volleyball has spread to far off lands and it is played throughout the world. It is estimated that the game is popular in many countries. The game spread from one country to another. The International Volleyball Association was formed in 1947. The first World Volleyball Championship was held in 1949 at Prague, Czechoslovakia, when twelve countries were represented. Reports say that the championship was conducted at the winter stadium before daily crowds of fifteen thousand.

5. Перекладіть українською літературною мовою наведений нижче текст і виділіть у ньому курсивом (чи підкресліть) речення та словосполучення, що зазнали в процесі перекладу трансформації: а) лексичних/синонімічних замін; б) спрощення; в) розширення; г) генералізації; д) перифразу; е) зміни порядку слів тощо.

Young at Heart

As you become older, the rights that the law gives you increase. But the ages at which you gain these rights can vary widely from country to country. There are even big differences between what young people can do in England and in Scotland.

Because young people mature at different rates, and become "responsible" according to their own personality and background, there is no universally agreed age at which they become *adults*. That is why according to the Children's Legal Centre, in London, which collected these figures, the minimum age limits are often arbitrary.

The most important age from a legal point of view is called the age of majority. This is the age at which the law considers you to have rights and responsibilities, and at which you can take all decisions that affect your life.

The most popular age for this in Europe is 18. It was 21 in England and Wales until 1969, but it then came down to 18 since which time many other European countries have followed. In France and West Germany, for instance, the age came down from 21 to 18 in 1974, and in Italy the following year.

In Greece, Ireland, Holland and Denmark the age has also been reduced to 18 often in response to young people's demands. In Austria it is 19 and in Switzerland, 20. Scotland, where the age of majority is 18, divides under-18s into two categories: boys under 14 and girls under 12 are "pupils", and girls from 12 to 18 and boys from 14 to 18 are "minors" who have some rights denied to pupils.

Many countries let young people reach the age of majority earlier if they have been "emancipated", or released from all parental control. This might happen on marriage, such as in Denmark, France, Ireland, Spain and Switzerland, or at the request of the young person and a parent or guardian.

In France, a young unmarried woman with a child automatically reaches the age of majority, although she loses this if she gives the child away.

6. Проаналізуйте виконаний англійською перекладачкою Верою Річ поетичний переклад і визначте, які компоненти першотвору (кількість рядків, тип римування, поетичний розмір, ритм, риму) вона віддала повністю і які не віддала. Знайдіть і поясніть ампліфікації / наточення рядків у перекладі.

<p>Освальд Бургардт ВОЛОДИМИР Із Візантії посланий чернець Суду Страшного розгорнув картину. І бачить князь геєну й райські крини, Що змалював вигадливий мистець. Чувай! Надходить грізний реченець.</p> <p>Над полем чорний крик сурми полине. З могил повстануть подвиги й злочини, І шлях у вічність ляже навпростець. Як переплисти озеро солоне Тих сліз, що їх Рогніда пролила, І крові братньої ріку червону?</p> <p>Та розвівається поволі мла, І вже в рожевім кольорі надії Незнана просторінь віків ясніє.</p>	<p>VOLODYMYR The monk, sent hither from Byzantium, Revealed a picture of the Day of Judgment, The Prince saw heaven's blooms, Gehenna plumb less, The artist's picture of the world to come. Pay heed! For now draws nigh the day of, doom, The plain shall ring with black voice of the trumpet; A path leads to eternity, and summoned, Righteous and wicked rise up from the tomb. And how can he that salty lake pass over. That lake of tears which once Rohnida shed And brothers' blood in a great crimson river? But slowly, now, the mists dissolve, and spread Wide in the rosy hues that hope presages, Blight gleams the unknown vista of the ages.</p> <p style="text-align: right;">Translated by Vera Rich</p>
--	--

7. Проаналізуйте уважно всі строфи наведених віршів і визначте: 1) найголовнішу формальну різницю між ними; 2) зробіть підрядковий

переклад першого чи другого вірша, а також п'яти будь-яких верлібрових віршів останньої колонки.

<p>1. Микола Хижняк Біля пам'ятника Кобзареві в Донецьку <i>Товариство моє, Станьмо тут повносило! В нас іще постає Те, що гнуло й косило, Що звело до бурлак Наше вольне козацтво, А імперський кулак Люд загнав у кріпацтво. Лиха випити вщерть Прирекла та навала. Нашу славу і честь Крізь шпіврутени гнала. Товариство, дивись! Чуйте, други-українці! Правлять бал, як колись, Проімперські ординці. Тут ще зайд полігон І духовна руїна. Мовби наш регіон Та й нерідна Україна. Ані рокіт бандур, Ані грім тулумбасів Не подужають мур Манкуртизму в Донбасі. Яничарство, мов цвіль, І гендлярство, й переступ, Мову гонять звідціль Аж у душах перестук. Зайде наша зоря Українство Донбасу. Гніву б нам кобзаря! Нам би духу Тараса!</i></p>	<p>2. Анатолій Кравченко Божа істина Є схід і захід – є Україна. Між полюсів, століть і міфів, як давнина, як довга днина – миттєвість спогадів про скіфів. З Дінцевих до Дністрових плесів, крізь Дике Поле – пам'ять предків, сліди річок, останці скресів, уламки каменя – абетки. Крізь Дике Поле – пам'ять предків – Вітрів, як орд, шалений натовп. Уламки каменя-абетки, сумний і прикрий сущим натяк. Вітрів, як орд, шалений натовп, світів надзоряних безмежність. Сумний і прикрий сущим натяк, прийдешнім Божа застережність. Світів надзоряних безмежність... Було одвіку спершу Слово – прийдешнім Божа застережність: "Ви є – допоки з вами мова". Було одвіку спершу Слово! Воно з огрому й досі лине: Допоки з вами ваша мова, Є схід і захід – є Україна!"</p>	<p>3. Василь Старун Пішов дощ по холодному полю * * * сік долин прихлюпує сон * * * іскри поодинокі очі колють * * * час і свідомість прийшли * * * рано-вранці ідеці по борошно * * * помолімося проти вікна на шляху до Голгофи * * * зникла вода і у підземних жилах крику * * * не розтин писанки - а знак душі без тіла * * * коротка ніч по калиновій ще гілка сливи поділяє навпіл місяць * * * квітка-одноденка на тілі метелика зійшла * * * умовкає листопад в календарі дно ріки шорсткими губами ворухить де ти водо... вдово..</p>
--	---	--

8. Прочитайте уважно наведені вірші двох різних поетів і визначте а) поетичну метрику кожного вірша, б) типи рим (чоловіча, жіноча, вокалічна/консонантна), в) характер римування (послідовне/ перехресне тощо), г) чергування складів у кожній строфі (їх кількість) і перекладіть поетично обидва вірші українською мовою.

<p>W. Wordsworth</p> <p>1. I wandered lonely as a cloud That floats on high o'er vales and hills, When all at once I saw a crowd A host of golden daffodils. Beside the lake, –beneath the trees,</p>	<p>Daffodils</p> <p>3. The waves beside them danced, but they Out-did the sparkling waves in glee, A poet could not but be gay In such a jocund company! I gazed and gazed – but little thought</p>
<p>2. Fluttering and dancing in the breeze, Continuous as the stars that shine And twinkle on the Milky Way They stretched in never-ending line Along the margin of a bay; Ten thousand saw I at a glance Tossing their heads in sprightly dance.</p>	<p>4. What wealth the show to me had brought. For oft when on my couch I lie. In vacant or in pensive mood, They flash upon that inward eye Which is the bliss of solitude; And then my heart with pleasure fills, And dances with the daffodils</p>

Практичне заняття 3. Перекладацькі трансформації

План:

1. Підготуйте відповіді на такі запитання:
  - 1.1 Що таке лексичні трансформації при перекладі? Які причини зумовлюють їх виникнення?
  - 1.2 Назвіть лексичні та лексико-семантичні трансформації, розгляньте кожен із їх видів і проілюструйте його прикладами.
  - 1.3 Що таке граматичні трансформації при перекладі? Які причини зумовлюють їх виникнення? Назвіть рівні граматичних трансформацій.
  - 1.4 Назвіть трансформації, які подані у роботах В. Комісарова, Я. Рецкера, А. Фітерман та Т. Левицької, О. Швейцера, Р. Міньяр-Білоручева, Л. Бархударова, Л. Латишева. Окремо зверніть увагу на граматичні та лексико-граматичні трансформації.
  - 1.5. Зупиніться докладно на кожному з видів граматичних трансформацій і проілюструйте прикладами.
2. Виконайте практичні завдання.
Література: 1, 4, 6, 7, 11, 12, 17

Практичні завдання:

1. Перекладіть речення, використовуючи конкретизацію та генералізацію значень.

It is at this *point* that we turn to more financial problems.

So mum, can you do a little *thing* and bump us up to the first class?

The objects *exhibit* high firmness.

He extracted *every ounce* of his emotion.

2. Проаналізуйте наступні речення на предмет лексичної заміни типу "генералізація" та "конкретизація" та підкресліть зазначені трансформації.

1. I have been at him all the evening. – Я докучала йому цілісінький вечір.

2. It might seem bizarre in the United States or in the rest of Europe where for years, the directors of the national security and intelligence agencies have been routinely announced. – У Сполучених Штатах та в решті країн Європи це могло б здаватися дивним, бо там керівники національних спецслужб, як правило, називалися у пресі.

3. Miss Spence's car was standing by the front door. – Авто пані Спенс припаркували біля парадного під'їзду.

4. Dinny waited in a corridor which smelled of disinfectant. – Дінні чекала у коридорі, що просяк карболкою.

5. Oh dear, have you started bidding already? – Дороженька, ти вже показала масть?

6. "I could certainly swallow a highball," said Logan. – Я не від того, щоб перехилити коктейль, зауважив Лоуген.

7. She snatched away their plates with mock something. – Вона прибрала тарілки з липовими стравами.

8. ... he asked her if she could use a drink. – ... він запропонував їй келишок віскі.

9. Libbard is only a country doctor. You ought to see a specialist. – Ліббард – всього-на-всього сільський лікар, вам варто було б проконсультуватися у кардіолога.

10. ... the boy was reading a pulp magazine with intense concentration. – ... молодик зосереджено читав дешевий журнал.

11. On the other hand, she did not like the American cross-talking and dancing pair. А втім, вона не любила американський естрадний дует.

3. Перекладіть речення, використовуючи прийом смислового розвитку та вказуючи його характер.

1. *Something jarred in me* almost painfully while he was speaking his light farewell words.

2. At last *he found his voice*.

3. I don't think she's living here at the moment. *Her bed wasn't slept in*.

4. A carpet was on the floor, so thick and soft that *it felt like piles of velvet* under my feet.

5. His *beardless face* was thin, worn, and transparently pale, but not wrinkled.

6. *I never moved and never spoke*.

7. On this night, however, as soon as *the cloth was taken away*, he took up a candle and went into his business room.

8. *I am painfully situated*, Utterson, my position is a very strange – a very strange one.

9. *I have no wind*, if you want to know the truth.

10. One of the biggest reasons I left Elkton Hills was because I was *surrounded* by phonies.

11. He was small, and very plantly dressed; and the look of him, even at that distance, went *somehow strongly against the watcher's inclination*.

4. Перекладіть речення українською мовою, застосовуючи необхідні лексичні трансформації.

1. Ten new countries have joined Europe amid hype and hoopla (= making a lot out of something, noise, etc.). The road ahead will be tougher than they expect.

2. In a public scolding unprecedented for a British prime minister, 52 former senior British diplomats called for a “fundamental reassessment” of Tony Blair’s handling of Iraq and the Middle East peace process.

3. Demands from Washington are likely to worsen Blair’s relationship with serving generals as well.

4. The officials are talking tough about the bloodbath in the southern half of the country.

5. Tough Times for Thaksin (=Thailand’s Prime Minister Thaksin Shinawatra).

6. Can't spend enough on your pet? There's a new way to unload a fortune.

7. They (people in the Bible) noshed (= munched) on the Creator's unrefined and unprocessed provisions: fig's, goat's milk, cold-water fish, grass-fed meat.

8. But the book's (= "Maker's Diet" by Jordan Rubin) about more than eating your way to a Samson-or-Delilah-like bod (= body).

9. The 21st century dawned with an ear-bending range of options from niche entrepreneurs that have left the telecom giants in the dust.

10. Rural Irish unhappy about EU entry were quickly bought off with generous investments funded by the union.

11. From the earliest days of European integration, Germany was the paymaster (BrE = big wallet; AE = deep pocket) that made all good things financially possible.

12. But after spending a trillion euros over a decade on the former East Germany, money in Berlin – and hence in Brussels – much tighter.

13. It can be also destabilizing for fledgling democracies whose institutions are not yet firmly rooted.

14. Politics without real policy choice undermines political legitimacy – and breeds public cynicism.

15. Small wonder that people across the region are coming to view their most moderate national parties and parliaments as meaningless rubber stamps.

16. The bottom line (= fundamental issue, basic point) is that while the economic benefits of joining the EU are clear, the longer – term consequences for capitalism and democracy are less so.

17. Many of Greece's current problems have been brewing for decades, and integration into Europe has been fraught (= troubled) from the get – go (= very start).

18. What's more, many economists argue that subsidies have ultimately slowed economic progress by propping up an overblown state bureaucracy and uncompetitive industries.

19. The incomes of the 74 million Easterners are only one third of those of their richer cousins in the West.

20. It will take the country years if not decades to bounce back from a recession that shrank (= reduced) the economy by 25 per cent.

5. Перекладіть речення англійською мовою, застосовуючи необхідні лексичні трансформації. Поясніть необхідність їх застосування.

1. У жовтні цього року, у місті Фрайбурзі на південному заході Німеччини заарештували молодика афганської національності, що ймовірно був біженцем, за зґвалтування й убивство 19-річної німецької студентки, тіло якої було знайдено у річці Драйзам.

2. Експерти висловлюють надію, що знайдені на місці розкопок будівлі, інструменти, побутове і кухонне начиння, а також величезні гробниці зможуть дати імпульс до відновлення туристичної індустрії Єгипту, що перебуває в занепаді з часу повалення президента Хосні Мубарака в 2011 році, і через політичну нестабільність і потрясіння в країні.

3. Згідно з дослідженнями, опублікованими в журналі Biology Letters тварини, які живуть в просторах світлих приміщення на товстих підстилках із чистої соломи, випромінюють життєлюбність, а ті, хто мешкає у тісноті і без соломи, демонструють смуток, який, втім, зникає після появи світла і соломи.

4. Методом телефонного опитування з 1 по 11 листопада було опитано 2240 респондентів, які мешкають у 120 населених пунктах усіх областей України (крім Криму та Донбасу). Похибка дослідження становить не більше 2.8 %.

5. Всеукраїнське опитування громадської думки було проведено Інститутом публічної політики і консалтингу ІНПОЛІТ спільно із Independent British Council of Foreign Relations та за фінансової підтримки асоціації випускників Robert Gordon University (Великобританія).

6. Згідно даного опитування, найбільше довіряють українці Церкві – 76.2 %, трохи менше волонтерам – 51.4 %.

7. При цьому респонденти висловили велику недовіру ЗМІ. Анти-рейтинг довіри українським медіа складає 78 %. Вітчизняні ЗМІ значно втратили у довірі порівняно з 2014 роком, і баланс довіри до них перейшов у негативний.

8. Низький рівень довіри серед громадян України спостерігається й до різних гілок державної влади. «Президенту України довіряють 13.7 %, уряду довіряє 18.9 %, депутатському корпусу – 7.3 %», – йдеться в результатах опитування. Варто зазначити, що 97.4 % українців не довіряють й розслідуванням корупційних справ.

6. Порівняйте тексти оригіналу та перекладу знайдіть перекладацькі невідповідності й запропонуйте власний варіант перекладу.

Charles Dickens “Christmas Tree”	Чарлз Діккенс «Різдвяна ялинка» (український переклад Наталки Кошманенко (1999))
Upon the next branches of the tree, lower down, hard by the green roller and miniature gardening – tools, how thick the books begin to hang. Thin books, in themselves, at first, but many of them, and with deliciously smooth covers of bright red or green. What fat black letters to begin with!”	Нижче на гілках ялинки, поруч з мініатюрною косаркою та садівничим приладдям, дедалі частіше трапляються книжки. Спочатку тоненькі, але їх багато, і всі в напрочуд гарних палітурках, червоно-гарячих та зелених. Які жирненькі літери для першого знайомства!»
A was an archer, and shot at a frog”. Of course he was. He was an apple-pie also, and there he is! He was a good many things in his time, was A, and so were most of his friends, except X, who had so little versatility, that I never knew him to get beyond Xerxes	А був Стрільцем, і влучив у жабу». Звичайно, влучив! Крім того, літера А була ананасом, і залишається ним по цей день. Вона була багатьма чудовими речами у той час, ця А, так само як і більшість її друзів, – окрім хіба що літери Х, такої обмеженої, що я й не

<p>or Xantippe-like Y, who was always confined to a Yacht or a Yew Tree; and Z condemned for ever to be a Zebra or a Zany. But, now, the very tree itself changes, and becomes a bean-stalk the marvellous bean-stalk up which Jack climbed to the Giant's house! And now, those dreadfully interesting, double-headed giants, with their clubs over their shoulders, begin to stride along the boughs in a perfect throng, dragging knights and ladies home for dinner by the hair of their heads. And Jack-how noble, with his sword of sharpness, and his shoes of swiftness! Again those old meditations come upon me as I gaze up at him; and I debate within myself whether there was more than one Jack (which I am loth to believe possible), or only one genuine original admirable Jack, who achieved all the recorded exploits.</p>	<p>знав, чи означає вона щось, окрім Ксеркса і Ксантипи¹, чи Y, який судилося бути яхтою або ярдом, а також Z, приреченої назавжди залишитися зеброю, або зигзагом. Та ось уже сама ялинка змінюється, перетворюється на бобову стеблину – ту саму чудесну бобову стеблину, що нею дереться вгору Джек до хати велетня! О, ці шалено цікаві двоголові велетні, оно вони снують гілками ялинки з піднятими вгору ломаками, чатуючи на лицарів та дам, аби було чим пообідати, й тягнуть бідолашних за коси до себе додому... І тут з'являється Джек – втілення шляхетності, зі своїм чарівним мечем і черевиками-скороходами! Коли я отак вдивляюся в нього, то знову поринаю в давні роздуми з приводу того, чи цих Джеків було багато (у що я особисто несхильний вірити), а чи був достоту сам-один справжній адмірал Джек, який і здійснив усі ті подвиги, що йому приписують.</p> <p>¹ Англійська літера «X» вимовляється як «кс». В англійській мові з неї починаються лише кілька слів</p>
--	--

7. Перекладіть речення англійською мовою, застосовуючи необхідні граматичні трансформації. Проаналізуйте та поясніть необхідність їх застосування.

1. Дискримінація працівників щодо статі, віку, раси, етнічної приналежності, сексуальної орієнтації, релігії або інвалідності заборонена в більшості країн світу, зокрема і Великій Британії, та багато компаній й досі вважають цілком прийнятним відмовляти кандидатам із зайвою вагою.

2. «Ситуація на сході України продовжує сильно непокоїти. Без додаткових зусиль та винахідливих рішень для виконання Мінських угод вона може перерости у тривалий конфлікт, який буде шкодити правам людини багато років, або ж може загостритися, призводячи до катастрофічних наслідків для цивільного населення, яке вже зазнало багато страждань», – попередив Помічник Генерального секретаря ООН з прав людини, Іван Шимонович, наприкінці семиденного візиту до України.

3. «Збільшення кількості важкої військової техніки поблизу лінії зіткнення та військові дії біля Авдіївки та Ясинуватої, що спостерігаються в Донецькій області з початку березня, є показниками того, що конфлікт далекий

від завершення та не повинен випадати з поля зору міжнародного співтовариства», – сказав він.

4. Нова доповідь ООН також фіксує стійкі тенденції порушень прав людини на сході України. «Насильницькі зникнення, незаконні затримання, катування та жорстоке поводження залишаються глибоко укоріненою практикою, як в районах, контрольованих озброєними групами, так і на території, контрольованій Урядом», – йдеться у доповіді.

5. «Незалежні візити міжнародних експертів до всіх місць позбавлення волі є конче необхідними, насамперед, для попередження катувань та, по-друге, як передумова для успішного звільнення затриманих у форматі “всіх на всіх”, передбаченого мінськими угодами,» наголосив пан Шимонович.

6. Два роки після подій на Майдані в Києві суттєвого прогресу в розслідуванні не відбулося, а високопосадовці, відповідальні за віддавання наказів та контроль за насильством досі ухиляються від правосуддя. У доповіді також наголошується, що «втручання у незалежність суддів залишається основною перешкодою для притягнення до відповідальності осіб винних у насильстві 2 травня 2014 року в Одесі.»

7. «Також вкрай важливо встановити долю багатьох осіб, які зникли безвісти після квітня 2014, і я рішуче виступав за обмін інформацією та взаємодію між Урядом та озброєними групами щодо цієї важливої проблеми під час мого візиту,» сказав пан Шимонович, відзначаючи, що Міністерством юстиції розробляється проект закону про безвісно зниклих осіб.

8. За словами першого американського виконавчого директора компанії Nokia Стівена Елопа після запуску iPhone у 2007 році Nokia стала менш впливовою компанією, а її діяльність до 2011 року була схожа на картину, коли «людина стоїть на краю палаючої нафтової платформи».

9. На тілі колишнього футболіста Девіда Бекхема «ожили» анімовані татування зі сценами насильства щодо дітей вдома, у школі та соціальних мережах, які він представив у ролику дитячого фонду Організації об'єднаних націй – ЮНІСЕФ, аби привернути увагу до фізичного та психологічного насильства над дітьми.

10. За даними шведського інформаційного агентства ТТ Боб Ділан, Нобелівський лауреат із літератури 2016 року, передасть рукопис своєї промови, на церемонію вручення премій, музиканту і письменниці Патті Сміт, яка виконає його композицію «A Hard Rain's A-Gonna Fall» – пісню, з якої у 1962 році фактично почалася популярність Ділана.

11. Всесвітньовідома компанія Apple вперше визнала, що інвестує кошти в розробку й будівництво безпілотного автомобіля і пропонує, щоб інші учасники автомобільного ринку ділилися даними про аварії й небезпечні ситуації, щоб скласти якомога ширшу картинку, ніж це під силу одній компанії, що дозволить розробляти кращі системи.

8. Перекладіть речення, застосовуючи граматичні трансформації, проаналізуйте їх використання.

1. "I am an old man who is afraid of no one" – Anselmo told him.
2. That is just what happens. That is exactly what happens.
3. What is gone is of small importance.
4. That is what kills the worm that haunts us.
5. They who suffer are unsuited to this climate.
6. It is not the top of the pass where we attack.
7. So much talking makes me thirsty.
8. I am so serious that is why I can joke.
9. I should go now but it is very possible that I would miss them.
10. And it was as though one was in the dentist's chair and there were many dentists and they were all insane.
11. That reflexivity is encountered by sociologists in the actual occasions of their inquiries as indexical properties of natural language.
12. It seemed early to think about shutting up then. However, with the sun' still in the heavens, we settled to push straight on to Runnymede.
13. A solemn peacefulness seemed to reign in that lobby.

Практичне заняття 4.

Особливості перекладу літератури різних жанрів (науково-технічної, економічної та юридичної літератури)

План:

1. Підготуйте відповіді на такі теоретичні запитання:
  - 1.1. Які письмові жанри вам відомі? Коротко охарактеризуйте їх.
  - 1.2. Технічний переклад та його види.
  - 1.3. Проблеми технічного перекладу.
  - 1.4. Способи перекладу термінів.
  - 1.5. Сучасна англomовна технічна термінологія та її специфіка.
  - 1.6. Сучасна англomовна економічна терміносистема та її специфіка.
  - 1.7. Переклад економічної термінології.
  - 1.8. Юридичний переклад.
  - 1.9. Види юридичного перекладу.
  - 1.10. Переклад юридичної термінології.
  - 1.11. Правила оформлення перекладу юридичних документів.
2. Виконайте практичні завдання.
Література: 2, 4, 6, 7, 8, 15, 16

Практичні завдання:

1. 1) Прочитайте текст і визначте його жанр.

ПРИ РОБОТІ НАД РЕЧЕННЯМ:		
Окремі речення	Первинний варіант	Переклад
[7] Ohm discovered the constancy of the relation between electromotive force and current and gave the ratio the name of "resistance".	Ом відкрив сталість відносини між електрорушійною силою й струмом і дав цьому дробу назву «опір».	Ом довів, що сила струму в провіднику прямо пропорційна напрузі й обернено пропорційна деякій постійній величині, що називається опором. Або: Словом «опір» фізики позначають ту постійну величину, що за законом, відкритим Омом, визначає силу струму при даній напрузі.
[21] Common salt is a compound which comes only to a limited extent within the terms of this definition and only to this limited extent do these two salts mean the same thing.	Звичайна сіль – це з'єднання, що підходить тільки до обмеженої межі під терміни цього визначення, і тільки до цієї межі ці дві солі позначають ту саму річ.	Сіль, якою ви солите суп, підходить під це визначення лише остільки, оскільки вона є хімічною сполукою цього типу, і лише в межах цього визначення звичайне слово й хімічний термін позначають те саме.
[36] A weight, one is surprised to learn, is not	Вага, як не дивно, не тільки знайомий	Виявляється, вага – це не тільки важкість, наприклад гирі, але й

only the familiar block of metal with a ring on top, but a force.	брусоч металу з кільцем зверху, але й сила.	сила. Або: Якщо для атлета вага – це штанга із грифом і дисками, то для фізика – це сила.
[45] After this it is quite easy to accept the idea that power has come to mean the rate..., etc.	Після цього легко зрозуміти, що потужність – це швидкість...	Тепер ми вже не здивуємося, якщо почуємо, що потужність – це робота за одиницю часу...
ПРИ РОБОТІ НАД СЛОВОМ:		
Слово оригіналу	Переклад	Остаточний еквівалент
[4] he [42] 1 [6] wire [24] salts [26] qualifications [32] quantitative [41] physicist	він я дріт солі кваліфікація кількісний фізик	вчені ми (або взагалі без займенника) провідник слово й хімічний термін вираження нових понять чисельно рівні відповідно до законів фізики
ПРИ РОБОТІ НАД ФРАЗОЮ АБО СПОЛУЧЕННЯМ:		
Окремі сполучення	Первинний варіант	Переклад
[1] long standing	давнє походження	звичайні
[6] voltaic battery	вольтова батарея	джерело електричної енергії
[8] electromotive force	електрорушійна сила	напруга
[14] long association	довгий зв'язок	вплив
[15] social history	соціальна історія	суспільні відносини
[32] Newton's Law of Motion	ньютонівський закон руху	другий закон Ньютона
[43] in vain	дарма	скільки завгодно
[45] to accept the idea	прийняти думку	не здивуємося

2) Письмово перекладіть поданий тематичний текст.

Oil cracks

[1] There are many words of long standing which the scientist has been accustomed to use with a meaning that might or might not be the same as its customary one.

Sometimes he restricts the meaning of the word. The [5] physicist adopted the word “current” when he described the changed properties of a wire connected to a voltaic battery as an electric current. In 1827, G. S. Ohm discovered the constancy of the relation between electromotive force and current and gave the ratio the name of “resistance” [10].

Sometimes, a scientist will take an ordinary word and expand or widen its meaning, so that a single thing gives its name to a group or category. “Salt”, for example, is a material that is essential for human beings and animals, and has a long association with [15] social history. Its name appears in the English language in such

a word as “salary”, meaning that the money one earns is meant, in the first turn, for buying what is most necessary for human existence.

The chemist, however, uses the word to denote a class of [20] compounds, which he defines as the products of replacing the hydrogen of an acid, wholly or in part, by a metal. Common salt is a compound which comes only to a limited extent within the terms of this definition and Only to this limited extent do these two salts mean the same thing [25].

Sometimes, a scientist will seize a word and force it to do work for which it has no qualifications. Such is the case of a family of related words – “force”, “work”, “power” and “weight”.

In mechanics, force does not mean strength. It seems to [30] say no more than that a force is a push or a pull, and since in physics all things must be measured it acquires, from Newton's Law of Motion, a quantitative sense, which makes it the product of mass and acceleration. This, of course, is quite different from anything that the word “force” implies in [35] everyday use.

A weight one is surprised to learn, is not only the familiar block of metal with a ring on top, but a force. This is logical, **because** things fall under their own weight with an acceleration (due to gravity), so that the weight of a thing has to [40] be the force with which the Earth attracts it.

As to “work”, the physicist has decided – that a force works, or does work, only when it moves something.

I may push and pull in vain at some immovable obstacle, and find that, nevertheless, mathematically I have done no work [45].

After this it is quite easy to accept the idea that power has come to mean the rate at which work is done; or that metals suffer from “fatigue”, or that oils can be made “to crack”.

standing – стояння	product – добуток
long standing – давнє походження	weight – вага
restrict – обмежувати	acquire – здобувати
wire – провід, дріт	crack – розщеплюватися
voltaiic battery – гальванічна батарея	in vain – дарма
constancy – сталість	fatigue – стомлення
salary – платня	Newton's Law of Motion – ньютонівський закон руху
strength – сила; опір	

3) Подайте анотаційний переклад тематичного тексту.

2. Письмово перекладіть поданий тематичний текст. Знайдіть технічну термінологію та вкажіть способи її перекладу. Виконайте вправи до тексту.

Videophone

Videophone, also called **video telephone**, device that simultaneously transmits and receives both audio and video signals over telephone lines. In addition to the two-

way speech transmission traditionally associated with the telephone, for many years there has been an interest in transmitting two-way video signals over telephone circuits in order to facilitate communication between two parties. Two-way video communication systems employ a videophone at each end. The videophone incorporates a personal video camera and display, a microphone and speaker, and a data-conversion device. The data-conversion device permits transmission of video over telephone circuits through the use of two components: a compression/expansion circuit, which reduces the amount of information contained in the video signal, and a modem, which translates the digital video signal to the analog telephone line format.

Another form of video transmission over telephone lines is videoconferencing. A videoconferencing system is quite similar to a videophone, except that the camera and display at each end are intended to serve a group of people. Frequently, the videocamera in such a system may focus on either individuals or the group, often under control of the local user or under remote control of the distant party.

The first public demonstration of a one-way videophone occurred on April 7, 1927, between Herbert Hoover (then U.S. secretary of commerce) in Washington, D.C., and officials of the American Telephone & Telegraph Company (AT&T) in New York City. This was followed by the first public demonstration of a two-way videophone, on April 9, 1930, between AT&T's Bell Laboratories and its corporate headquarters, both in New York City. This two-way system employed early television equipment and a closed circuit; by 1956 Bell Labs had developed a videophone that could be employed over existing telephone circuits. Further studies led to the development of the first complete experimental videophone system, known as Picturephone, in 1963. By 1968 Bell engineers had developed a second-generation Picturephone, which was put into public service in 1971.

In the late 1980s several companies began to develop and sell still-frame videophones that could operate directly over the public switched telephone network (PSTN). The still-frame videophone employs a video camera and a frame-capture system to capture a single video frame for transmission. Since still-frames exhibit no time dependency, they do not have to be transmitted in real time over the PSTN, permitting the use of standard, commercially available modems to transmit at 2.4 to 9.6 kilobits per second.

3. Письмово перекладіть подані лексичні одиниці українською мовою.

1. two-way video communication systems; 2. video signals; 3. video camera; 4. interest in transmitting two-way video signals; 5. traditionally associated with the telephone; 6. communication between two parties; 7. videophone; 8. display; 9. over telephone circuits; 10. videophone incorporates a personal video camera and display, a microphone and speaker, and a data-conversion device; 11. data-conversion device; 12. videophone; 13. employ a videotelephone, or videophone, at each end; 14. video camera in such a system may focus on either individuals or the group; 15. modem; 16. remote control; 17. compression/ expansion circuit; 18. often under control of the local user or; 19. under remote control of the distant party; 20. analog telephone line; 21. videotelephone; 22. in order to facilitate communication; 23. videoconferencing.

4. *Письмово перекладіть подані лексичні одиниці англійською мовою.*

1. Механічні дзвінки поступилися місцем електронним; 2. телефонна трубка; 3. приймач; 4. мікрофон; 5. дисплей; 6. автоматичний набір номера; 7. регулятор гучності; 8. селектор функцій; 9. комбінований апарат; 10. який передається як електричний сигнал; 11. якість звуку; 12. мікрофон перетворює мову на її електронний аналог; 13. автоматичний набір останнього номера; 14. телефонний диск; 15. електронний дзвінок; 16. «розумні» функції; 17. мати усі компоненти стаціонарного апарата; 18. мікрофон та приймач; 19. телефонний диск перетворився на клавіатуру; 20. вмонтований автовідповідач; 21. приймач перетворює сигнал знову на звук; 22. типовий телефонний апарат складається з таких головних компонентів; 23. телефон з кнопками; 24. інтегральні схеми.

5. *Прочитайте і перекладіть текст. Зверніть увагу на словосполучення, які характеризують патенти. Опишіть малюнки.*

Patent specification

improvements in or relating to pipe joints or pipe couplings

The pipe joint or coupling forming the subject of the present invention, although applicable for use with pipes of any material, is particularly concerned with pipes or tubes of semi-flexible character and composed of comparatively hard thermoplastic synthetic resin composition, natural or synthetic rubber or similar material. The pipe joint or coupling is also suitable for use with metal pipes.

A pipe joint or coupling in accordance with the invention comprises a body bored to receive the extremity of the pipe and to form an internal shoulder or sitting against which the pipe can abut, a sleeve nut surrounding the pipe and in threaded engagement with the body, a longitudinally split pressure ring having an externally arranged tapered extremity for engagement by a correspondingly tapered surface on the interior of the nut so as to contract the pressure ring into gripping engagement with the pipe and an annular sealing ring in abutting engagement with the pressure ring and formed with a fire taper for engagement with a tapered surface in the interior of the body for the purpose of maintaining a good seal consequent upon tightening of the nut on the threaded part of the body. If composed of suitable material the sealing ring will be contracted into good sealing engagement with the pipe.

Referring to the drawings:

Figure 1 is a side elevation of a pipe joint or coupling in accordance with the present invention; and Figure 2 is a longitudinal section of the same drawn to an enlarged scale.

The pipe joint or coupling illustrated includes a body 1 which may be externally screw threaded as at 2 for attachment to a container or the like, the body being formed with a cylindrical boring 3 and with a boring extension involving a tapering surface 4 and a shoulder 5. The pipe 6 enters boring 3 and seats on the part 5, the latter forming a square shoulder against which the peripheral edge of the pipe abuts.

The body is externally screw threaded at 7 to engage internal screw threads on a sleeve nut 8 having an inner tapering surface 9.

The tapered boring 4 receives an externally tapered sealing ring 10, the latter having a slightly finer taper than the boring, the ring fitting closely around the pipe. The opposite end of the sealing ring has a square face of a pressure ring 12, the latter being split longitudinally at one or more points 13 around the periphery whereby it will be contractable with a minimum of effort into good sealing engagement with the pipe.

The pressure ring is formed with a tapered surface 14 corresponding with the tapering surface 9 on the interior of the sleeve nut, whereby the pressure ring will be contracted radially into good sealing engagement with the pipe when the sleeve nut is tightened.

The pressure ring is preferably formed with two or more cylindrical faces 15 which make surface engagement with the pipe over a small surface area, whereby the pressure at the places of contact will be substantially increased.

It will be appreciated that by tightening the sleeve nut 8 pressure ring 12 will not only be contracted radially into good sealing engagement with the pipe but will also bear hard on the sealing ring 10, thus forcing it down the tapered boring into good sealing engagement with the tapered face 4, the sealing ring at the same time being compressed radially into intimate engagement with the walls of the pipe.

The rings 10 and 12 are composed of suitable metals to suit the material of which the pipe is composed, and it is within the scope of the invention to employ other materials.

The taper of the sealing ring 10 is preferably in the region of 10° , it being preferred that there shall be a difference of approximately $2\frac{1}{2}^\circ$ between the tapers of the two tapering surfaces.

5а. Які з тверджень є істинними, а які хибними?

- 1) The pipe joint or coupling forming the subject of the present invention, is applicable for use with pipes of only synthetic material.
- 2) The pipe joint or coupling is also suitable for use with metal pipes.
- 3) If composed of suitable material the sealing ring will be contracted into good sealing engagement with the pipe.
- 4) The pressure ring is preferably formed with two or more square faces.
- 5) The tapered boring 4 receives an internally tapered sealing ring 10, the latter having a slightly finer taper than the boring.
- 6) The taper of the sealing ring 10 is preferably in the region of 10° .

5б. З'єднайте назви частин (складових) деталей тексту з їх визначеннями (описами).

1) tapering	a) an elbow of the pipe
2) sleeve nut	b) to become gradually narrower or thinner toward one end
3) taper ring	c) a case into which an object or device fits
4) pipe-bend	d) a tapering ring used in metal crafting, usually made of steel, which is used to tuff a hole.

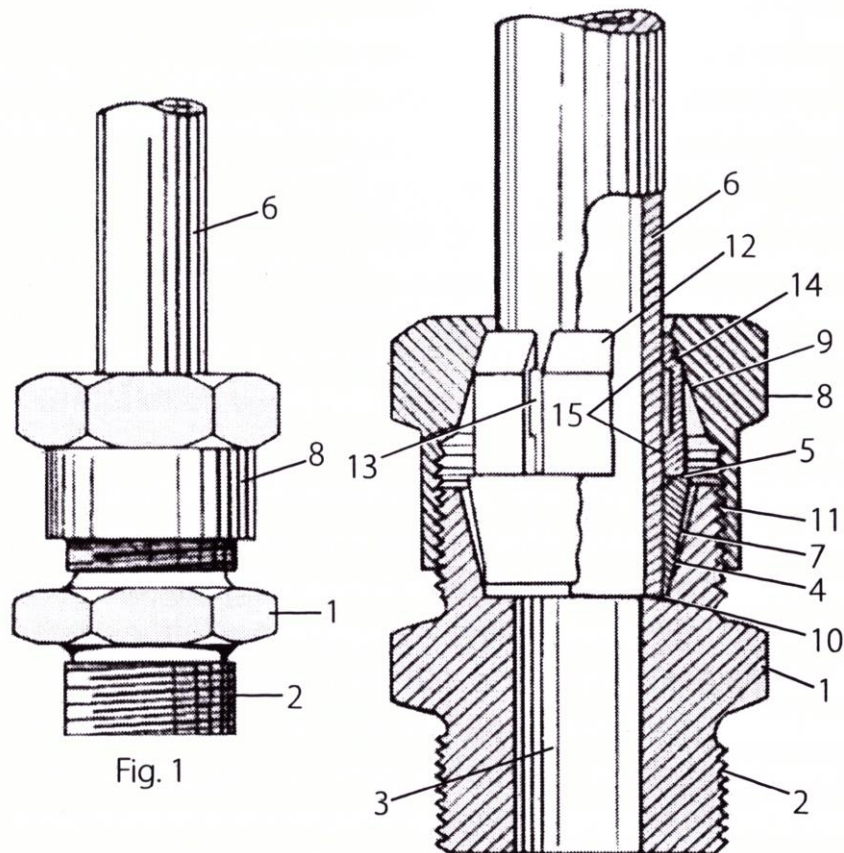

Fig. 1

5в. Виберіть правильну відповідь.

- 1) The pipe joint or coupling forming the subject of the present invention, although applicable for use with pipes of any material, is particularly concerned with pipes or tubes of...
  - a) ferrous materials;
  - b) semi-flexible character;
  - c) hard materials.
- 2) A pipe joint or coupling in accordance with the invention comprises a body bored to receive the extremity of the pipe and to form:
  - a) a hook;
  - b) an elbow;
  - c) an internal shoulder.
- 3) If composed of suitable material the sealing ring will be ...
  - a) contracted into good sealing engagement with the pipe;
  - b) slide along the pipe;
  - c) glued to the pipe.

5г. Заповніть пропуски лексичними одиницями.

The pipe joint or coupling (1) _____ the subject of the present invention, although (2) _____ for use with pipes of any material, is particularly (3) _____ with pipes or tubes of semi-flexible character.

- 1) a – forming, b – having been formed, c – are forming;
- 2) a – applicant, b – appliance, c – applicable;
- 3) a – concentrated, b – concerned, c – conducted.

5д. Заповніть пропуски лексичними одиницями.

- a) suitable, b) abut, c) longitudinally, d) engagement, e) contract, f) annular, g) seal, h) tapered, i) bored, j) accordance.

The pipe joint or coupling is 1) _____ for use with metal pipes. A pipe joint or coupling in 2) _____ with the invention comprises a body 3) _____ to receive the extremity of the pipe and to form an internal shoulder or sitting against which the pipe can 4) _____, a sleeve nut surrounding the pipe and in threaded 5) _____ with the body, a 6) _____ split pressure ring having an externally arranged tapered extremity for engagement, so as to 7) _____ the pressure ring into gripping engagement with the pipe and an 8) _____ sealing ring in abutting engagement with the pressure ring and formed with a fine taper for engagement with a 9) _____ surface in the interior of the body for the purpose of maintaining a good 10) _____ consequent upon tightening of the nut on the threaded part of the body.

6. Письмово перекладіть поданий тематичний текст. Знайдіть економічну термінологію та вкажіть способи перекладу. Виконайте вправи до тексту.

Structure of economy

Every economic system tries to *anticipate* (1) and then meet *human needs* (2) through the *production and distribution of goods and services* (3). The economic system is the mechanism that *brings together* (4) *managerial* (9) talents.

natural resources (5), the *labor supply* (6), *technology* (7), and the necessary *entrepreneurial* (8) and So, the first *ingredient* (10) of an economic system is the natural resources from which goods are produced, and which include the *natural fertility of the soil* (11), *minerals* (12), forests, rivers and the *riches of the sea* (13). Unlike the other ingredients, the natural resources are *limited in supply* (14), but good organization of living helps *cope with* (15) this problem.

Second, the amount of *available labor* (16) and its quality – how hard people are willing to work and how *skilled* (17) they are – helps determine the health of an *economy*. The strong

1. передбачати
2. задовольняти людські потреби
3. виробництво та розподіл товарів та послуг
4. зв'язати у єдине
5. природні ресурси
6. робоча сила
7. техніка
8. підприємницький
9. організаторський
10. складова
11. родючість ґрунту
12. корисні копалини
13. морські багатства
14. обмежений запас
15. подолати
16. працездатна робоча сила
17. кваліфікований

<p>emphasis placed on education, including technical and <i>vocational education</i> (18), also contributes to a country's economic success.</p> <p>Third, <i>enterprises</i> (19) which are well organized, well managed and which use <i>up-to-date equipment</i> (20) will generally be more <i>efficient</i> (21) than those which are poorly <i>equipped</i> (22) and <i>badly managed</i> (23). This means that an enterprise should follow the world <i>technological achievements</i> (24) in order to perform better results.</p> <p>And last but not least, no economic system can do without such an ingredient as <i>entrepreneurship</i> (25). The existence of <i>abundant</i> (26) natural resources and a <i>skillful</i> (27) and <i>willing</i> (28) <i>labor force</i> (29) <i>accounts for</i> (30) only part of the structure of a country's economy. If left to themselves, these ingredients will not produce anything. The resources must be brought together and directed as efficiently as possible into the <i>areas</i> (31) where they will be most <i>productive</i> (32). So, once the first <i>entrepreneurial investment</i> (33) of capital has been made, someone must be hired to <i>manage the business</i> (34), factory or other <i>endeavor</i> (35) – to take the decisions on what, how and where to produce, and to <i>undertake all the responsibilities</i> (36) and the risks.</p>	<p>18. професійне навчання</p> <p>19. підприємство</p> <p>20. застосувати сучасне обладнання</p> <p>21. ефективний</p> <p>22. обладнаний</p> <p>23. керований</p> <p>24. технологічні досягнення</p> <p>25. підприємництво</p> <p>26. наявний у великій кількості</p> <p>27. досвідчений</p> <p>28. добровільний</p> <p>29. робоча сила</p> <p>30. пояснювати</p> <p>31. сфера</p> <p>32. продуктивний</p> <p>33. капіталовкладення, яке зробив підприємець</p> <p>34. керувати справою</p> <p>35. спроба</p> <p>36. прийняти відповідальність</p>
--	--

7. З'єднайте речення, які розташовані у стовпчику А з їх еквівалентами зі стовпчика В.

1. The amount of available labor and its quality – how hard people are willing to work and how skilled they are – helps determine the health of an economy.	А. Підприємства із доброю організацією та керівництвом, які застосовують сучасне обладнання, взагалі є більш ефективними, ніж підприємства із поганим обладнанням та керівництвом.
2. The existence of abundant natural resources and a skillful and willing labor force accounts for only part of the structure of a country's economy.	В. Першою складовою економічної системи виступають природні багатства – основа для виробництва товарів – до яких входять природна родючість ґрунту, корисні копалини, ліси, річки та морські багатства.

3. Every economic system tries to anticipate and then meet human needs through the production and distribution of goods and services.	С. Після того, як підприємець зробив початкове капіталовкладення, він має найняти когось на роботу для керівництва підприємством.
4. Once the first entrepreneurial investment of capital has been made, someone must be hired to manage the business, factory or other endeavor.	Д. Наявність у великій кількості природних ресурсів і досвідченої та добровільної робочої сили пояснює лише частину структури економіки країни.
5. Enterprises which are well organized, well managed and which use up-to-date equipment will generally be more efficient than those which are poorly equipped and badly managed.	Е. Будь-яка економічна система намагається передбачити і потім задовольнити людські потреби через виробництво та розподіл товарів і послуг
6. The first ingredient of an economic system is the natural resources from which goods are produced, and which include the natural fertility of the soil, minerals, forests, rivers and the riches of the sea.	Ф. Кількість та якість працездатної робочої сили, а власне працьовитість та кваліфікація робітників, допомагає визначити стан здоров'я економіки.

8. Порівняйте тексти оригіналу та перекладу, знайдіть перекладацькі трансформації, запропонуйте власний варіант перекладу. Чи потребує український переклад додаткового редагування?

Globalization	Глобалізація
<p>Globalization poses an undeniable threat to the tax revenues of states in the developed world. Yet as the OECD secretariat point out in its new report on harmful tax competition, it has also prompted tax reforms that have broadened the tax base while reducing tax rates. This has minimised tax-induced distortions to trade and investment.</p> <p>The fear that corporation tax yields will be driven down to zero by harmful tax competition is also not wholly justified 1 by</p>	<p>Глобалізація являє собою безумовну загрозу податковим надходженням в розвинутих країнах. Але як відзначено у новому звіті секретаріата ОЕСР щодо негативних наслідків податкової конкуренції, глобалізація також стимулювала податкові реформи, які дозволили збільшити податкову базу, при цьому знизивши ставки оподаткування. Ці заходи звели до мінімуму перекося в торгівлі та інвестуванні, які були спричинені різницею в оподаткуванні.</p> <p>Статистика не підтверджує побоювань того, що пагубна податкова конкуренція зведе до нуля прибутки деяких держав які вони отримують</p>

the numbers. Taxes on corporate income within OESD have remained remarkably constant as a percentage of GDP over the past 20 years.	внаслідок стягнення корпоративного податку. В продовж останніх двох десятирічь бюджетні прибутки держав ОЕСР за цією статтею були дуже стабільними по відношенню до НВП.
---	--

9. Відкоригуйте поданий комп'ютерний переклад тексту. Зверніть увагу на вживання термінів. Обов'язково підкресліть та перекладіть їх.

Characteristics of Money	Характеристика грошей
<p>Money is indispensable in a society in which commodity exchange takes place. Gold is generally accepted money commodity.</p> <p>Because of its natural properties gold is very convenient thing to perform the social function of money, it can easily be kept safely because it i has small volume for its weight while denoting a considerable value. Throughout history societies have used such tilings for their money as tobacco, salt, shells and of course, various forms of paper. Although anything can serve as money, as a practical matter the material should have the following qualities: stability, portability, durability, uniformity, divisibility, recognizability.</p> <p>Money performs a number of functions. First of all, money serves as a measure of value: that is money is used to measure the value of all other commodities. The value of a commodity in terms of money is called its price. When commodities are exchanged with the help of money, money also serves as a means of circulation.</p> <p>Money also serves as a means of accumulation. Money is a universal embodiment of wealth and a means of accumulating it. Money is not always in the form of cash.</p>	<p>Гроші обов'язкові в суспільстві, в якому товарна біржа здійснює. Золото загалом прийнятий товар грошей.</p> <p>Завдяки своїм істотним властивостям золото дуже зручна річ для того щоб виконувати соціальну функцію грошей. Його можна легко тримати безпечно, тому що воно має малий том для своєї ваги поки визначає значне значення.</p> <p>Протягом історії суспільства використовували такі речі для їх грошей як тютюн, сіль, мушлі та авжеж різні форми паперу.</p> <p>Хоча що не будь може слугувати як гроші, по мірі того як справа мати такі властивості стабільність, зручноносимість, стійкість, єдино подібність, впізнаваність.</p> <p>Гроші виконують ряд функцій. По-перше, гроші служать як міра вартості: гроші використовують щоб виміряти значення всіх інших товарів. Значення грошей оперує поняттям грошей викликано своєю ціною.</p> <p>Коли товари обміняти за допомогою грошей, гроші також слугують як засіб циркуляції.</p> <p>Гроші слугують як засіб накопичення. Гроші втілення багатства та засіб акумулювати. Гроші не завжди у формі готівки.</p>

10. Письмово перекладіть подані лексичні одиниці українською мовою.

1. economic system; 2. to cope with the problem; 3. to bring together; 4. to follow the world technological achievements; 5. entrepreneurial investment; 6. to undertake all the responsibilities and the risks; 7. to perform better results; 8. the natural fertility of the soil; 9. the riches of the sea; 10. technical and vocational education; 11. to use up-to-date equipment; 12. skilled; 13. to meet human needs; 14. natural resources; 15. labor supply; 16. minerals; 17. limited in supply; 18. available labor; 19. the health of ail economy to account for; 20. to account for; 21. endeavor; 22. to take the decisions on what, how and where to produce; 23. to direct efficiently; 24. to contribute to; 25. poorly equipped; 26. badly managed; 27. to place the strong emphasis on education.

11. Письмово перекладіть подані лексичні одиниці англійською мовою.

1. підприємства із доброю організацією; 2. економічна система; 3. керувати справою; 4. визначити стан здоров'я економіки; 5. наявність природних ресурсів у великій кількості; 6. працездатна робоча сила; 7. виробництво та розподіл товарів і послуг; 8. найняти когось; 9. передбачити; 10. підприємницький та організаторський таланти; 11. задовольнити людські потреби; 12. скерувати ресурси у ті сфери, де вони виявляться найбільш продуктивними; 13. досвідчена та добровільна робоча сила; 14. пояснювати; 5. техніка; 16. складова економічної системи; 17. корисні копалини; 18. морські багатства; 19. вдала організація життя; 20. економічний прогрес країни; 21. застосовувати сучасне обладнання; 22. підприємництво; 23. запас яких, обмежений; 24. досягнення світового технічного прогресу; 25. кваліфікований; 26. професійно-технічна освіта; 27. ефективне підприємство.

12. Письмово перекладіть поданий тематичний текст. Знайдіть вкажіть способи перекладу юридичної термінології. Виконайте вправи до тексту.

Constitution

<p>The law which <i>governs</i> (1) Ohio and its citizens an be <i>classified into</i> (2) four main types. These are: <i>constitutional law</i> (3), which is the <i>fundamental law</i> (4); <i>statutory law</i> (5), which is <i>written law</i> (6) adopted by <i>legislative bodies</i> (7), <i>administrative law</i> (8), which consists of written rules <i>adopted by</i> (9) various government agencies under <i>limited authority</i> (10) <i>granted</i> (11) by legislative bodies; and the <i>common law</i> (12), which is a large set of <i>principles</i> (13) based on the decisions of judges in particular cases. These written decisions are often <i>referred to as</i> (14) “<i>case law</i>” (15).</p> <p>The United States constitution.</p> <p>The Constitution <i>enumerates</i> (16) <i>the powers</i> (17)</p>	<p>1. регулювати (діяльність); 2. класифікувати; 3. конституційне право; 4. Основний закон, Конституція; 5. статутне право; 6. писане право; 7. законодавчі органи; 8. адміністративне право; 9. прийнятий; 10. обмежені повноваження; 11. надавати; 12. загальне право; 13. норми;</p>
--	---

<p>to be <i>exercised by</i> (18) the federal government, <i>reserves</i> (19) all other powers to the states and <i>spells out</i> (20) the relationships of the states among themselves and with the federal government. It establishes three branches of the federal government: legislative, which is the Congress and has the duty to make the laws; <i>executive</i> (21), which is the President (and the President's <i>subordinates</i> (22), whose duty is to see that the laws made by Congress are <i>carried out</i> (23); and <i>judicial</i> (24), consisting of the national court system headed by the <i>United States Supreme Court</i> (25), whose duties are <i>to interpret</i> (26) the laws and to <i>administer justice</i> (27). One of most important aspects of the United States Constitution is a special <i>concern</i> (28) <i>for individual rights</i> (29). It lists several things the federal government and states cannot do, and enumerates a far-reaching series of individual rights and immunities (30).</p> <p>As the supreme law of the nation (31), the United States Constitution sets standards (32) against which all other laws must be judged (33).</p>	<p>14. називати; 15. прецедентне право; 16. перелічувати; 17. повноваження; 18. користуватися; 19. відносити; 20. визначати; 21. виконавча (влада); 22. підлеглі; 23. виконувати; 24. судова (влада); 25. Верховний суд Сполучених Штатів; 26. тлумачити; 27. відправляти правосуддя; 28. увага, турбота; 29. права особи; 30. звільнення від відповідальності; 31. найголовніший закон країни; 32. встановлювати критерії; 33. оцінюватися.</p>
---	--

13. Письмово перекладіть подані лексичні одиниці українською мовою.

1. to spell out the relationships; 2. limited authority; 3. to set standards; 4. constitutional law; 5. President's subordinates; 6. to administer justice; 7. individual rights; 8. fundamental law; 12. set of principles; 13. case law; 14. government agencies; 15. written law; 16. to enumerate the powers; 17. special concern; 18. national court system; 19. supreme law of the nation.

14. Письмово перекладіть подані лексичні одиниці англійською мовою.

1. тлумачити; 2. права особи; 3. відправляти правосуддя, 4. увага, турбота; 5. обмежені повноваження; 6. відносити; 7. норми; 8. звільнення від відповідальності; 9. оцінюватися; 10. перелічувати; 11. встановлювати критерії; 12. підлеглі; 13. надавати; 14. визначати; 15. найголовніший закон країни, 16. Верховний Суд Сполучених Штатів; 17. керувати; 18. загальне право; 19. користуватися; 20. адміністративне право; 21. конституційне право; 22. писане право, 23. прецедентне право; 24. прийнятий; 25. виконавча (влада); 26. судова (влада); 27. виконувати; 28. законодавчі органи; 29. називати; 30. законодавча (влада); 31. повноваження; 32. статутне право; 33. основний закон, Конституція.

Практичне заняття 5.

Особливості перекладу літератури різних стилів (медичної, військової та громадсько-політичної літератури)

План:

1. Підготуйте відповіді на такі теоретичні запитання:
  - 1.1. Сучасна англomовна медична терміносистема та її специфіка.
  - 1.2. Переклад медичної термінології.
  - 1.3. Переклад англomовної військової літератури.
  - 1.4. Переклад англomовної громадсько-політичної літератури.
  - 1.5. Переклад газетно-інформативних матеріалів..
2. Виконайте практичні завдання.
Література: 2, 4, 7, 10, 14

Практичні завдання:

1. Письмово перекладіть поданий тематичний текст.

Australia is a drug-using society. The most common drugs used are alcohol, coffee, nicotine and various medications. Less commonly used are illegal drugs such as cannabis (marijuana), ecstasy, heroin and amphetamines (speed).

What is a drug? A drug is any substance, solid, liquid or gas, that brings about physical and/or psychological changes. The drugs of most concern in the community are those that affect the central nervous system. They act on the brain and can change the way a person thinks, feels or behaves. These drugs are known as “psychoactive drugs”.

How are drugs classified? Drugs are commonly classified according to their legal status or their effects on the central nervous system.

Legal and illegal drugs. Laws and regulations control the availability, quality and price of the “legal” drugs. For example, tobacco may not be sold to persons under the age of 18.

Illegal drugs. Because they are illegal, there are no price or quality controls on the illicit drugs such as heroin and ecstasy. This means that a user can never be sure that the drug they are taking is in fact what they think it is; for example, PMA (paramethoxyamphetamine), a toxic form of amphetamine, has been sold as ecstasy. The user also cannot be sure of a drug’s strength or purity. Various batches of an illegally manufactured drug may have different mixtures of the drug and additives such as poisons, caffeine or even talcum powder.

Effects on the central nervous system. There are three main types of drug affecting the central nervous system.

1. Depressants. Depressants are drugs that slow down the functions of the central nervous system. Depressant drugs do not necessarily make a person feel depressed. They include: Alcohol (“booze”, “grog”); Cannabis (“pot”, “dope”, “mull”); Barbiturates, including Seconal, Tuinal and Amytal; Benzodiazepines (tranquilisers), “benzos”, “tranx” such as Rohypnol, Valium, Serepax, Mogadon, Normison and Eupynos; GHB (Gamma-hydroxy- butrate), or “fantasy”; Opiates and

opioids, including heroin (“H”, “smack”), morphine, codeine, methadone and pethidine. Some solvents and inhalants.

In small quantities, depressants can cause the user to feel more relaxed and less inhibited. In larger quantities they can cause unconsciousness, vomiting and even death. Depressants affect concentration and coordination. They slow down a person’s ability to respond to unexpected situations.

2. Stimulants. Stimulants act on the central nervous system to speed up the messages to and from the brain. They can make the user feel more awake, alert or confident. Stimulants increase heart rate, body temperature and blood pressure. Other effects include reduced appetite, dilated pupils, talkativeness, agitation and sleep disturbance. Mild stimulants include: Ephedrine used in medicines for bronchitis, hay fever and asthma; Caffeine in coffee, tea and cola drinks; Nicotine in tobacco.

Stronger stimulants include: Amphetamines, including illegal amphetamines (“speed”, “crystal meth”, “ice”, “shabu”); Cocaine (“coke”, “crack”); Ecstasy (“E”, “XTC”, “eccy”); Slimming tablets such as Duromine, Tenuate Dospan and Ponderax.

Large quantities of stimulants can “over-stimulate” the user, causing anxiety, panic, seizures, headaches, stomach cramps, aggression and paranoia. Prolonged use of strong stimulants can mask some of the effects of depressant drugs, such as alcohol, making it difficult for a person to judge their effects.

3. Hallucinogens. Hallucinogens affect perception. People who have taken them may believe they see or hear things that aren’t really there, or what they see may be distorted in some way. The effects of hallucinogens vary a great deal, so it is impossible to predict how they will affect a particular person at a particular time. Hallucinogens include: Datura; Ketamine (“K”, “Special K”); LSD (lysergic acid diethylamide; “trips”, “acid”, “microdots”); Magic mushrooms (psilocybin; “gold tops”, “mushies”); Mescaline (peyote cactus); PCP (“angel dust”). Cannabis is an hallucinogen as well as a depressant. Ecstasy can also have hallucinogenic qualities.

Some effects of hallucinogens include dilation of pupils, loss of appetite, increased activity, talking or laughing, emotional and psychological euphoria and wellbeing, jaw clenching, sweating, panic, paranoia, loss of contact with reality, irrational or bizarre behaviour, stomach cramps and nausea.

How do drugs affect a person? The effects of a drug depend on the type of drug and a range of personal and environmental factors. Some factors to consider include:

How much of the drug is taken and how often. Generally, the greater the quantity taken, the greater the effect. Overdose occurs when the amount taken exceeds the body’s ability to cope with the drug.

How the drug is taken. Generally, drugs that are injected or inhaled act very quickly and the effects are more intense. Snorting through the nose is the next fastest-acting method, while the effects of drugs eaten or swallowed take longer to occur.

A person’s physical characteristics, such as height, weight and gender also influence how a drug affects them. The proportion of body fat, rate of metabolism and, for women, stage of the menstrual cycle can all influence the intensity and duration of drug effects.

The person's mood and environment also play a role. How a person is feeling and the social setting can have a significant impact on drug effects.

Tolerance to the drug. The first time a person uses a drug, they have a very low tolerance and are likely to feel the effects very strongly. The more often the drug is taken, generally the less intense the effects will be. This means that larger amounts are needed to obtain the desired effect. Other drugs used (poly drug use). Combining drugs can increase or alter the effects, often in unpredictable ways.

What problems can drug use cause? Regardless of the drug used, there are many problems related to drug use, such as: family or relationship problems; problems at work or school; accidents; legal problems; financial problems; health problems; sexual problems.

Drugs and pregnancy.

Most psychoactive drugs can cross the placenta and affect the unborn child. Heavy and sustained use of some drugs during pregnancy may cause miscarriage, foetal distress or a range of other complications.

Drugs and driving. Driving safety requires mental alertness, clear vision, physical coordination and the ability to react appropriately. Drug use can affect these driving abilities and increase the risk of having a crash. The risk of having an accident is nine times greater when alcohol and drugs are used together than when a driver is drug-free.

One of the most concerning measures of drug-related harm in the community is the death toll. Drug use is a factor in about one in five of all deaths in Australia. In 1998, 23,310 deaths were attributed to drug use: 19,020 associated with tobacco use; 3270 related to alcohol use; 1020 as a result of illicit drug use.

Drug dependence. The greatest drug harms caused in our society come from the legal drugs, alcohol and tobacco. Drug dependence can be physical or psychological, or both. There are degrees of dependency, from mild dependency to compulsive drug use (addiction). It is impossible to say how long a person must take a drug before they will become dependent. There is no "safe" level of drug use. All drugs have the potential to cause harm, not just the illegal ones.

2. *Письмово перекладіть англійською мовою анотацію до препарату.*

Клексан (Clexane).

Міжнародна назва: еноксапарин (enoxaparin).

Основні фізико-хімічні властивості: безбарвний або блідо-жовтий, прозорий розчин.

Форма випуску: розчин для ін'єкцій.

Показання для застосування: профілактика венозного тромбозу і емболії (venous thromboembolic disease) при ортопедичних або загально-хірургічних операціях; профілактика венозних тромбоемболічних ускладнень у терапевтичних хворих, які перебувають на ліжковому режимі лікування у зв'язку з гострими захворюваннями (серцева недостатність, дихальна недостатність, тяжкий інфекційний процес, ревматичні захворювання).

Спосіб застосування: еноксапарин слід вводити підшкірно (*subcutaneous*) та внутрішньовенно. Еноксапарин не дозволяється вводити внутрішньом'язово.

Побічна дія: Можливе виникнення кровоточивості; розвиток місцевих або загальних алергічних реакцій.

Взаємодія з іншими лікарськими засобами: У зв'язку з підвищеним ризиком виникнення кровотечі не слід застосовувати клексан, за винятком суворой необхідності, разом з такими препаратами, як ацетилсаліцилова кислота та її похідні. Умови зберігання: зберігати в недоступному для дітей місці при температурі не вище 25°C.

3. Прочитайте та перекладіть текст, звертаючи увагу на виділені лексичні одиниці. Визначте, до якого жанру він належить.

Global enemies

Six maladies alone account for 90 percent of the deaths from infectious disease worldwide. Spread in different ways and influenced by different factors, they continue to resist control. Aggravating social, economic, and political instability, these diseases have increasingly become *global security threats*. Large, densely populated cities in developing countries, where most of the world's people now live, are especially vulnerable.

Influenza. *Prone to mutate*, influenza viruses continually appear in different forms, requiring the production of a new vaccine each flu season. In some years the symptoms are mild; in others they can be lethal. Three episodes were especially virulent: the *influenza pandemic* in 1918-1919, the Asian flu in 1957-1958, and the Hong Kong flu in 1968-1969.

HIV/AIDS. *Passed on through* bodily fluids *human immunodeficiency virus*, or HIV, almost invariably leaves the body defenseless against the infections that define full-blown *acquired immunodeficiency syndrome*, or AIDS. Sub-Saharan Africa, with one-tenth of the world's population, has more than 70 percent of all HIV cases.

Diarrheal diseases. *Waterborne bacteria*, viruses, and parasites produce about four billion cases of diarrhea a year. *Those at highest risk* include the 1,1 billion people *lacking access to* safe drinking water and the 2,4 billion without *adequate sanitation facilities*. Cholera, *an acute diarrheal disease*, *claims more than 5,000 lives a year*.

Tuberculosis. *Propelled by a cough or sneeze* from an infected person, tuberculosis bacteria can begin to grow in the lungs and throat of anyone who breathes them in. Drugs discovered in the 1940s beat back the disease, but the bacteria have recently begun *to develop resistance*, and the tuberculosis has reappeared with a vengeance.

Malaria. Caused by microscopic parasites *transmitted by* the bites of infected mosquitoes, malaria *attacks red blood cells*. Global warming has expanded the range of *malaria-carrying mosquitoes*, putting more than 40 percent of the world's population at risk. In addition, warmer weather makes mosquitoes breed faster and bite more often.

Measles. A highly contagious viral disease that can lead to pneumonia or encephalitis, measles was an inevitable rite of childhood until an effective vaccine became available in 1963. Still striking more than million a year and killing some 900,000, it is the world's leading cause of vaccine-preventable death in children.

4. Письмово перекладіть поданий тематичний текст. Заповніть пропуски лексичними одиницями з Вправи 3.

Tuberculosis, a _____ disease, has _____ to the effects of modern antibiotics. It is _____ by invisible respiratory droplets. Malaria, which already _____ about 1.2 million lives annually – more than half of them – children – has grown similarly _____ to standard medicines. Wars in developing nations spawned immense human migrations and refugee settlements with _____ and medical care. Yellow fever is caused by mosquito – _____ viruses. The two types of _____ – HIV-1 and HIV-2 – are primate viruses that became partly adapted to humans. Though these _____ viruses may have emerged in the early 1900s, the first known case of the resulting disease – later named _____ – occurred in 1959. The _____ of AIDS is growing, yet the virus itself is fragile: cold viruses linger on hands for days but contact with rubbing alcohol, chlorinated water or a simple bar of soap quickly renders it inactive.

5. Перекладіть англійською мовою, застосовуючи лексичні одиниці вправ 3, 4.

Вірусний гепатит А є однією з актуальних проблем світової медицини. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я щорічно у світі реєструється 1,4 млн. випадків гострого гепатиту А.

Збудник хвороби – один зі стійких до факторів оточуючого середовища вірусів людини. При кип'ятінні гине через 5 хвилин, після висихання на поверхні у приміщенні зберігає активність протягом 1 місяця у воді – до 3-10 місяців.

Механізм зараження – ентеральний (через шлунково-кишковий тракт), основний шлях передачі вірусу – фекально-оральний через побутові контакти людей, харчові продукти і воду, інфіковані вірусом гепатиту А. Першопричиною інфікування в будь-якому випадку є низький рівень санітарної культури населення, недотримання елементарних правил особистої і суспільної гігієни.

Сприйнятливість до гепатиту А – загальна, але у віковій структурі хворих 70-80 % складають діти. Фактори, що сприяють розповсюдженню гепатиту А: висока доля організованих дітей (школи, дошкільні заклади); незадовільні умови проживання громадян; незадовільне комунальне обслуговування населення; міграція населення.

Основною мішенню в організмі людини, що вражається при інфікуванні вірусним гепатитом А, є клітини печінки. Порушується функція печінки, що проявляється рядом симптомів хвороби – вірусного гепатиту А.

Профілактика проводиться у 2-х напрямках. Перший полягає у розриві шляхів передачі вірусу від людини до людини через радикальне покращення санітарно-гігієнічних умов проживання (водозабезпечення, каналізування, якість харчування, знання і умови для дотримання особистої гігієни). Другий – це підвищення несприйнятливості населення до вірусного гепатиту А за рахунок активної імунізації (щеплення населення).

6. Перекладіть написи та оголошення, пам'ятаючи про значну етноспецифічність речень, що вживаються в них:

1. Стоянку (автомобілів) заборонено! 2. Після початку першої дії вхід до зали заборонено. 3. Полювання заборонено! 4. Вільних номерів недостатньо. 5. Оплачуйте свій проїзд! 6. Чайові заборонено! 7. Лівий (правий) поворот заборонено! 8. В'їзд заборонено! 9. Палити заборонено! 10. Обгін заборонено! 11. Перевезення собак заборонено!

7. Перекладіть імпліцитну рекламу-довідку.

Information about Leeds

Leeds is a lively, student-friendly city, easily accessible by road, rail and air, in the middle of Great Britain. England's sixth largest city, it is the commercial, industrial, financial and sporting centre of West Yorkshire. It boasts more green space than any other European city except Vienna. Its University now has more than 28,000 students, with around 2,000 academic staff on a single-side. 140 acre campus within walking distance of the city centre. Attracting students from many different countries, the University is a multiracial and multi-religious community.

8. Письмово перекладіть українською мовою рекламні написи.

FedEx Kinkos – Office Products now at fedexkinkos.com.

Nothing can replace a tree.

Australia Post – If you really want to touch someone, send them a letter.

Australia Post – Personalized your post.

Starwars III – Return of the Sith.

The Fitness Company. Sprite Ice Blue.

Condomshop.ch – Don't be stupid, protect ourself.

Clorets – Eliminate bad breath.

Denver Water – Use only what you need.

Sharpie permanent markers.

Bergmann funeral service – Come a little closer.

Duracell – Last longer, much longer.

WWF – save the world with a few coins.

M&M – Communication just got sweeter.

Guinness – Road signs.

The more you drink, the slow you react.

Heineken DraughtKeg – Made to entertain.

WMF knives – Cutting board.

9. Перекладіть речення письмово, звертаючи увагу на політично коректний підбір слів або використання ввічливих назв інших людей:

1. Гірам Роудс Ревелс (1822-1901) був першим чорношкірим американцем, якого було обрано до Сенату США. 2. У 1914 році Маргарет Сенджер була обвинувачена у виданні журналу “Повстанка”, де вона піддавала нищівній критиці суворі обмеження, накладені законодавцями на поширення інформації про протизаплідні засоби. 3. У 1972 році Гатчинсон стала першою республіканкою, обраною до законодавчого органу Техасу. 4. Рання негритянська музика у США поєднувала африканську музикальну традицію із словником та структурою євро американської музики. 5. У 1981 році Вітворт стала першою гольфісткою, яка протягом своїх виступів заробила більше мільйона доларів. 6. Наприклад, знижки для людей похилого віку свідчать про їх позитивну дискримінацію. 7. Дискримінація хворих на СНІД та гомосексуалів щодо забезпечення житлом та медичного страхування примусила людей протестувати проти дій деяких урядових органів. 8. Лікування раку суттєво поліпшилося після 1920-х років, коли менше 20 відсотків хворих на рак білих у США могли прожити більше п’яти років. 9. Майже будь-яка міфологія включає оповідку про те, як людство отримало вогонь. 10. Детективне оповідання – це жанр оповідання, де в якості головного розкривала злочину виступає приватний детектив або поліцейський. 11. Пізніше вона стала першою жінкою-адвокатом, яка мала право виступу у суді. 12. Культурний вплив чорношкірих американців був помітний в опері. Гершвіна “Поргі і Бесс” (1935 р.). 13. У 1984 році Сойєр стала першою кореспонденткою програми новин «60 хвилин», для якої вона взяла численні інтерв’ю у знаменитостей. 14. Після приблизно 4000 року до нашої ери з’явилося одне з найскладніших творінь людства – місто. 15. Незважаючи на законодавство, що забороняє такі страйки, поліцейські, пожежники, вчителі, поштарі та диспетчери повітряного руху проводять страйки. 16. Американська асоціація пенсіонерів є найстарішою й найбільшою організацією, що захищає пенсіонерів. 17. Етичний раціоналізм стверджує, що певні фундаментальні моральні настанови внутрішньо притаманні людству і що такі основні моральні принципи є раціонально самоочевидними. 18. Вони одружилися у Лондоні у 1929 році і незабаром Волліс стала відомою як високосвітська господиня.

10. Перекладіть виділені газетні неологізми, визначивши способи їх передачі.

1. *Shut-down* of chemical weapon was the reason of international political summit.

2. Using headroom extensions in the independent dual recording systems *skyrockets* during last time.

3. A satellite communications link consists of *uplink*, the satellite (as a space segment), and a *downlink*.

4. The oil-consuming countries have begun *to bite the bullet* of pride and move toward a common energy policy.

5. A *sound bite* means a brief excerpt from a speech or statement, broadcasting on TV.

6. The system approach to the working out and manufacture of thermo – and reactor – plastic automatic machines made it possible to build DE series *single-position* machines.

11. Перекладіть назви компаній, видавництв, інформаційних агентств, готелів, газет, вулиць.

Associated Biscuit Manufactures
 Campbell Soups Co.
 West Texas Intermediate Co.
 Cambridge University Press
 Edward Arnolds Ltd.
 Drury Lane
 Commercial theatre
 The Mitre Hotel
 Business week
 The Seaman
 News of the World
 Narrow Lane
 Farringdon Road

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ТА ЖАНРОВО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕДАГУВАННЯ ПЕРЕКЛАДІВ

Практичне заняття 6.

Особливості редагування різних видів перекладеної літератури

План:

1. Підготуйте відповіді на такі запитання:
  - 1.1 Які особливості притаманні редагуванню перекладу ліричних творів?
  - 1.2 У чому полягає специфіка редагування перекладних творів для дітей?
  - 1.3 Чим позначена редакторська підготовка до друку перекладних епічних творів?
  - 1.4 Що важливо зберігати у перекладах фольклорних творів при видавничій роботі з підготовки їх до виходу в світ?
  - 1.5 Як здійснюється редакторський аналіз перекладних творів сатири й гумору?
  - 1.6 З чим пов'язані труднощі при відтворенні та публікації поем зарубіжних авторів?
  - 1.7 Які основні мовностилістичні засоби використовуються при перекладі та редагуванні іншомовних художніх текстів?
  - 1.8 Чим можна пояснити відступи перекладача від тексту першотвору?
  - 1.9 Якими способами перекладаються і редагуються фразеологізми, архаїзми та діалектизми іншомовних творів?
2. Виконайте практичні завдання.
3. Підготуйте індивідуальне завдання.
Література: 3, 5, 11, 13, 17

Практичні завдання:

1. Знайдіть в українській мові відповідники чи заміну до англійських фразеологізмів і прокоментуйте міжмовну та міжкультурну різницю.

1. You won't **buy a house for a song**.
2. The mere sound of that execrable, ugly name made **his blood run cold** and his breath come in laboured gasps.
3. The priest's few words were very touching; I think he was almost **moved to tears** himself.
4. When the doorbell rang Auntie Jane **nearly jumped out of her skin**.
5. Poor Aunt Flossie actually fainted, and Uncle Bill kept **blinking, as if he had seen a ghost**.
6. He had been **a rolling stone** too long to sit down in one place, breed cattle and wait for them to grow.

2. Перекладіть англійські версії фразеологізмів, які мають біблійне походження.

1. He was a man with a conscience and that **still small voice** of his had grown louder and he had decided to make a clean breast of everything.

2. Oh! Mamma you're too kind to me! I don't deserve it. It's like **heaping coals of fire on my head after** the way I've gone on.

3. He added **drawing a bow at a venture**, "It should be good!"

4. She knew herself stronger... in character, yet it diverted her to fall in with fancy that she was **the weaker vessel**.

5. Come on in. I want you to meet my own particular **thorn in the flesh**. Sam, this **is** Perny Mason, the noted Lawyer, the man who has upset my applicant several times.

6. You must keep busy if we believe Steve will come back to us **safe and sound**.

7. He **made eight of** the danger. He gave Willis to understand that it had not been very great.

8. How to earn **daily bread** by my pen was then the problem.

9. He drank liquor, he smoked tobacco, he gambled and I'm sorry he did not always keep his tongue clean – he took the **name of God in vain**.

10. I strongly object to free type of paper where examinees, instead of being given straightforward chance to show what they do know, have a **pit dug** for them in every question.

3. Заповніть пропуски, використовуючи образні порівняння Вправи 2 і перекладіть речення українською мовою.

1. A: That storm kept me awake all night.

B: Oh. I _____; didn't hear a thing.

2. Kim's having real problems with his back. I've been trying to persuade him to get someone to help him with the gardening. But he won't hear of it. He's _____.

3. You know all that trouble I was having with the sewing machine. Well, I just put a bit of oil on the arm and now it _____.

4. Have you seen my glasses? I'm _____ without them.

5. I don't need a map. I know that area of town _____.

6. You'd never know Emma was here, would you? She doesn't make a sound. She's _____.

7. I've got a feeling Linda's daughters anorexic. Have you seen her lately? She's _____.

8. I saw Frank Bailey push his van all the way to the end of the road. It's about a kilometre. He must be _____.

9. I'm sure we need more food. Jake eats _____, don't forget.

10. Nothing upsets Mary. She's _____.

4. Визначте, яким способом відтворено реалії?

Борщ – borshch; beetroot soup; beet soup.

Бунчук – hetman's banner with horse-tail hanging from its top end; bunchuk; kozak standard.

Великий Луг – Velykyi Luh; Great Meadow (marshlands of the lower Dnipro, the territory of the Zaporizhyan Sich for a period of time).

Вертеп – Ukrainian traditional marionette theatre.

Гарбуз (гарбуза дати) – to give smb a pumpkin (refuse a proposal – an old Ukrainian custom).

День Перемоги – Victory Day Holiday.

Жупан – zhupan (elaborate jacket worn by Kozaks).

Запорожець – Zaporozhian Cossack.

Злидні – “zlydni” (evil imps; hunger imps).

Китайка – kytaika (used to cover the faces of the dead).

Кіш – military camp (encampment); Zaporozhian settlement.

Кобза – kobza (Ukrainian national stringed instrument similar to the lute).

Козак - Cossack; Ukrainian warrior.

Козачка – Cossack's wife; free woman.

Козачок – kozachok (Ukrainian folk dance).

Кріпак – serf.

Кріпаччина – serfdom; socage.

Куркуль – kurkul (wealthy enriched farmer).

Кутя багата – Christmas Eve.

Мавка – mavka (water nymph; drayd).

Могорич – bargain drink.

Музика, троїста музика – three-piece orchestra; the violin; tambourine and dulcimer players; a three-man band.

Намисто – bead necklace.

Оселедець – Cossack style forelock where the remainder of the head is shaven.

Паляниця – loaf of bread; flat cake.

Пан – pan; pahn; mister; rich man; owner.

Паска – paska (sweet bread, Easter-loaf, Easter-bread).

Писанка – pysanka (Easter egg decorated in traditional intricate symbolic design; coloured Easter egg).

Припічок – bench; the fore part of the oven; the shelf of the clay stove.

Рушник вишиваний – embroidered towel.

Рушник тканий – woven towel.

Рушники подавати – (of an engagement ceremony) to consent to marriage.

Свита – grey overcoat made of homespun wool; peasant overcoat.

Сопілка – sopilka; pipe; reed; reed pipe; flute.

Сорочка вишиванка – an embroidered shirt.

5. Прочитайте наведений уривок, запропонуйте варіанти перекладу виділених одиниць.

The catcher in the rye

J. D. Salinger

But all of a sudden, I changed my mind. All of a sudden, I decided what I'd really do, I'd **get the hell out of Pencey** – right that same night and all. I mean not wait till Wednesday or anything. I just didn't want **to hang around any more**. It made me too sad and lonesome. So, what I decided to do, I decided I'd take a room in a hotel in New York – some very inexpensive hotel and all – and **just take it easy till Wednesday**. Then, on Wednesday, I'd go home **all rested up and feeling swell**. I figured my parents probably wouldn't get **old Thurmer's letter** saying **I'd been given the ax** till maybe Tuesday or Wednesday. I didn't want to go home or anything till they got it and thoroughly digested it and all. I didn't want to be around when they first got it. My mother **gets very hysterical**. She's not too bad after she gets something thoroughly digested, though. Besides, I sort of needed a little vacation. **My nerves were shot**.

They really were. Anyway, that's what I decided I'd do. So I went back to the room and turned on the light, to start packing and all. I already had quite a few things packed. **Old Stradlater** didn't even wake up. I lit a cigarette and got all dressed and then I packed **these two Gladstones I have**. It only took me about two minutes. I'm **a very rapid packer**.

One thing about packing depressed me a little. I had to pack these **brand-new** ice skates my mother had practically just sent me a couple of days before. **That depressed me**. I could see my mother going in Spaulding's and asking the salesman a million dopy question – and here I was getting the ax again. **It made me feel pretty sad**. She bought me the wrong kind of skates – I wanted racing skates and she bought hockey – but it made me sad anyway. Almost every time somebody gives me a present, it ends up making me sad.

After I got all packed, I **sort of counted my dough**. I don't remember exactly how much I had, but I **was pretty loaded**. My grandmother'd just sent me a wad about a week before. I have this grandmother that's quite lavish with her dough. **She doesn't have all her marbles any more** – she's **old as hell** – and she keeps sending me money for my birthday about four times a year. Anyway, even though I was pretty loaded, I figured **I could always use a few extra bucks**. You never know.

So what I did was, I went down the hall and woke up Frederick Woodruff, this guy I'd lent my typewriter to. I asked him how much he'd give me for it. He was **a pretty wealthy guy**. He said he didn't know. He said he didn't much want to buy it. Finally he bought it, though. It cost about ninety bucks, and all he bought it for was twenty. **He was sore** because I'd woke him up.

When I was all set to go, when I had my bags and all, I stood for a while next to the stairs and took a last look down **the goddam corridor**. I was sort of crying. I don't know why. I put my red hunting hat on, and turned the peak around to the back, the way I liked it, and then I yelled **at the top of my goddam voice**, "Sleep tight, ya morons!" **I'll bet** I woke up **every bastard on the whole floor**. Then I **got the hell out**. **Some stupid guy** had thrown peanut shells all over the stairs, and I damn near broke my crazy neck.

6. а) Прочитайте переклад уривка з вправи 5 українською мовою; б) знайдіть українські відповідники одиниць, виділених у вправі 2; в) порівняйте свої варіанти перекладу з варіантами, обраними перекладачем. До яких лексичних трансформацій вдається Олекса Логвиненко, аби адекватно передати авторський стиль?

Джером Девід Селінджер «Над прірвою у житті»

(український переклад Олекси Логвиненко)

... Раптом я вирішив зробити зовсім інше: махнути на все рукою і вшитися з Пенсі к бісовому батькові. Серед ночі. Зараз-таки. Не ждати ніякої середи. Та й квит. Я більше не міг стирчати там жодної хвилини. Така нудьга, така самота облягла душу! І ось що я надумав: я надумав поїхати до Нью-Йорка, найняти в готелі номер – у недорогому готелі, звичайно, – і пересидіти там до середи. А в середу, відпочивши як слід і відчувши себе людиною, прийти додому. Листа від каналії Термера про те, що мене вигнали зі школи, мої старі одержать, певно, десь у вівторок чи в середу. А мені не хотілося повертатись додому, поки вони не прочитають того листа й не перетравлять його. Не хотілося бачити, як вони читатимуть його перший раз. Мати в мене ледве що – відразу в істерику. Але потім, коли все перетравить, з нею можна розмовляти.

До того ж мені потрібні були, так би мовити, невеличкі канікули. Нерви в мене стали ні к чорту. Серйозно кажу.

Одне слово, так я й вирішив зробити. Вернувся до себе в кімнату і ввімкнув світло, щоб спакувати речі. Власне, в мене майже все вже було спаковане. А каналія Стредлейтер навіть не прокинувся. Я закурив, одягся і склав обидва свої саквояжі. На це пішло хвилини зо дві. Пакуватись я добре навчився. Тільки один раз у мене трохи защеміло серце, коли я стояв над саквояжами. Це коли довелося ховати оті нові-новісінькі ковзани, що їх мати прислала мені майже напередодні. Через них у мене й защеміло серце. Я собі уявив, як мати пішла до спортивного магазину, як ставила продавцеві мільйон безглузвих запитань... А тут на тобі – я знов вилетів зі школи! Сумно мені стало, ох сумно. Та ще і не ті ковзани купила – я хотів бігові, а вона взяла хокейні. Але все одно стало сумно. Зі мною майже завжди так – мені дарують подарунки, а мене від них чомусь сум бере.

Спакувавшись, я полічив гроші. Не пригадую вже, скільки їх було напевне, принаймні чимало. Минулого тижня бабуса якраз підкинула переказ на кругленьку суму. В мене така бабця, що грошей не шкодує. Правда, в неї вже не всі дома, – стара ж як світ, – і вона разів чотири на рік присилає мені гроші на день народження. Та хоч я був і досить багатий, а все ж вирішив, що кілька зайвих зелених у кишені не завадять. Наперед ніхто нічого не знає. Отож пішов до Фредеріка Вудруфа – того самого, якому позичив машинку. Питаю, скільки даси за неї. Вудруф хлопець грошовитий, нівроку. А він каже – не знаю. Каже, я машинки купляти не думав. Та зрештою все ж таки купив. Вона коштувала доларів дев'яносто, а він дав мені за неї всього двадцятку. Ще й бурчав, що я його розбудив.

Коли я вже зібрався в дорогу й узяв у руки саквояжі, то затримався на хвилю біля сходів і востаннє кинув погляд на наш смердючий коридор. Мені хотілося заплакати. Сам не знаю чому. Потім я надів мою червону мисливську шапку – по-своєму, задом наперед, – і на всю горлянку закричав:

– Добраніч, кретини!

Зуб даю, всі вони, паскуди, на поверсі попрокидалися. А я відразу вшився. Якийсь гад понакидав на сходах горіхових шкаралуп, і я ледве не скрутив собі к бісовій матері в'язів.

7. Відредагуйте поданий нижче текст.

English as an International Language

Historically, applied linguistics has been linked to second language (L2) teaching; consequently, critical applied linguistics has also given considerable attention to the sociopolitical critique of L2 education, in particular the role and position of English as an international language. In mainstream applied linguistics, the global expansion of English tends to be seen as either beneficial or neutral. The English-as-beneficial position points to the advantages of having a worldwide lingua franca for international communication, while the English-as-neutral position considers it a utilitarian phenomenon resulting from events and processes that have been decades, if not centuries, in the making – and a phenomenon that may not survive long term, as has historically been the case with other languages of wider communication, e.g., Latin.

For critical applied linguistics, English is the international language of communication not for historical and now commercial, scientific, technological, diplomatic, and travel reasons, but rather for ideological, imperialistic, hegemonic, capitalistic – in short, political – reasons. Viewing language as inextricably tied to power, class, and socioeconomic relations, critical applied linguists reject the idea that global English can be regarded as either beneficial or neutral. In response to the former, they ask, “Beneficial for whom?” and their answer is that only the powerful and privileged elites in the world are advantaged by international English, whereas the less powerful or powerless are increasingly marginalized by not having access to English.

In response to the English-as-neutral point of view, critical applied linguists assert that there is no such thing as a neutral position, and that accepting the role of English in the world without a struggle is “an uncritical endorsement of capitalism, its science and technology, a modernization ideology, . . . the Americanization and homogenization of world culture, linguistic culture, and media imperialism” (Phillipson, 1999: 274). An extension of the charge of imperialism is that in attaining

linguistic dominance, English has contributed to the diminishment and death of other languages, as globalization, mediated above all through English, swallows up local cultures and languages, while educational systems throughout the world require students to study English at the expense of their local, indigenous languages.

Although English is currently the ascendant international language, indictments against the effects of its power can also be made against other major languages of the

world. The dominance of Chinese (Mandarin Chinese), for example, has threatened the survival of at least 20 local languages in China.

Spanish and Portuguese have contributed to the extinction or near-extinction of dozens of indigenous languages in Mexico and Central and South America.

The power of Russian in Siberia has caused the disappearance of nearly all of the 40 local languages there. Moreover, Russian was so oppressively imposed on educational systems in the former Soviet Union that after its break-up one of the first acts of the newly independent eastern European countries was to replace Russian with English as a second language in the schools. And to this day France and Germany spend millions to promote French and German language and culture around the world. Whether through force of numbers, political and economic power, repressive measures, laissez-faire indifference, global competition, cultural marketing, or all combined, the pattern is unequivocal that the most widely spoken languages in the world have overwhelmed smaller languages in their spheres of power and influence.

This pattern is not set-in stone, however, and there are indications of efforts to slow or halt the trend. As the realities of language endangerment and extinction have been increasingly publicized (e.g., by UNESCO), governments or official bodies have attempted to intervene on behalf of threatened languages through language policy and planning. For example, the European Bureau for Lesser Used Languages was established by the European Parliament in 1984 to protect the language rights of the more than 50 million people in the European Union who speak one of the 40 identified minority languages. As mentioned earlier, Mozambique as well as other African nations have worked to set up bilingual education programs in order to provide linguistic minority children with greater access to education in both their native language and the official language.

ЧАСТИНА 3.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПОНЯТТЯ Й КАТЕГОРІЇ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Тема 1. Види перекладу і тлумачення

Джерела: 1, 4, 7, 8, 12

Завдання для самостійної роботи:

1. Вивчіть уважно наведений текст і доберіть необхідні для нього слова та зробіть реферативний переклад англійською мовою.

Пам'ятник Максимові Рильському Пам'ятник Максиму Рильському відкрито в Києві – у Голосіївському парку, який носить ім'я цього видатного українського поета.

За повідомленням УНІАН, у церемонії відкриття взяли участь керівництво Київської міськдержадміністрації, народні депутати України Лесь Танюк і Володимир Яворівський, онук поета Максим Рильський, який очолює правління Всеукраїнського центру прес-клубів "Україна-форум".

На відкритті пам'ятника наголошувалося, що М. Рильський є одним з найвидатніших українських поетів-романтиків; він видав 35 книжок, зокрема збірку "Голосіївська осінь", що стала видатною подією в українській літературі.

Проект пам'ятника було затверджено Міністерством культури України ще у 90-х роках, проте побудовано лише в останній рік – його скульпторами є заслужений художник України Петро Остапенко та заслужений архітектор України Олег Стукалов.

Пам'ятник М. Рильському входить до першого етапу реконструкції однойменного парку в Голосіївському районі столиці, на яку було витрачено 4 млн 600 тис. грн. Як розповів журналістам інженер проекту реконструкції парку ім. Рильського Валерій Харченко, загалом на благоустрій парку та його водойм планується витратити 60 млн грн. Роботи мають завершитись до кінця наступного року. Кошти виділятиме міський бюджет. Наступним етапом реконструкції буде робота з центральною частиною парку, площа якої - близько 10 га, та водойм (загалом парк розташований на 160 га).

Крім того, планується залучити кошти інвесторів для побудови в парку об'єктів відпочинку: великого культурно-просвітницького центру з підземним паркінгом, рестораном і кафе та облаштуванням спортивної зони. За рахунок інвесторів також передбачається реконструкція Голосіївської площі і комплексне обслуговування спортивної зони.

Є багато бажаючих вкласти кошти в зазначені роботи, проте спочатку необхідно затвердити генеральний план реконструкції розвитку парку, який вже розроблений і попередньо погоджений з Містобудівною радою столиці.

2. Проаналізуйте належно наведений текст, доберіть необхідні слова і зробіть його повний переклад англійською мовою.

Пісня, що "не вмерла"

Четвертого березня 2005 року минуло 190 літ від дня народження Михайла Вербицького. Патріотична пісня на його музику "Ще не вмерла Україна" обезсмертила ім'я композитора. Та знаний він ще і як фундатор "перемишльської" музичної школи. Це його Іван Франко назвав "найзначнішим талантом" серед галицьких композиторів. Це про нього один із сучасників писав: "Музика Вербицького жвава, проста і так вбивається в пам'ять, що на другий день по виставі її скрізь співали".

Сьогодні ми так само живемо його музикою, ось і нещодавно у село Млини, що тепер належить Польщі, до могили отця М. Вербицького навідався Президент Віктор Ющенко з почетом, була польська влада, були челядники дрібніші, проте усі воліли місити болото на полі, за яким місце вічного спочинку Композитора. І нумо усі купно біля пантеону, який, кажуть, композиційне і архітектурно не дуже вдалий, клястися у вічній любові авторові Гімну Української держави. І де вже всім їм знати, що за життя "на обідньому столі композитора дуже часто не було нічого, крім яблук", - так писав про побут М. Вербицького його товариш по перемишльському катедральному хору отець Іван Сінкевич. Врешті, і помер отець Вербицький у 55-літньому віці...

...Михайло Вербицький закінчив Львівську духовну семінарію, проте ієрейські свячення отримує аж 1850-го у 35-літньому віці. Чому зволікав з прийняттям священницького сану – невідомо. Деякі дослідники відмежовуються фразою – через "складні життєві обставини". Шість років переїжджав з однієї сільської парафії на іншу, аж поки 1856 року не осів у Млинах на Яворівщині, де й прожив до смерті, яка настала у грудні 1870 року.

Отож, у Млинах і створювалась безсмертна музика до "патріотичної пісні". Можна собі тільки уявити, в яких умовах вона писалася. Злидні по кутах і кілька яблук на столі до обіду. І не вирятовували матеріально ні керування хором, ні приватні уроки музики, ні написаний підручник гри на гітарі, ні музика до численних театральних вистав... А може, так і мало бути, аби у нестатках та стражданнях народжувалось Вічне?! Бо водночас, - ген, за Збручем, – страждав і Павло Чубинський. За любов до України! Саме за неї царська влада заслала поета у сніги холодної російської Півночі.

Два страдники сотворили річ, що стала пісенним символом Незалежної Української держави. Під звуки "Ще не вмерла..." свідомо йшли на смерть сотні й тисячі сотень.

"Ще не вмерла України..." з нотами вперше надрукована 1885 року. Вперше пісня визнана як державний гімн 1917-го. Офіційно затверджена після проголошення незалежності України 15 січня 1992 року.

3. Прочитайте і проаналізуйте лексичне наповнення наведеного англійського тексту. Випишіть із нього невідомі й потрібні вам слова і зробіть анотаційний переклад тексту українською мовою.

Springtime Blossoms

In Kyoto, Japanese citizens head out the masse every spring to admire the blooming cherry trees. In London, it is the daffodils that draw hoards into the city parks every May. And in Kyiv, spring just wouldn't be spring without the annual spectacle of lilacs blossoming high above the banks of the Dnipro in the Botanical Gardens.

Lush with leaves and blossoms and a swimmingly sweet scent, the gardens drop terrace by terrace down to the starry-domed Vydubetskyi monastery and then onto the Dnipro. Between the lilacs are beds of tree peonies, the blowsy flowers smelling warmly of Chinese lotus cakes.

Proud Kyivans flock here every May, dressed in their best to pose for family cameras before the kaleidoscope of blossoms. Painters dot the paths, mixing palettes of every conceivable shade of purple and blue, and old-fashioned schoolgirls on graduation outings flutter their white pinafores and hair-bows along the grassy alleys.

The lilac is probably the best-loved flower in the Botanical Gardens -132 hectares of parkland, formal gardens, greenhouses, woods, rockeries and orchards lining a hill above the Dnipro's right bank, just south of the city center.

Officially called The Academy of Sciences Botanical Gardens (so-called to distinguish it from the much older university botanical garden behind Taras Shevchenko University) it was founded in the 1930s in an area called "The Menagerie," once a royal hunting ground. Unsurprisingly considering the period, the origin of many of its plants and buildings are less than innocent.

Most of the offices and laboratories were set up in ecclesiastic buildings and even the church of a monastery on the site, while the tropical and subtropical plant collection was begun in 1944 from looted German collections.

Lyudmila Buyun from the tropical and sub-tropical plant department acknowledged that there is some conflict between the gardens and monastery over the shared use of buildings and utilities, but she assures it is kept on a civilized level.

Meanwhile, in the greenhouses where Buyun works, some long-lived German azaleas from the 1940s have long since been supplemented with tropical specimens from other botanical gardens in the former Soviet Union and from expeditions carried out by the gardens' botanists. But the collections have seen little change since the last expedition in 1991.

"There's a huge choice of exotic plants sold privately," Buyun said. "I see plants for sale that aren't even in our collection at the Botanical Gardens." Still, there is a cactus house that Buyun describes as "our pride," where rows of cacti display varying degrees of obscenity. The orchid house, Buyun's specialty, unfolds waxy frills and furbelows in winter, when the gardens hold an annual exhibition. Otherwise, the small, crowded greenhouses are only open for pre-arranged excursions.

4. Ознайомтеся з англійською газетною статтею і визначте, до якого стилю мовлення (інформаційного, ділового) вона належить. Зробіть скорочений переклад-переказ тексту українською мовою

Foreigners Eye Several Local Banks

Most of Ukraine's banks are owned by Ukrainian shareholders, but a growing number of foreign banks are expressing interest in the market. Recent media reports indicate that France's Societe Generale wants to re-enter the Ukrainian market by purchasing a domestic bank.

Societe Generale first entered Ukraine's banking sector in 1996 when it opened a subsidiary, Societe Generale Ukraine, which it closed in 2001. Meanwhile, the Mriya Bank board chairman told the *Post* on Oct. 18 that his bank has been in talks with foreign banking groups and investment firms, too.

VABank, a medium-sized Ukrainian bank, is also turning its attention towards foreign investors. In an inter-1 view that appeared in the weekly *Biznes* magazine on Oct. 18, the bank's former chairman Yuriy Blashchuk said VABank's shareholders are likely to sell their shares in the near future.

VABank was rated by the Ukrainian Association of Banks as the 26th largest Ukrainian bank, as of September 2004, with net assets of Hr 1 billion, just under \$200 million. In comparison, Ukraine's top five banks - Privat-bank, Aval, Oshchadbank, Ukrsotsbank and Ukrsibbank - have net assets exceeding \$1 billion.

The European Bank for Reconstruction and Development has also been eyeing opportunities to boost its presence on the Ukrainian market.

The EBRD currently holds a 28.25 percent share in Kredyt Bank Ukraine, a 19.99 percent share in ProCredit Bank and a 10 percent share in First Ukrainian Investment Bank.

3 EBRD officials have also in recent weeks confirmed that their bank was holding talks to buy shares in Ukrainian banks, including Aval, one of Ukraine's largest banks. Andrew Mac, a senior lawyer at the 2 offices of Pricewaterhouse Coopers in Kyiv, said his company has noticed over the past year a "serious increase" of interest in the Ukrainian banking sector.

Interest in Ukraine has been driven by many factors, according to Mac, but Ukraine's rapid economic expansion coupled with significant legislative reforms, have "definitely" fueled interest.

Experts have described Ukraine as an attractive market - one that has posted annual economic growth of seven percent, on average, and has seen its citizens gain increased purchasing power in recent years.

5. Прочитайте уважно текст, проаналізуйте його ключові слова і зробіть літературний переклад, зберігаючи стиль викладу першотвору і в українському варіанті. Визначте підстиль/підмову, до якої він належить.

James Barry

In 1812 a young man called James Barry finished his studies in medicine at Edinburgh University. After graduating he moved to London where he studied surgery at Guy's Hospital. After that the popular young doctor joined the army and over the next forty years had a brilliant career as an army medical officer, working in many far-off countries and fighting successfully for improved conditions in hospitals.

It was a remarkable career-made even more remarkable by the discovery upon his death that he was in fact a she. James Barry was a woman.

No one was more surprised at this discovery than her many friends and colleagues. It was true that throughout her life people had remarked upon her small size, slight build and smooth pale face. One officer had even objected to her appointment as a medical assistant because he could not believe that Barry was old enough to have graduated in medicine. But no one had ever seriously suggested that Barry was anything other than a man.

By all accounts Barry was a pleasant and good-humoured person with high cheek bones, reddish hair, a long nose and large eyes. She was well-liked by her patients and had a reputation for great speed in surgery – an important quality at a time when operations were performed without anaesthetic. She was also quick-tempered. When she was working in army hospitals and prisons overseas, the terrible conditions often made her very angry. She fought hard against injustice and cruelty and her temper sometimes got her into trouble with the authorities. After a long career overseas, she returned to London where she died in 1865. While the undertaker's assistant was preparing her body for burial, she discovered that James Barry was a woman.

6. Зробіть повний переклад тексту англійською мовою. Визначте ключові слова та їх англійський переклад.

Голодуюча "житниця Європи"

"У пік голодомору 25 українських селян помирало за хвилину, 1,5 тисячі – за годину, 35 тисяч осіб – за день. Загалом близько 10 мільйонів українців померли з голоду в "головній житниці Європи – Україні". Водночас більшовицький режим переправив на західні ринки і спродав за безцінь 1,7 мільйона тонн українського зерна.

Такий жахливий механізм винищення нашої нації містить збірка студентських робіт, які досліджували цю трагічну сторінку історії.

Збірку обсягом близько 500 сторінок, яка має назву "Цілком таємно...", видруковано невеликим накладом у друкарні Київського міжнародного університету, – розповіла редакції студентка факультету журналістики й телемистецтв цього навчального закладу Марина Макєєва. - Вона складається з трьох розділів. У першому ("Голодомор-33 планувався у Москві") представлено роботи науковців і студентів, які на підставі документальних фактів довели: голодомори в Україні не було спричинено неврожаєм. Це наслідок планового знищення українського селянства як незручної для радянської влади верстви населення.

Другий розділ ("Голодують регіони") містить жахливі спогади українців, яким пощастило вижити в умовах голодомору. "Ми боялися вийти на вулицю, бо нас могли схопити наші ж голодні односельці й засмажити на вогнищі"...

У третьому ("Преса про голодомор") показано жорстокий цинізм керівництва Радянського Союзу, яке зарубіжним гостям розповідало про багаті врожаї та щасливе життя українців, розцяцьковуючи "потьомкінські села".

Ця книжка потрібна не лише науковцям і студентам, а всім, кому небайдуже як минуле, так і майбутнє України.

7. Визначте тип кожного із наведених двох текстів (інформаційний, газетний публіцистичний, науково-популярний) і запропонуйте реферативні їх переклади англійською мовою.

1. Невідомий Берест

1945-й. Берлін. Рейхстаг. На фото – Єгоров і Кантарія встановлюють прапор над Рейхстагом. На жаль, немає на ньому українського хлопця з Сумщини лейтенанта Олексія Береста, який тоді очолив групу автоматників і повів прапороносців на дах рейхстагу. Як розповідав Олексій, сходи були в багатьох місцях знищені снарядами і доводилось створювати живу драбину. Богатирської статури лейтенант підсаджував і витягував нагору солдатів з прапором. На дах рейхстагу він вибрався першим і вивів туди бійців, яким було доручено встановити прапор. У "Бойовій характеристиці", підписаній командуючим 3-ю ударною армією генерал-полковником Кузнецовим і членом військової ради армії генерал-майором Литвиновим, зазначено: "Відважні воїни і лейтенант Берест, комсомолец сержант Єгоров, молодший сержант Кантарія установили прапор над приміщенням німецького парламенту".

Тоді ж лейтенант Берест виконав місію парламентаря. Загнані у підземні лабіринти фашисти виставили умову для переговорів, з нашого боку мав бути представник рангом не нижче полковника, оскільки серед них був генерал. А де того полковника візьмеш у пеклі бою?

Роль полковника блискуче виконав лейтенант Олексій Берест, який поставив противнику жорсткі умови негайної капітуляції.

А далі почало творитися дуже дивне, Єгоров і Кантарія стали Героями Радянського Союзу, слава про них прокотилася по всьому світу. Лейтенант Берест, замість того, щоб брати участь у параді Перемоги, був відправлений супроводжувати ешелон з репатріантами. За взяття рейхстагу і встановлення над ним прапора Перемоги Олексій удостоївся лише ордена.

Після війни Берест оселився на батьківщині дружини у Ростовській області. Очолював районну кіномережу. Як зізнався згодом один із правоохоронців, йому було дано завдання будь-що посадити Береста: комусь він був надто мультим. На допиті, коли слідчий кинув Олексію докір, мовляв, треба ще з'ясувати, як ти воював, Берест викинув його разом із кріслом у вікно. Декілька років Олексій відсидів. Опісля трудився в ливарному цеху "Ростсільмашу".

Останній подвиг Олексій Берест здійснив у листопаді 1970 року. Він з онуком повертався додому. Біля залізниці раптом в однієї жінки вирвалася дівчинка і опинилася на колії, по якій із шаленою швидкістю наближалася електричка. Олексій кинувся рятувати дитину. Вихопив її з-під коліс потяга, а сам загинув. Було йому лише 49 років...

2. Аспіріну -150

Немає, мабуть, у світі людини, котра хоча б раз у житті не вживала аспіріну. Щоправда, у нас ці ліки були відомі під довгою й непростою для вимови назвою «Ацетилсаліцилова кислота». Пігулки призначали при простуді й грипі, ревматизмі та інших недугах.

Останніми роками в аптеках з'явилося безліч закордонних аспіринів з різноманітними приставками на кшталт УПСА тощо, виробники яких обіцяють зцілення чи не від усіх хвороб і в найкоротші терміни. Звичайно, йняти віри рекламним проспектам та роликам варто не завжди, як і відмовлятися від вживання аспіріну – теж. Щоправда, завдяки рекламі ми тепер знаємо, що ліки ці досить поширені у світі.

Згадали ми про аспірин не даремно, бо саме цими днями йому виповнюється аж 150 років. А винайшов його, синтезувавши молекули ацетилсаліцилової кислоти, французький хімік Шарль-Фредерік Гергард.

Німецька фармацевтична компанія «Бауер» 1899 року новий лікарський препарат назвала «Аспірин» і придбала права на його виготовлення. Історики ж вважають, що вперше подібні до аспіріну ліки для тамування болю й зниження температури використовував ще Гіппократ у IV столітті до нашої ери. Однак ті ж самі історики визнають, що винахідником аспіріну був саме Гергард. Нині лише німецькі фармацевтичні компанії щороку виготовляють понад 50 тисяч тонн цього препарату.

Тема 2. Способи, типи і види відтворення значень мовних одиниць

Джерела: 1, 2, 4, 7, 8, 11, 12, 17

Завдання для самостійної роботи:

1. Проаналізуйте кожен абзац Текстів 1, 2, 3, 4, 5. Визначте: а) відмінність чи спільність їх лексичного складу; б) різницю в їхній тематиці; в) зробіть скорочений переклад-переказ, де це можливо, кожного з цих (1, 2, 3, 4, 5) текстів.

1. Headway

Headway combines well-tested traditional teaching methods with techniques based on more recent developments in English Language teaching. The five levels take students from elementary to advanced, using a clear and comprehensive approach which promotes both accuracy and fluency in the use of all four language skills.

2. Clear Approach to Grammar

The units are clearly structured, with headings that clarify the aim and nature of each activity. Grammatical structures are introduced in context, with exercises that encourage students to work out the rules for themselves. The 'Language review' section in each unit gives a short summary of the target structure and its uses, and is cross-referenced to the comprehensive 'Grammar section' at the back of the book - a useful reference tool that may be referred to before, during or after the lesson.

Headway provides a wide variety of practice activities. These range from very controlled practice such as sentence transformation and completion to free practice such as information gap and role play. These activities practise accurate language use in all four language skills: speaking, listening, reading, and translating.

3. Skills Work

The *Headway* course books provide many and varied activities which are designed to promote four fluent language skills. Texts are taken from a wide range of different sources, such as newspapers, radio programme, interviews, magazines. All have an authentic source but many have been adapted to suit the language aims and the level.

4. Systematic and Varied Lexical Syllabus

Headway's clearly defined lexical syllabus concentrates on the three elements of vocabulary learning:

- Learning new words in their lexical sets.
- Developing good habits for learning vocabulary, such as using a monolingual dictionary.
- Systems of vocabulary understanding, such as sounds and spelling relationships, silent letters, word formation, etc.

5. Headway Pronunciation

Headway Pronunciation is a complete course in English pronunciation training students in individual sounds, sentence stress, intonation, and connected speech. The exercises also link pronunciation with language work such as structures, functions, and vocabulary.

2. Прочитайте уважно наведений текст, встановіть особливості його лексичного наповнення та синтаксичні й стилістичні властивості. Перекладіть скорочено текст українською мовою і визначте підмову (стиль), до якого він належить

Current Political Situation

The Republic of Ukraine has been a constitutional republic since 1991. The parliament (Verkhovna Rada) is comprised of 450 members, who are elected for a four-year term. The president is elected by the Ukrainian people every five years. Every citizen over the age of eighteen is entitled to vote.

The country is divided into 24 regions (Oblasts) and the Autonomous Republic of Crimea with its own Constitution and Parliament. Each Oblast is divided into Rayons; there are 450 Rayons. The cities of Kyiv and Sevastopol are directly subordinated to the Government in Kyiv.

In relations with other former republics of the Soviet Union, Ukraine has not been willing to facilitate the strengthening of the Commonwealth of Independent States (CIS). A long process of negotiation with Russia over the future of the Black Sea Fleet has also contributed to the delay in signing a Treaty of Friendship, Partnership and Co-operation with Russia. Until the break-up of the USSR, Ukraine was the most developed Soviet republic after Russia in terms of available resources and industrial output. Among Ukrainian specializations were coal mining, steel,

machinery, chemicals, textiles, vehicles and agriculture. The country has large reserves of minerals, including coal, iron ore, uranium and manganese and, to a lesser extent, oil and gas.

The main donors are the EU and its Member States, other members of the G7¹ (United States, Japan, Canada) and the major international financial institutes (IMF, World Bank, EBRD). Co-ordination with the main donors is effective, especially in the areas of energy, privatization and Chornobyl. On the other hand, Ukraine is lacking private foreign investments. According to official statistics, within the five years of independence, Ukraine attracted only approx. 1 billion US Dollars in private investment or approx. 21 US\$ per capita.

Taxation policy and excessive administrative regulation and interference do not motivate activities of private business. Moreover, legislation is not stable with many norms and regulations changing frequently.

An important measure of monetary stabilization has been achieved through stricter fiscal and monetary policies. Though even nowadays some sectors of the Ukrainian market, for instance, tobacco and alcohol, are heavily influenced by illegal imports.

3. Проаналізуйте тексти 1 – 5, випишіть і вивчіть із них невідомі вам англійські слова й усталені вирази та перекладіть тексти, не порушуючи стиль оригіналу, українською мовою. Визначте класи лексики (інтернаціональна, нейтральна, наукова).

1. The Black Death

Plagues were common in the Middle Ages. The worst was The Black Death, which **reached** Sicily from Asia in the 1340s. It was originally brought by rats that **lived** on ships, and it spread quickly across Europe. A **third** of the Continent's population died in less than six years.

2. The Hanseatic League

This was an early version of the Common Market. It began in 1241 when two German cities – Hamburg and Liibeck, agreed to protect each others merchants and trade routes. This agreement or Hanse grew, and by 1400, over 150 cities **belonged** to it. Together they were known as The Hanse-attic League and they traded across Northern Europe. In England they were called, easterlings, (people who come from the east). A short form of that name – 'sterling' – referred to the Hanse merchants' money. It's still in use today as the name of Britain's currency (pound sterling).

3. Printing

Before the 1450s books were extremely rare. Because each one had to be written by hand. That all changed in 1454, though, when a German – Johannes Gutenberg – introduced Europe's first printing machine or 'press' in the city of Mainz. The result was an information revolution. In the next 50 years, printing presses appeared not only in other parts of Germany, but also in France, Italy, Spain and England. In 1460 it appends in Ukraine (Lviv) Suddenly, more people than ever began to read.

4. The Renaissance

This was a period of enormous progress in the arts and sciences. It began in Northern Italy during the fifteenth century and was inspired by classical Greek and Roman ideas, Renaissance' means 'rebirth' and that's exactly what happened... European culture was reborn. Four of the great painters of this time were Leonardo da Vinci, Michelangelo, Botticelli and Raphael. But the Renaissance wasn't just an age of great art. Astronomy, medicine, architecture, literature and philosophy made major advances, too. And who paid for all this work? Usually, scientists and artists were employed by rich aristocrats or 'patrons'.

5. Exploration

Between 1488-1534, European explorers made some of the greatest voyages in history. They discovered new seas, countries and even continents. For example, in 1488 Bartolomeu Dias (Portugal) reached the Cape of Good Hope. In 1498 Vasco da Gama (Portugal) became the first European to reach India by sea.

Christopher Columbus (Italy) discovered 'The New World' (in fact what he found was the West Indies). In 1499 Amerigo Vespucci (Italy) explored the South American coast. This new continent was named America after him. Between 1519-21 Ferdinand Magellan (Portugal) sailed around the world, but only 18 of his 250-crew survived. Between 1519-34 Hernando Cortes (Spain) and Francisco Pizarro (Spain) conquered the Aztecs and South America.

4. Визначте жанровий тип поданого нижче літературного тексту (білий вірш, вільний вірш, римований вірш) і перекладіть його, зберігаючи форму викладу, українською мовою.

Poem

At Christmas,
would you like
to get your presents
in a stocking,
in a shoe,
or in a jar?

Would you like to get your Christmas present from Santa Claus, or Father Christmas, or Saint Nicholas, or The Three Kings, or a Fairy Queen?

On the night before Christmas in England,
Father Christmas slips into the house
and fills your stocking with treats.
In the United States, Santa Claus is the name
of the one who fills it.

In the Netherlands, you fill your shoes with hay and
sugar on the night before Saint Nicholas Day –
almost three weeks before Christmas.
The hay and sugar are for the horse

that Saint Nicholas rides.

After the horse eats,

Saint Nicholas fills your shoes with candy.

In Spain, you put straw in your shoes. The straw is for the camels of The Three Kings, who pass by and leave gifts on Epiphany, twelve nights after Christmas.

In France, you put empty shoes on the doorstep or by the fireplace on Christmas Eve..! The Christ Child is said to put gifts in them.

If you are in Italy, you get gifts

in a large jar, called the Urn of Fate.

It is said that a Fairy Queen

comes down the chimney

and tills the jar with gifts and goodies -

not on Christmas, though, but on Epiphany.

Тема 3. Перекладацькі трансформації

Джерела: 1, 4, 6, 7, 11, 12, 17

Завдання для самостійної роботи:

1. Письмово перекладіть поданий текст українською мовою. Знайдіть і визначте типи перекладацьких трансформацій, які ви застосували при перекладі.

Two-year-old girl killed in church attack

A two-year-old girl has died from injuries she sustained in an attack at a church on the island of Borneo in Indonesia. Intan Olivia Marbun was severely burned after an attacker threw petrol bombs at a group of small children playing outside the church on Sunday. Three other children were injured.

Police arrested a suspect after he was captured by local people following the attack. The attacker has been identified as a militant linked to local extremists supporting the so-called Islamic State (IS) group.

◆ The IS threat in south-east Asia

◆ Is Indonesia winning its fight against extremism?

“The man passed by the church and threw what we suspected was low-explosive cocktail bombs, causing light injuries to four children who were playing there,” local police spokesman Fajar Setiawan told the AFP news agency. Police say the attacker was wearing a t-shirt emblazoned with the word “jihad”, the agency adds. “Marbun suffered extensive burn injuries and respiratory problems and doctors could not save her,” Mr Setiawan said.

The other children suffered “less serious injuries and were still being treated in hospital” but would likely be discharged soon, according to Reuters, which quoted a hospital spokesman.

Indonesia has the world’s largest Muslim population and is home to significant numbers of Christians, Hindus and Buddhists. The country has suffered a series of attacks inspired by the IS militant group in recent times.

2. Перекладіть подані речення українською мовою, вкажіть на граматичні трансформації.

1. The Muslim representative unlocks the latch and pushes open one door, then a clergyman from the Roman Catholic, Greek Orthodox or Armenian Orthodox church – who take turns on a rotating basis – pull open the other door from inside, while clergy from the other denominations supervise.

2. While it is very difficult to find out exactly what is happening in besieged eastern Aleppo, activists say it appears that after further fighting on Monday the rebels have lost all of the northern neighborhoods they controlled before the weekend, leaving them with about two-thirds of the territory they had in the city.

3. The recapture of the city would be an important symbolic achievement for President Assad – underlining the fact that despite all the calls for his departure, Russian and Iranian support has been able not just to maintain him in power, but has enabled the regime to go onto the offensive.

4. Non-EU members are outside the Common Agricultural Policy and customs union, but get barrier-free trade with the single market in return for paying into some EU budgets and accepting the free movement of workers.

5. BBC assistant political editor Norman Smith said the court ruling could mean potentially “months and months” of parliamentary hurdles but said a majority of MPs would be likely to vote for Article 50 – despite having backed the Remain campaign – as Brexit had been supported in the referendum.

6. This decision has huge implications, not just on the timing of Brexit but on the terms of Brexit. That’s because it’s given the initiative to those on the Remain side in the House of Commons who, it’s now likely, will argue Article 50 can only be triggered when Parliament is ready and that could mean when they’re happy with the terms of any future deal.

7. The term Holism was coined by J. C. Smuts in Holism and Evolution. It was Smuts’ opinion that Holism is a concept that represents all of the wholes in the universe.

9. The BBC's Ian Pannell, who is travelling with Counter-Terrorism Service (CTS) troops, says there was some resistance to their advance on Monday.

10. Hosted by Valve Corporation, the game’s developer, the tournament began in June 2016 with the qualifier phase, and ended after the main event at the Key Arena in Seattle in August.

3. Порівняйте тексти оригіналу та перекладу, знайдіть перекладацькі трансформації, запропонуйте власний варіант перекладу Прочитайте переклад уривка українською мовою та порівняйте свої варіанти перекладу з варіантами, обраними перекладачем. Знайдіть і визначте типи перекладацьких трансформацій, до яких вдається Юрій Лісняк, аби адекватно передати авторський стиль?

Charles Dickens
HARD TIMES

Having paid for his entertainment with this agreeable compliment, he relapsed into a hangdog silence until there was no more India ale left, when he said, "Well, Mrs Sparsit, I must be off!" and went off.

Next day, Saturday, Mrs Sparsit sat at her window all day long: looking at the customers coming in and out, watching the postmen, keeping an eye on the general traffic of the street, revolving many things in her mind, but, above all, keeping her attention on her staircase. The evening come, she put on her bonnet and shawl, and went quietly out: having her reasons for hovering in a furtive way about the station by which a passenger would arrive from Yorkshire, and for preferring to peep into it round pillars and comers, and out of ladies' waiting-room windows, to appearing in its precincts openly.

Tom was in attendance, and loitered about until the expected train came in. It brought no Mr Harthouse. Tom waited until the crowd had dispersed, and the bustle was over; and then referred to a posted list of trains, and took counsel with porters.

That done, he strolled away idly, stopping in the street and looking up it and down it, and lifting his hat off and putting it on again, and yawning and stretching himself, and exhibiting all the symptoms of mortal weariness to be expected in one who had still to wait until the next train should come in, an hour and forty minutes hence.

Чарлз Діккенс
ТЯЖКІ ЧАСИ

Переклад Ю. Лісняка

Віддячивши за частування таким гречним компліментом, він знов понуро замовк і вже мовчав, поки не допив до дна ост-індського елю. А тоді сказав: «Ну, пані Спарсіт, мені вже час!» – і подався геть.

Другого дня, в суботу, пані Спарсіт цілий день просиділа біля вікна, стежачи, як заходять до банку та виходять клієнти, як поспішають вулицею поштарі, як котяться туди й сюди екіпажі, сновигають пішоходці, і обмірковуючи багато дечого, але передовсім не спускаючи з думки своїх сходів. А надвечір вона надягла капелюшка, вгорнулась у шаль, тихенько вийшла й подалась на вокзал. Там вона довгенько дожидала потяга, що ним мав прибути з Йоркширу один пасажир, одначе, мавши на те свої причини, не дуже виставлялась людям на очі, а воліла зорити з-за грубої колони, або з-за рогу, або з вікна дамської чекальні.

Том також був уже на вокзалі й тинявся там, поки прибув сподіваний потяг. Але він не привіз пана Гартгауса. Том дочекався, поки розсотався натовп і скінчилася штовханина, тоді підійшов до вивішеного залізничного розкладу, далі почав розпитувати носіїв.

А потім спокволу поплентався на вулицю, де зупинився, поглянув у один бік, у другий, скинув капелюха, знову надяг його, позіхнув, потягся, – одно слово, виявляв усі ознаки смертельної нудьги, такої природної в тому, хто має цілу годину й сорок хвилин дожидати дальшого потяга. «Все навмисне придумано, щоб він не

<p>“This is a device to keep him out of the way”, said Mrs Sparsit, starting from the dull office window whence she had watched him last. “Harthouse is with his sister now!” It was the conception of an inspired moment, and she shot off with her utmost swiftness to work it out. The station for the country house was at the opposite end of the town, the time was short, the road not easy; but she was so quick in pouncing on a disengaged coach, so quick in darting out of it, producing her money, seizing her ticket, and diving into the train, that she was borne along the arches spanning the land of coal-pits past and present, as if she had been caught up in a cloud and whirled away.</p>	<p>заважав, – сказала пані Спарсіт, відступаючи від запорошеного вокзального вікна, звідки вона стежила за Томом наостанці, – Гартгаус тепер у сестриці!» То був натхненний здогад, і вона прожогом кинулась його використовувати. Вокзал, звідки їхати до маєтку, був на другому кінці міста, часу обмаль, дорога туди нелегка, але вона так хутко підхопила візника, що допіру висадив пасажир, вскочила в повіз, вискочила з нього, тицьнула касирові гроші, вхопила квитка, пірнула в вагон і помчала мостами через суворий край покинутих і нових вугільних шахт, неначе її підхопив і поніс у хмарі якийсь могутній вихор.</p>
---	--

4. Письмово перекладіть поданий текст, використовуючи перекладацькі трансформації.

The global depopulation policy – killing us softly

Regular readers of Activist Post are probably well aware that we have posted many articles highlighting the insidious nature of globalist plans for depopulation. To our knowledge, we haven't presented any that reflect the information offered below.

Kevin Galalae has produced a well-written and thorough 100+ page historical account of the policies and methods of depopulation in various countries around the world. It is clearly his view that the covert means by which this is taking place is an affront to humanity. We absolutely agree.

We would be remiss not to mention, however, that Activist Post cannot agree with Kevin's central tenet that overpopulation is a catastrophic certainty where there is no other option left but to embrace governmental solutions – even if it's conducted in the most humane and open way possible. Simply because it is transparent does not mean it's the correct path.

Rather, we believe that without the imposition of central planners humanity likely wouldn't have reached its current level of “scarcity.” New technology (and especially the eradication of destructive corporate agriculture which impedes food production) holds much more promise toward humanity's prosperity – even at increased population levels – than does more central planning and legislation. Nevertheless, we cede that this is an enormously complex issue, and one that demands the engagement of every one of us, otherwise we will be left to live with the decisions of others rather than our own individual self-determination. In that spirit, and in the spirit of information and debate, we leave it to the reader to determine the best path forward based on the many statistics Kevin provides in his book linked below.

We look forward to your comments.

Since the end of the Second World War and with the formation of the United Nations in 1945, international peace and stability have been maintained by controlling population growth. Unbeknown to the masses, governments have used covert methods to limit births in developed and underdeveloped countries alike and to accelerate deaths in Africa and a few critically poor and overpopulated areas elsewhere.

Births have been prevented by interfering with the reproductive system so as to lower human fertility, while deaths have been promoted by weakening the immune system so as to increase morbidity and mortality.

Kevin Galalae

Тема 4. Особливості перекладу літератури різних жанрів (науково-технічної, економічної та юридичної літератури)

Джерела: 2, 4, 6, 7, 8, 15, 16

Завдання для самостійної роботи:

1. Прочитайте уривок з промови Дж. Картера, звертаючи увагу на виділені лексичні одиниці. Письмово перекладіть текст українською мовою.

Challenges for humanity

Ours is an age of complexity, contradiction, and challenge. As we enter the 21st century, we have wealth and technology unmatched in human experience, and the fortunate few who live in the world's developed nations are almost inevitably propelled toward a future enriched by advances in computers, communication, and life sciences.

We face tremendous challenges as populations soar, mostly in the poorer nations, and as consumption increases in the industrialized world. We must find ways to lessen the burden on Earth's resources, and we must encourage better stewardship of the planet so that all of us live in a clean and productive environment. The decisions we make in the decades to come will affect not only all of human civilization but also the fate of thousands of species representing millions of years of evolution.

Perhaps the most important challenge for the new century is to share wealth, opportunities, and responsibilities between the rich and the poor – for a world where the chasm between rich and poor grows wider will be neither stable nor secure.

So far we have not made enough commitment to this goal. Nearly a billion people are illiterate. More than half the world's people have little or no health care and less than two dollars a day for food, clothing, and shelter. At the same time, the average household income of an American family is more than \$55,000 a year, with much of the industrialized world enjoying the same, and in some cases an even higher, standard of material blessings.

The best measurement of a nation's wealth is its gross national product (GNP) – the total output of goods and services. The nations of the European Union have set a public goal of sharing four-tenths of one percent of their GNP with the developing

world. But the United States and most other rich nations fall far short of this goal. Our contribution must increase greatly if we are to face future challenges to humanity with any real hope of success.

The problems may seem insurmountable, but they are not. We have the tools; we have brilliant, dedicated people to find answers. All we need is a sense of sharing and the will to change. The will can grow from understanding. Once we understand, we can care, and once we care, we can change.

Jimmy Carter

2. Заповніть пропуски лексичними одиницями із Вправи 1.

The disabled sportsmen _____ moving towards their goals. Most of the world's people don't belong to _____ who live long and comfortable lives. The money collected _____ of the amount required. In 2005 the _____ of Ukraine is supposed to reach 400 billion hryvnas. In spite of discoveries in molecular biology _____, millions of people die of infectious diseases. Once we join our efforts, we are _____. To be civilized, the society has to _____ on its least protected citizens. The world's _____ should focus their attention on bridging the gap between the rich, _____, and the poor, whose _____ is less than two dollars a day. Due to _____ the world has become a global village. Graham overcame seemingly _____ transportation barriers to complete his tour. Some are ambivalent about Bill Clinton and his _____ of the nation. In manufacturing alone, smaller firms account for one in three jobs and a quarter of the total _____. The price of a Kalashnikov _____ in just a few days from \$ 50 to about \$ 250 Tuesday.

3. Прочитайте статтю німецького перекладача Анегрета Цімермана та запропонуйте: а) реферативний переклад; б) відповіді на запитання.

What a Technical Translator Can Do For You

I work with a small team of scientists, specializing in technical documentation and translation. In the following text I will look from a different angle on the work of a technical translator.

- ◆ Must a technical translator understand what he or she is translating?
- ◆ Must a technical translator translate as faithfully as possible from the original, or is it sufficient if he/she simply translates the information?
- ◆ If the answer to the first question is “Yes”, and the answer to the second question is “Translate the information”, what does the client gain from such translations?

A Classical Approach

I am a chemist and in 1992 I got by chance into the business of technical translation. Five years later, I still earn my living in technical documentation. I work freelance and mostly write German versions of English manuals for equipment and software used in chemical laboratories.

But still – after 5 years – I am astonished at the big gap between writers of technical documentation and their translators. Technical writers tend to look on (or **sometimes** even look down on) translators as a sort of text processor (admittedly in human form); a person who moves text from one language to another. I don't think this is an adequate view of the technical translator's job. The first and biggest mistake is thinking that you can translate a text without understanding it. Believe me, you can translate a text correctly only if you understand it and know the context; if you don't, the result not only may be funny but also may be grossly incorrect (We all know the word-by-word translations of documentation for certain low-cost digital clocks and similar products).

The second mistake – or misunderstanding – is that technical translations must be as faithful as possible to the original. This, I agree, must be the main goal when literary texts, business letters or contracts are translated – nobody wants to read the translator's version of the latest bestseller by Ken Follett, or of a business contract.

The main goal of technical translation must be that the translated text contains the same information as the original, but adapted to the new language. To achieve this includes rather more than translating.

4. Прочитайте і перекладіть текст. Зверніть увагу на словосполучення, які характеризують патенти. Опишіть малюнок.

G. H. Harrington & W. A. Richardson Revolver

The objects of present invention are, first, to provide a revolver having a recoilshield with a loading-gate located within said shield; second, to combine the loading-gate with the recoil-shield in such manner that the shield will afford support for the gate when in closed position; third, to afford facilities for the convenient operation and retention of the loading-gate at its several adjustments in an efficient and desirable manner, and, fourth, to provide the loading-gate located within the recoil-shield with a forwardly-protruberant face in line with the loading-way, as more fully hereinafter explained. These objects I attain by the mechanism illustrated in the drawings, wherein – Figure 1 is a side view of a revolver embodying my invention. Fig. 2 is a vertical section at line X X, drawn to somewhat larger scale. Fig. 3 is a separate front view of the loading-gate and its spring devices. Fig. 3 is a section of the same at line Y Y; and Fig. 4 is a top view of a portion of the frame, showing the recoil-shield as recessed for receiving the loading-gate.

This invention is an improvement applicable to solid-frame revolvers, or to that class in which the recoil-shield or laterally-projecting guard in rear of the cylinder is provided with a channel or loading-way at the side of the frame to facilitate the introduction of the cartridges into and the removal of the shells from the cylinder-chamber in well-known manner; and my invention consists in the loading-gate constructed and combined with the recoil-shield for operation substantially in the manner shown and described, and as definitely pointed out in the summary.

Referring to parts, A denotes the frame of Serial No. 585,266. (No model.) the revolver, B the barrel, and C the cylinder, which is arranged within the frame to revolve about the center pin D in well-known manner.

E indicates the recoil-shield, consisting, as usual, of laterally-projecting semicircular flanges integrally formed upon the sides of the frame in rear of the cylinder.

The recoil-shield at the right-hand side of the frame, in which is formed the loading-way A is provided with a vertical recess or slit F out therein, the inner limit of said recess being on a line flush, or nearly so, with the side of the frame in that part above the channel, while said recess extends inward somewhat farther at its lower part, as indicated in Figs. 2 and 4. A small hole G for containing a spring is bored into the frame near the lower end of the slot, the frame being thickened or provided at that part with a boss h on its inner side to prevent the hole cutting through into the interior space.

It indicates the loading-gate, which consists of a thin plate of metal adapted to fit into the recess F, and having its outer edge 2 formed with a circular contour corresponding to the circle of the cylinder or recoil-shield. It is provided with a serrated prominence 3 near its upper end and a rounded prominence 4 near its lower end, while its inner edge is formed with straight portions 5 and 6 and a central inwardly-projecting portion 7, that matches with the rounded channel a in the frame. The loading-gate I is located within the recess in the recoil-shield and hinged or pivoted therein by a pin J, that extends through the shield and gate near the lower end thereof, parallel with the cylinder-axis, so that the gate can swing outward and downward, as indicated by dotted lines on Fig. 2. A small coiled-wire spring on and springpressed stud n are arranged in the hole G under the heel 'i of the gate to act thereon by outward pressure for normally retaining said gate when in closed position and to hold said gate open when the angle of the heel has swung inward past the stud. The rounded prominence 4, resting on the stud or spring, retains the gate at any open position, but when the heel passes the center of the stud n the loading-gate snaps into closed position at once by pressure of the spring.

The front side of the gate, at a position corresponding to the loading-way channel a, is best provided with a projecting part or protuberant disk I, the offset dimension of which corresponds with the thickness of the metal in that portion of the recoil-shield forward of the vertical recess F. This brings the diskface I sufficiently forward of the flat end portions of the gate, so that its central face lies approximately in the same plane with the face of the recoil-shield to serve as a guard for preventing rearward displacement of the cartridges as the cylinder-chambers revolve past the loading-way when the revolver is used in upward firing, or at any time when the loading-gate is closed. Said projection I is preferably made by stamping or punching forward without detaching a portion of the metal plate of the gate, as indicated in Figs. 3 and 3, thus producing a comparatively strong and desirable gate of very thin metal, one that will occupy but little space in the recoil-shield, and which can be manufactured with facility and at moderate cost; but if in any instance preferred, the projection can be made by fixing a disk or reinforce piece upon the face of the gate-plate.

In the operation the loadinggate is opened by placing the thumb upon the serrated prominence 3 and swinging its top end outward from the recess in the shield

(No Model.)

W. A. RICHARDSON.
LOADING GATE FOR REVOLVERS.

No. 565,692.

Patented Aug. 11, 1896.

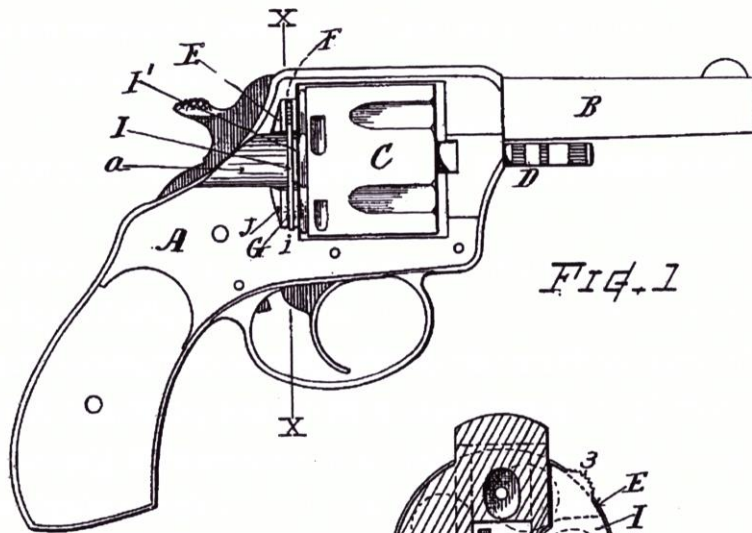

Fig. 1

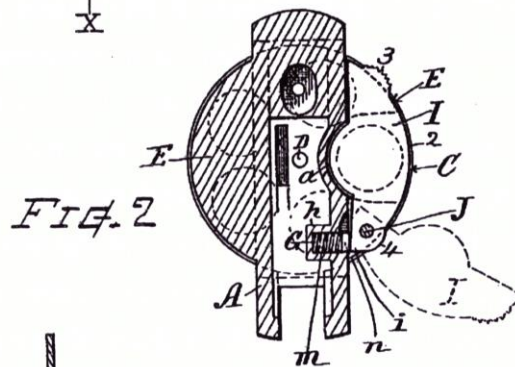

Fig. 2

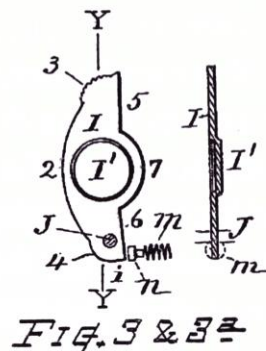

Fig. 3 & 3a

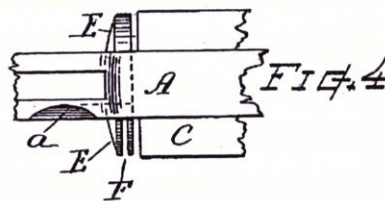

Fig. 4

Witnesses.

W. A. Richardson
Simon E. King

Inventor

William A. Richardson
By Chas. H. Durlough
Attorney

sufficiently to open the channel a. The shells can then be removed and the cartridges inserted in the usual way. The loading gate may then be snapped back into closed position, where it is retained with the edge 5 pressed against its seat within the recess

of the recoil-shield by the force of the spring m or spring-pressed stud acting against the heel of the gate below the pivot-center of the hinging-pin.

This loading-gate can be made of comparatively thin metal, since it is embraced and sustained against backward or forward displacement by the projecting portions of the recoil-shield, within which it is located, both above and below the loading-way a, while it can be conveniently opened and closed, as desired.

I am aware that loading-gates of different construction have been heretofore employed in revolving firearms, and I do not, therefore, broadly claim a loading-gate irrespective of its construction, arrangement, or mode of operation.

5. Визначте термін, який не є синонімом до інших у кожному ряді. Створіть відповідні українські синонімічні ряди

utilize – exercise – employ – practice – initiate;
 installation – inauguration – placement – fixation – lodgement – location;
 typify – symbolize – manifest – indicate – observe;
 practice – know-how – expertise – knowledge – experience – mastery;
 mix – combine – fusion – alloy – dispersion;
 evolve – exaggerate – develop – grow – become more complex;
 curve – chip – whittle – hew – chop;
 observation – espionage – examination – study – survey;
 erect – construct – raise – build – commence;
 empiric – experimental – innovatory – experiential;
 efficient – productive – effectual – generous;
 spin – whirl – twist – weld;
 apparatus – machine – complex – mechanism;
 rotate – pass – transmit – transfer;
 spindle – spinet – axis – rod;
 equipment – techniques – equipping – outfit.

6. Письмово перекладіть поданий тематичний текст.

The law

Law is a system of rules, usually enforced through a set of institutions. It shapes politics, economics and society in numerous ways and serves as a social mediator of relations between people. Contract law regulates everything from buying a bus ticket to trading on derivatives markets. Property law defines rights and obligations related to the transfer and title of personal (often referred to as chattels) and real property. Trust law applies to assets held for investment and financial security, while tort law allows claims for compensation if a person's rights or property are harmed. If the harm is criminalised in a statute, criminal law offers means by which the state can prosecute the perpetrator.

What is constitutional law?

Constitutional law deals with the fundamental principles by which the government exercises its authority. In some instances, these principles grant specific powers to the government, such as the power to tax and spend for the welfare of the

population. Other times, constitutional principles act to place limits on what the government can do, such as prohibiting the arrest of an individual without sufficient cause. In most nations, including the United States, constitutional law is based on the text of a document ratified at the time the nation came into being.

The U.S. Constitution itself became the law of the land well over 200 years ago, and the tenets set forth in the document remain in full force today. The way in which the Constitution is applied, though, has always been subject to court interpretation. As circumstances and public opinion evolve through the years, so too do the interpretations offered by the courts. From time to time, it even becomes necessary to amend the Constitution to keep pace with changes in the country's beliefs and values. For example, the practice of slavery – expressly allowed by the Constitution in its original form – was prohibited through a constitutional amendment passed in the year 1865.

Bringing a Claim in Federal Court

As a practical matter, constitutional law provides a means for individuals and organizations to protect their interests by filing a lawsuit against those who infringe upon their rights. However, the Constitution does not permit just anyone to go into federal court and assert a claim for compensation or other relief. Certain requirements must be met. If these conditions are satisfied, the plaintiff is said to have “standing”, meaning the court will agree to hear the plaintiff's case and render a decision.

In order for a plaintiff to have standing there must be a live controversy for the federal court to consider. The issue of standing is not as simple as it may appear. For instance, a landowner who learns that transportation officials are considering the construction of a highway across his or her property might file a lawsuit claiming that the proposal is an unconstitutional taking of private property by the government. In this situation, the court is likely to dismiss the claim for lack of standing. Because the transportation officials are merely considering building the highway, the claim is not yet ripe for adjudication. The federal court will not render an advisory opinion about something that may or may not occur in the future.

Violations of Equal Protection and Due Process

Once a plaintiff demonstrates standing to bring a claim, any number of constitutional provisions can form the basis of the lawsuit. Two of the most common grounds are alleged violations of equal protection and due process. The equal protection clause of the Constitution prohibits the government from treating classes of people differently in the absence of a compelling reason for doing so. If the government wants to pass a law that draws a distinction between people based on race, gender, or other such characteristics, it must be able to demonstrate a highly important purpose, and the law must be narrowly tailored to achieve that purpose. This is a difficult burden for the government to meet.

Similarly, the due process clause of the Constitution requires the government to have an adequate reason for taking away a person's life, liberty, or property. And even if a sufficiently adequate reason exists, the government must establish a fair procedure of which individuals can avail themselves. Consider the example of city officials who seek to take away the liquor license belonging to a local restaurant. To

justify its actions, the government points to three instances in the past six months when the restaurant served alcohol to underage customers. Assuming this is a sufficient reason to take away the license, the government must still provide the restaurant owner with a hearing, right to appeal, or similar procedures for contesting the action.

Individual Rights under the Constitution

Having recently won their independence from the British, the framers of the Constitution were understandably weary of governmental intrusion into the lives of American citizens. The first ten amendments to the Constitution, known as the Bill of Rights, reflect this concern. In fact, the First Amendment alone contains numerous protections, including the freedom of the press and the freedom of association. It also protects the right to free speech, allowing individuals to openly voice their opinions, even when those opinions are critical of the government or unpopular among the majority of Americans. Individual rights, like other constitutional guarantees, are protected by the rule of law and those who are aggrieved can turn to the courts for redress.

7. З'єднайте речення, які розташовані у стовпчику А з їх еквівалентами зі стовпчика В.

А	В
1. As the supreme law of the nation, the United States Constitution sets standards against which all other laws and the administration of those laws must be judged.	А. Такі судові рішення, зафіксовані у письмовій формі, часто називають «прецедентним правом»
2. The law which governs Ohio and its citizens can be classified into four main types.	В. Конституцією встановлюється існування трьох гілок федеральної влади: законодавчої, якою є Конгрес та яка має повноваження приймати закони; виконавчої, якою є президент (та його підлеглі), функцією якої є забезпечення виконання законів, прийнятих Конгресом; та судової, що складається з національної судової системи, на чолі якої стоїть Верховний суд США, до повноважень якого входить тлумачення законів та відправлення правосуддя.
3. These written decisions are often referred to as “case law”.	С. Одним з найважливіших аспектів Конституції США є особлива турбота про права особи.
4. One of most important aspects of the United States Constitution is a special concern for individual rights.	Д. Закони, якими керується штат Огайо та його громадяни, можна розділити на чотири основні типи.

<p>5. The Constitution establishes three branches of the federal government: legislative, which is the Congress and has the duty to make the laws; executive, which is the President, whose duty is to see that the laws made by Congress are carried out; and judicial, consisting of the national court system headed by the United States Supreme Court, whose duties are to interpret the laws and to administer justice.</p>	<p>Е. Як найголовніший закон країни, Конституція Сполучених Штатів Америки встановлює критерії, за якими мають оцінюватися всі інші закони та їх застосування.</p>
--	---

8. *Письмово перекладіть подані лексичні одиниці українською мовою.*

1. present vitality; 2. usage and custom; 3. is based on generations of experience; 4. are bound to follow the precedents; 5. equal or lower courts; 6. continuity and consistency; 7. written (statutory) law; 8. basic concepts; 9. administrative law; 10. courts of equal rank; 11. principles, rules, and concepts; 12. to be well reasoned or address new problems; 13. to record its decision in a written opinion; 14. to respond to the changing needs of the society; 15. the similar factual situations; 16. the precedents established by the lower courts; 17. a product of judicial rather than legislative power.

9. *Письмово перекладіть подані лексичні одиниці англійською мовою.*

1. значення справи як прецеденту; 2. спадкоємність та узгодженість; 3. реагувати на зміни потреб суспільства; 4. коли суд виносить рішення в окремій справі; 5. загальне право виникло у Великій Британії; 6. досвід поколінь; 7. суди того самого або нижчого рівнів; 8. загальне право; 9. рішення, а також принципи, за якими вони виносились; 10. адміністративне право; 11. стосуватися нових проблем; 12. писане (статутне) право; 13. багато з його основних понять переплітаються з писаним правом; 14. добре обґрунтовані прецеденти; 15. фактичні обставини.

10. *З'єднайте речення, які розташовані у стовпчику А з їх еквівалентами зі стовпчика В.*

А	В
1. When a court decides a case and records its decision in a written opinion that opinion, or case, becomes a "precedent".	А. Коли суд виносить рішення в окремій справі та фіксує його у письмовій формі, таке рішення називається «прецедентом»
2. Courts of equal rank may use each other's precedents, just as the courts of one state may borrow from the precedents of another state or	В. Загальне право не засновувалося на писаному (статутному) праві, але значна частина його основних понять переплітається з писаним правом через

federal court.	звичаї та традиції.
3. Because it is (and was) created by the courts, common law is a product of judicial rather than legislative power.	С Врахування досвіду багатьох попередніх поколінь забезпечує спадкоємність та узгодженість права. Вона також дозволяє праву реагувати на зміни потреб суспільства.
4. The common law was not based on written (statutory) law, but many of its basic concepts have been interwoven into the written law through usage and custom.	Д. Суди одного рівня можуть використовувати прецеденти один одного, так само як суди одного штату можуть спиратися на прецеденти іншого штату або федерального суду.
5. Courts often use the precedents of equal or lower courts, the courts of other states, and the federal courts when such precedents are well reasoned or address new problems.	Е. Суди часто користуються прецедентами судів того самого або нижчого рівнів, судів інших штатів та федеральних судів, коли такі прецеденти добре обґрунтовані та стосуються нових проблем.
6. Because it is based on generations of experience, it gives continuity and consistency to the law. It also allows the law to respond (lie changing needs of society.	Ф. Зважаючи на те, що загальне право встановлюється судами, воно виступає як результат діяльності переважно судової, а не законодавчої влади.

Тема 5. Особливості перекладу літератури різних стилів (медичної, військової та громадсько-політичної літератури)

Джерела: 2, 4, 7, 10, 14

Завдання для самостійної роботи:

1. Письмово перекладіть поданий тематичний текст. Знайдіть медичну термінологію та вкажіть способи перекладу. Виконайте вправи до тексту.

Diet, sport and fitness

Cholesterol and health. *Cholesterol* only becomes a problem when you have too much of it and it starts to promote the production of a fatty *plaque* that can clog the arteries. Interruption of blood flow to a main heart vessel can cause a heart attack; a blocked blood vessel on the way to the brain could cause a stroke.

Some say that cholesterol-rich foods such as eggs, shellfish and *offal* should be banished from the diet, but these foods don't significantly raise cholesterol levels. The cholesterol in them is broken down quite efficiently and then *excreted*, so they are fine to eat in moderation.

Fibre produces substances that help to clear the blood of bad cholesterol and acts as a "buffer" so less fat is brought into contact with blood vessels and less is absorbed. Fibre also keeps bad cholesterol within the *gut* from where it can be excreted. Fatty substance found in the body tissue and blood of all animals; unwanted

substance that forms on the surface of the arteries; organs from inside animals which are eaten as food (brains, heart, kidneys, liver); got rid of from the body; substance in food that travels through the body as waste, helping digestion; something (or someone) that helps protect from harm; tubes that carry food from the stomach.

Running and calories. Running, or swift walking, uses the major muscle groups, making it the most efficient form of *cardiovascular* exercise. It has been shown to have a positive effect on blood fats by reducing cholesterol levels. It also lowers blood pressure and helps *diabetics* by improving *glucose* tolerance and reducing *insulin* resistance.

Running is a very efficient way to burn calories. Converting your weight into *pounds* and then multiplying the result by 75 per cent will give you the amount you burn per mile. The average is about 500 calories for every three miles. If you did this three times a week, you'd lose 1/2 lb a week, 2 lb a month or 24 lb a year.

This all-round form of exercise is used in the treatment of mental illness and depression, because it is thought to raise levels of the mood *enhancer*, serotonin. Affecting the heart and blood circulation people suffering from diabetes, an illness in which the body cannot cope with glucose [sugar] because it does not produce enough insulin [hormone that controls the level of sugar in the body], 4,3,2 measure of weight, 1 pound (lb) = 454 grams hormone that makes you feel happier.

Sport and fitness metaphors I scored an own goal when I told my boss it had only taken me a day to write the report. Now she wants me to write several a week, [made things worse rather than better] My boss always seems to be moving the goalposts, which makes it very difficult to know what he wants, [changing the rules] The new ELI laws aim to provide a level playing field for all member states, [fair situation]

He's too young to be in the running for such a job. [seriously considered]. The two main parties in the election are still neck and neck in the opinion polls, [level with each other and equally likely to win]

Politicians often skate around a subject, [don't talk directly about] The students all sailed through their exams, [passed very easily]

2. Дайте відповіді на запитання до тексту.

1. What two health problems may be caused by too much cholesterol?
2. Plaque can also form on teeth. Do you try to encourage or prevent this?
3. What do eggs, shellfish and offal have in common?
4. What sorts of food contain fibre?
5. Why is fibre useful?
6. For what conditions might doctors recommend running as a form of exercise?
7. How far on average does someone have to run to use up 500 calories?
8. In what way does this vary from person to person?
9. What mental health problem is also improved by running?
10. Why does running help with this problem?

3. Подані лексичні одиниці з тексту можуть уживатися не лише в контексті теми дієти та фітнесу. Проілюструйте це, утворивши з ними речення іншої тематики.

1. interruption
2. banish
3. efficiently
4. buffer
5. vessels
6. tolerance
7. resistance
8. convert
9. burn
10. depression

4. Письмово перекладіть подані газетно-інформативні тексти українською / англійською мовою.

Advertising

It's quite true about the saying – *There's no second chance at making a good first impression*. Advertisement, regardless online or offline, if they don't catch your attention within seconds they are considered failed. Agencies and big corporations do not believe in 'cool factors' in advertisement anymore. Instead, to really stand out of the crowd, the idea has to be really out of the box, something that makes you laugh, talks about it or at least make you look twice.

Advertising or advertizing is a form of communication used to encourage or persuade an audience (viewers, readers or listeners; sometimes a specific group of people) to continue or take some new action. Most commonly, the desired result is to drive consumer behavior with respect to a commercial offering, although political and ideological advertising is also common. The purpose of advertising may also be to reassure employees or shareholders that a company is viable or successful. Advertising messages are usually paid for by sponsors and viewed via various traditional media; including mass media such as newspaper, magazines, television commercial, radio advertisement, outdoor advertising or direct mail; or new media such as blogs, websites or text messages.

Here's some *really creative advertisement* that will make you look twice:

- Vintage Advertisement of Modern Technology
- Creative and clever ads
- Creative tech advertisements
- Creative Pepsi advertisements
- Product ads you don't see in magazines.

Advertising is an audio or visual form of marketing communication that employs an openly sponsored, nonpersonal message to promote or sell a product, service or idea. Sponsors of advertising are often businesses who wish to promote their products or services. Advertising is differentiated from public relations in that an advertiser usually pays for and has control over the message. It is differentiated

from personal selling in that the message is nonpersonal, i.e., not directed to a particular individual. Advertising is communicated through various mass media, including old media such as newspapers, magazines, Television, Radio, outdoor advertising or direct mail; or new media such as search results, blogs, websites or text messages. The actual presentation of the message in a medium is referred to as an advertisement or “ad”.

Commercial ads often seek to generate increased consumption of their products or services through “branding”, which associates a product name or image with certain qualities in the minds of consumers. On the other hand, ads that intend to elicit an immediate sale are known as direct response advertising. Non-commercial advertisers who spend money to advertise items other than a consumer product or service include political parties, interest groups, religious organizations and governmental agencies. Non-profit organizations may use free modes of persuasion, such as a public service announcement. Advertising may also be used to reassure employees or shareholders that a company is viable or successful.

Modern advertising was created with the techniques introduced with tobacco advertising in the 1920s, most significantly with the campaigns of Edward Bernays, considered the founder of modern, “Madison Avenue” advertising.

In 2015, the world spent an estimate of US\$592.43 billion on advertising. Its projected distribution for 2017 is 40.4 % on TV, 33.3 % on digital, 9 % on newspapers, 6.9 % on magazines, 5.8 % on outdoor and 4.3 % on radio. Internationally, the largest (“big four”) advertising conglomerates are Interpublic, Omnicom, Publicis, and WPP.

In Latin, *ad vertere* means “to turn toward”.

Israel Acknowledges Jews in fact Khazars Fast-breaking Developments

Followers of Middle Eastern affairs know two things: always expect the unexpected, and never write off Prime Minister Binyamin Netanyahu, who has more political lives than the proverbial cat.

Only yesterday came news that Syrian rebels plan to give Israel the Golan Heights in exchange for creation of a no-fly zone against the Assad regime. In an even bolder move, it is now revealed, Israel will withdraw its settlers from communities beyond the settlement blocs – and relocate them at least temporarily to Ukraine. Ukraine made this arrangement on the basis of historic ties and in exchange for desperately needed military assistance against Russia. This surprising turn of events had an even more surprising origin: genetics, a field in which Israeli scholars have long excelled.

A Warlike Turkic People – and a Mystery

It is well known that, sometime in the eighth to ninth centuries, the Khazars, a warlike Turkic people, converted to Judaism and ruled over a vast domain in what became southern Russia and Ukraine. What happened to them after the Russians destroyed that empire around the eleventh century has been a mystery. Many have speculated that the Khazars became the ancestors of Ashkenazi Jews.

Arabs have long cited the Khazar hypothesis in attempts to deny a Jewish historical claim to the land of Israel. During the UN debate over Palestine Partition, Chaim Weizmann responded, sarcastically: “It is very strange. All my life I have been a Jew, felt like a Jew, and I now learn that I am a Khazar. “In a more folksy vein, Prime Minister Golda Meir famously said: “Khazar, Schmazar. There is no Khazar people. I knew no Khazars In Kiev. Or Milwaukee. Show me these Khazars of whom you speak.”

Contrarian Hungarian ex-communist and scientist Arthur Koestler brought the Khazar hypothesis to a wider audience with *The Thirteenth Tribe* (1976), in the hope that disproving a common Jewish “racial” identity would end antisemitism. Clearly, that hope has not been fulfilled. Most recently, left-wing Israeli historian Shlomo Sand’s *The Invention of the Jewish People* took Koestler's thesis in a direction he had not intended, arguing that because Jews were a religious community descended from converts they do not constitute a nation or need a state of their own. Scientists, however, dismissed the Khazar hypothesis because the genetic evidence did not add up. Until now. In 2012, Israeli researcher Eran Elhaik published a study claiming to prove that Khazar ancestry is the single largest element in the Ashkenazi gene pool. Sand declared himself vindicated, and progressive organs such as *Haaretz* and *The Forward* trumpeted the results.

Israel seems finally to have thrown in the towel. A blue-ribbon team of scholars from leading research institutions and museums has just issued a secret report to the government, acknowledging that European Jews are in fact Khazars. (Whether this would result in yet another proposal to revise the words to “Hatikvah” remains to be seen.) At first sight, this would seem to be the worst possible news, given the Prime Minister’s relentless insistence on the need for Palestinian recognition of Israel as a “Jewish state” and the stagnation of the peace talks. But others have underestimated him at their peril. An aide quipped, when life hands you an etrog, you build a sukkah.

Speaking off the record, he explained, “We first thought that admitting we are really Khazars was one way to get around Abbas’s insistence that no Jew can remain in a Palestinian state. Maybe we were grasping at straws. But when he refused to accept that, it forced us to think about more creative solutions. The Ukrainian invitation for the Jews to return was a godsend. Relocating all the settlers within Israel in a short time would be difficult for reasons of logistics and economics. We certainly don’t want another fashlan like the expulsion of the settlers in the Gaza Hitnatkut [disengagement].

“We’re not talking about *all* the Ashkenazi Jews going back to Ukraine. Obviously that is not practical. Speaking on deep background, a well-placed source in intelligence circles said: “We’re not talking about all the Ashkenazi Jews going back to Ukraine. Obviously that is not practical. The press as usual exaggerates and sensationalizes; this is why we need military censorship.”

Правда про “Волинську Різню”

Війна – це завжди страх, кровопролиття і горе. Та найжахливіше, коли на війні ворогами стають сусіди, друзі, родичі. Під час Другої світової

національною трагедією двох народів – поляків та українців – стала так звана «Волинська різня». Навколо цих подій і досі точаться дискусії: одні доводять, що українці були жорстокими вбивцями польського народу, інші ж звинувачують поляків у розв'язанні міжнаціонального конфлікту.

Та, попри всі неузгодженості, «Волинська різня» – це не біль окремо поляків чи окремо українців; це спільна трагічна сторінка українсько-польської історії. Спробуємо проаналізувати факти і з'ясувати, що ж насправді сталося тоді на Волині.

Після Першої світової війни Волинь опинилася у складі Речі Посполитої. Польським політикам, дипломатам і промовцям шляхом підписання документу вдалося переконати Антанту, що західноукраїнські, білоруські та литовські землі мають утворити майбутню Польщу, а народам, які там проживатимуть, майбутня держава гарантуватиме гідне життя, а згодом надасть їм автономію. У 20-30-ті роки, розуміючи, що розвиток національних меншин зрештою призведе до зростання національної свідомості і сепаратистських настроїв, Польща навіть і не думала виконувати підписаний документ.

Причому на Волині ситуація була однозначною. 70-75 % мешканців краю були українцями, тому Польща активно береться за їх полонізацію. Українські культурні організації закриваються як антидержавні; замість українських шкіл відкривають польські; до адміністративних посад допускаються переважно поляки. Тотальних утисків зазнало і православ'я. Польща всіляко намагалася перетворити українців на поляків. Деякі заходи лоялізації польської політики щодо Волині зробив воєвода Генрик Юзевський, але ця програма була швидкого згорнута і, натомість, кинуто радикальніші сили. Наступ польської держави був масовим, жорстоким і антиправославним. Переслідувалися православні священники, їх цькували у газетах, накладали штрафи і арешти за служби українською мовою.

Масовий наступ на церкви відбувався на Холмщині, Підляшші і Волині. У місті Холм у соборі, закладеному Данилом Галицьким, католики розбивали у крипті гроби єпископів, священників, кості викидали на вулицю, старі пам'ятники зруйнували і зробили там костел. Загалом було втрачено близько 636 православних церков.

Відбувалися і не менш страшні «духовні акції». Православних примусово перехрещували на католиків: приїздила поліція і зганяла всіх українців у «костел», де їх перехрещували, а згодом – били. Українці відповідали замахом на самого Президента, бомбовими замахами на держустанови, нападами на пошту, саботажем на залізниці і телеграфі.

На це польська влада реагувала новими акціями руйнацій. Проходили демонстрації українців-емігрантів, надсилалися скарги до Ліги Націй, яка засудила Польщу за такі дії, хоча результату це не дало. По суті, ситуація нагадувала розпечене залізо. Як слушно зазначив Микола Сивіцький: «Українці мали 2 шляхи: загибель або революцію». Ця революція проти польської влади таки вибухнула б, але почалася Друга світова війна.

Перші серйозні сутички між двома народами починаються з лютого 1943 року з Сарненської і Костопільської округ, у березні – квітні перекидаються на Дубнівську, Рівненську, Здолбунівську, Кременецьку та Луцьку округи та Полісся, а у липні – серпні охоплюють терен Ковельської, Володимирської, Горохівської і Любомильської округ.

У серпні 1943 року українсько-польське протиборство перекидається на Галичину, насамперед – на прикордонні з Волинню території. У наступні місяці кривавими сутичками був охоплений терен Бережанської, Рогатинської і Підгаєцької округ. У першій половині 1944 року бої охопили Перемишлянську, Самбірську, Городоцьку, Львівську, Радеківську, Рудківську, Стрийську і Жидачівську округи. Від червня 1944 року сутички тривали фактично на всій території Галичини. Можна навести багато прикладів трагічних і кровопролитних сторінок протистояння українців і поляків.

Точна кількість жертв Волинської трагедії не відома й досі. У працях польських істориків можна зустріти цифру 50 тисяч загиблих поляків і близько 15-17 тисяч українців.

Андрій Климчук

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ТА ЖАНРОВО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕДАГУВАННЯ ПЕРЕКЛАДІВ

Тема 6. Особливості редагування різних видів перекладеної літератури

Джерела: 3, 5, 11, 13, 17

Завдання для самостійної роботи:

1. Перекладіть речення українською мовою, визначаючи в тексті інтернаціоналізми. Вкажіть спосіб перекладу.

1. Wear through chemical reactions is influenced mainly by the choice of raw materials such as sinter, fused magnesia and flaky graphite.

2. A pilot reheating furnace incorporating electric heating and conventional burners has been tested in Sweden and shows promising improvement in capacity.

3. The reaction rate controlling factor is the removal of the carbon atoms at the phase boundary.

4. The attempt to reduce damage from corrosion has resulted in the increased use of coated sheet steels, in particular galvanized steel.

5. Malleable cast iron much more ductile and tough than either white or grey, gets its name from the deformation this iron may undergo without fracturing.

2. Перекладіть речення українською мовою, звертаючи увагу на переклад власних назв, аббревіатур, реалій, іноземних слів, ФДП. Обґрунтуйте вибір способу перекладу.

1. It is a fundamental principle of the UK constitution that Kings' or Queens' powers cannot be used by the government via the Royal Prerogative to change or do away with rights under British law unless Parliament gives it authority to do so. The court looked at examples ranging from the 1600s to the 1970s Laker Airways legal battle.

2. He will need to keep this sense of humor as UKIP, following an alleged fight in the European Parliament and the resignation of several senior figures – including former leader Diane James and former leadership candidate Steven Wolfe, seeks to move on without Mr Farage at the helm.

3. Cubans began lining up five hours in advance of a mass gathering in Havana's Revolution Square on Monday to commemorate Fidel Castro, the guerrilla leader who led a leftist revolution in 1959 and ruled the Caribbean island for half a century.

4. In the wake of Brexit and Donald Trump's surprise victory in America, debate in France has turned to whether Ms Le Pen can confound the polls and sweep to power in presidential elections next May.

5. The Italian Constitution bans the abrogation of international treaties via a popular vote, so a constitutional amendment might be necessary even before calling a referendum. That amendment would require a two-thirds-majority vote by both houses of parliament, and possibly yet another referendum just to clear the way for the one on euro membership.

6. Investors reeling from democratic shocks in Britain and the US are worried about Italy's future in Europe's monetary union. They're concerned that a defeat for Prime Minister Matteo Renzi in the December 4 constitutional – reform referendum would undermine the nation's fragile political stability.

7. Jacob Zuma on Monday faced the most serious revolt of his seven-year presidency as leading figures from his ruling African National Congress laid bare their divisions over a knife-edge vote on removing him as South African leader.

8. The confrontation at the highest levels of the ANC brings to a head months of rising discord over scandals and alleged corruption under Mr Zuma, and may worsen South Africa's economic paralysis as the government descends into infighting.

3. Запропонуйте власний варіант перекладу оригінального тексту, звертаючи увагу на переклад реалій, фразеологічних одиниць, розмовних елементів.

ЗЕНІТКА

1. Сидить дід Свирид на колодках. Сидить, стружить верболозину.

– Як діла, дідусю? Драстуйте!

– Драстуйте! Діла? Діла – нічого! Діла, як казали оті песиголовці, – гут!

– І по-німецькому, дідусю, навчились?

– Атож. У соприкосновенії з ворогом був, – от і навчився.

– Ідовго, дідусю, соприкасалися?

– Та не так, щоб й довго, а проте троє й од мене «у соприкосновеніє з землею» пішли. Загребли трьох отам на вигоні... І могилу вони були насипали й хреста поставили: так як наші оце повернулись, я й хреста порубав і могилу по вітру розвіяв... Щоб і сліду од погані не було.

– ...Розказати, кажете? Ну, слухайте.

...Наближались фашисти; знелюдніло наше село. Кілька старих бабів тільки й лишилося. Опинився й я по той бік річки, в лісі, у партизанах. Обіда хлопцям варив, коні пас. Та й закортіло мені подивитися, хто ж у моїй хаті за хазяїна тепер править, бо одинцем я жив, один, як палець. От одного разу підійшов я до річки, як уже добре смерклося, витяг з очерету човна, сів, поплив та й висадився десантом у себе ж таки в березі. Висадився десантом, а потім перебіжками, перебіжками поміж соняшниками, та за хлівом у лопухах і замаскувався. Замаскувався і сидю. А в хаті, бачу, світло горить, гомонять, чую, дехто співати зривається.

Я сидю, чекаю: хай, думаю собі, як поснуть, тоді вже я прийму рішення. Довгенько довелось чекати. Коли ось двері на ганок – рип! – виходять троє: двоє, чую, фашисти, а третій Панько Нужник, – за старосту вони його призначили. Батько його крамничку в нас держав, а воно, сопливе, виплакало, щоб його в колгосп прийняли. А тепер, бач, ста-а-ро-ста! Вийшли й прямують до хліва. А в хліві в мене на горищі трохи сіна було... Так ото Панько їх туди ночувати веде, бо в хаті душно. Полізли вони на горище, полягали. Чую, – хропуть. Я з лопухів потихесеньку, навшпиньки, у хлів. У руках у мене вила-трійчата залізні. Я розмахуюсь та крізь лісу вилами – раз, два, три!

Як заверещать вони там, як закричать:

– Вас іст дас?

А Нужник:

– О, рятуйте! Хтось із землі з зенітки б'є!

Ага, думаю, сукині ви сини, уже мої вила вам за зенітку здаються, почекайте, ще не те буде. Та з тим знову перебіжками у берег, на човна й на той бік. За три дні поздыхали вони всі троє: так переказували потім із села. Я їм вилами животи попроти́кав. Отаке моє з ворогом соприкосновеніє.

– Скільки ж вам, діду, літ?

– Та хто зна! Чи сімдесят дев'ять, чи вісімдесят дев'ять? Хіба їх полічиш? Знаю, що дев'ять, а яких саме, уже й не скажу.

– І ото ви не побоялись, – один на трьох?

– Побоявся? Та, чоловіче божий, війна – це ж моє рідне дело. Я ж увесь свій вік воювався з... бабою. Лукерки моєї не знали? Хіба ж такі страження були, як з отими поганцями на горищі! Та я їх, як щурят, подавив! А покійниця моя – хай царствує! – та вона б сама на дивізію з рогачем пішла! На що ми з кумом – царство йому теж небесне! – було вдвох... та куди там!

2. Сидю було я під повіткою, зубці до грабель тешу, а вона вийде на ганок та як стрельне:

– Свириде!

Вірите, сокира в мене в руках сама собі тільки – стриб! стриб! стриб! Як на теперішню техніку, так чиста тобі «катуша». З нею я так напрактикувався, що ніяка війна мені ані під шапку. Наступати на Лукерку, щоправда, я не наступав, більше одбивав атаки, а воюватися доводилось мало не щодня.

Одного разу, в неділю, ми з кумом, ще й на достойне не дзвонили, не видержали: хильнули. І добренько-таки хильнули. Коли ось Лукерка з церкви!

– Держись, – кажу, – куме, битва буде! Якщо поодиначі, будемо бити. Давай згуртуємось у військове соєдінєнє, бо інакше розгром. Перемеле живу силу й техніку! Утворили ми соєдінєнє. Тільки-но вона на ганок, я зразу вроді як на «ура»:

– Що це ти по церквах до полудня товчешся?! Піп медом частує, чи що?

А кум з правого флангу заходить. Але тут у нас обшибка організаційна вийшла: рогачів ми не поховали. Ех! – вона за рогача і в контратаку! Прорвала фронт. Ми з кумом на зарані підготовані позиції – в погрібник. Опорний, вроді пункт.

Уже й пироги похололи, а вона все в погрібнику в окруженні держить. Сидю я за діжкою з сирівцем, куняю.

Кум і каже:

– Як знаєш, – каже, – Свириде, а я до своїх пробиватися буду. У моєї Христі теж сьогодні пироги.

– Дивись, – кажу, – куме, тобі видніше. А краще не ризикувати завидна, хай як смеркне.

– Що ти, Свириде, як смеркне? Та які ж смерком пироги?

Перехрестився кум і рвонув в н-ському напрямленні. І таки пробився в расположеніє своєї Христі. Щоправда, рогачем його таки контузило, але з ніг не збило!

А я аж до вечора в окруженні за діжкою з сирівцем просидів. Тільки ввечері уласкавилась трохи Лукерка; підходить, одчиняє погрібника:

– Сидиш? – каже.

– Сидю! – кажу.

– Іди ж хоч галушок попоїж, а то охлянеш!

– Кинь, – кажу, – рогача, тоді вийду!

Бойова була покійниця!

3. Було з нею й стратегії, й тактики. Де ми з кумом тільки не маскувались: і в картоплинні, і в коноплях. Та обнаржить було враз! Обнаржить – і витіснить! Та тіснить було аж до водяного рубежа, до річки. А ми з кумом плавати не вміли, стоїмо у водяному рубежі на дистанцію, щоб рогачем не дістало. Стоїмо, мокнемо.

А вона:

– Мокнете?! Мокніть, іродові душі, я з вас конопель натіпаю!

Та після такої практики мені з отими гнидяними хрицями й робити не було чого. Шкода – кума нема: ми б з ним у соєдінєнні не те б показали.

Кум і льотчик кріпкий був. Ас!

Трусимо ми якось кислиці з кумом. Повилазили на дерево й трусимо. А кислиця висока була, розложиста. Фашисти, кляті, зрубали її. Лукерка в пелену кислиці збирає. Трусили, трусили, – ке, думаємо, закуримо. Люльки в зуби, кум огню креше...

Коли це знову як бахне:

– Знову за люльки!

Так ми з кумом, як стій, з кислиці у піке. Кум таки приземлився, хоч і скапотував, а я з піке – в штопор, із штопора не вийшов, протаранив Лукерці спідницю й урізавсь у землю! За півгодини тільки очунявся, кліпнув очима, дивлюсь; ліворуч стоїть кум, аварію зачухує, праворуч Лукерка з цеберкою води. Ворухнувсь – рулі повороту ні в руках ні в ногах не діють, кабіна й увесь фюзеляж мокрі-мокрісінькі...

– Живий, слава богу! – кум каже.

А Лукерка:

– Був би, – каже, – він живий, якби не моя кубова спідниця! Хай скаже спасибі спідниці, що затримала, – угруз би був у землю по самісінький руль глибини! Ех, льотчики, – каже, – молодчики!

А ви кажете, чи не злякався я трьох гітлерівців!

Після такої практики?! Таке й вигадате!

– А що тепер поробляєте, дідусю?

– Прийшли наші, – я демобілізувався. Дуже швидко німці тікають, не наздожену. Хай уже молодші гонять. А я оце дітлахам у дитячий садок пищики роблю. Такі ж утішненькі дітоньки! Та колгоспну череду з евакуації виглядаю. Треба випасати, треба відбудовувати після німецької погані. Ех, кума б оце мені, ми б оце вдвох... Хочете, може, «зенітку» мою побачити? Ось вона!

І погладив ніжно дід Свирид свої вила-трійчата...

Остап Вишня (1944)

4. Індивідуальне завдання: зробіть редакторську правку перекладу іншомовного тексту українською мовою та укладіть перекладацький коментар.

MECHANICAL ENGINEERING

Couplings and Clutches

Couplings and clutches are intended to connect shafts or other revolving parts and in modern mechanical engineering they form integral components of almost all machines. Couplings and clutches link together the shafts of turbines and generators, prime movers and driving mechanisms, as well as the shafts of separate units and assemblies effect smooth or instantaneous starting stopping, reversing and gear change of machines; protect against overload and racing and prevent reverse rotation.

Hence the great diversity of types of couplings and clutches and the continuous development of new designs.

Clutches are employed to connect and disconnect shafts during their relative motion (under load) or at standstill. According to the forces which keep them engaged, clutches may be divided into four groups: friction, claw (toothed)

electromagnetic fluid, and electromagnetic powder, and hydraulic clutches. Depending on the manner in which clutches are operated they are subdivided into those controlled by an operator directly or by means of auxiliary force, and power controlled clutches.

Advantages of Welded Work over Riveted Work

The application of welding instead of riveting to make permanent joints has a number of advantages, the chief being economy of material and labour. Metal is saved due to: a) the lighter weight of members joined by welding (the weight of welds comprises about 1-1,5 per cent of the work weight while the weight of rivets is about 3.5-4 per cent);

b) the better utilization of metal due to the absence of holes which weaken the effective sections;

c) the possibility of a wide use of butt-joined seams requiring no additional elements such as straps.

The use of welding instead of riveting saves on an average 10 to 20 per cent in weight.

Less labour is required because it is no longer necessary to lay out, punch or drill the holes. Besides riveting is much more complicated and less productive job than welding which can be often largely automated.

МЕХАНІЧНА ТЕХНІКА

Муфти та кігті

Муфти та кігті призначені для з'єднання валів або інших обертових деталей, і в сучасному машинобудуванні вони складають невід'ємні компоненти майже всіх машин. Муфти та муфти з'єднують вали турбін та генераторів, двигуни та механізми приводу, а також вали окремих вузлів та агрегатів забезпечують плавне або миттєве запуску, зупинку, реверсування та зміну передач машин; захистити від перевантажень та перегонів та запобігти зворотному обертанню.

Звідси велике різноманіття типів муфт і кігтів та постійний розвиток нових конструкцій.

Муфти використовуються для з'єднання та від'єднання валів під час їх відносного руху (під навантаженням) або в простої. За силами, що утримують їх задіяними, муфти можна розділити на чотири групи: фрикційна, когтетоподібна (зубчаста) електромагнітна рідина та електромагнітний порошок та гідравлічні муфти. Залежно від того, як експлуатуються муфти, вони поділяються на ті, що управляються оператором безпосередньо або за допомогою допоміжних сил, і муфти з регулюванням потужності.

Переваги зварних робіт перед заклепками

Застосування зварювання замість клепок для виготовлення постійних з'єднань має ряд переваг, головним є економія матеріалу та праці. Економія металу відбувається за рахунок: а) меншої ваги елементів, з'єднаних зварюванням (вага зварних швів становить близько 1-1,5% робочої ваги, тоді як вага заклепок становить близько 3,5-4%);

б) краще використання металу через відсутність отворів, які послаблюють ефективні ділянки;

в) можливість широкого використання стикових швів, що не потребують додаткових елементів, таких як ремінці.

Застосування зварювання замість заклепування дозволяє в середньому заощадити від 10 до 20 відсотків ваги.

Потрібно менше праці, оскільки більше немає необхідності розкладати, пробивати або свердлити отвори. До того ж клепання набагато складніше і менш продуктивна робота, ніж зварювання, яке часто можна в основному автоматизувати.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексеева И. С. Введение в переводоведение. М.: Издательский центр «Академия», 2004. 352 с.
2. Білозерська Л. П., Возненко Н. В., Радецька С. В. Термінологія та переклад : навчальний посібник для студентів філологічного напрямку підготовки. Вінниця : Нова Книга, 2010. 232 с.
3. Губарець В. Основи видавничої роботи з відтвореними текстами: навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. 176 с.
4. Гудманян А. Г., Сітко А. В., Єнчева Г. Г. Вступ до перекладознавства: навчальний посібник для студентів спеціальності «Переклад». Вінниця: Нова Книга, 2017. 296 с.
5. Зарицкий М. С. Переклад: створення та редагування. К.: Парламентське видавництво, 2004. 120 с.
6. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово–стилістичні проблеми. Вінниця: Нова Книга, 2004. 576 с.
7. Карабан В. І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську мову. Вінниця: Нова Книга, 2003. 608 с.
8. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства. Вінниця: Нова Книга, 2008. 512 с.
9. Основи теорії редагування перекладів : конспект лекцій / Укладач: О. В. Ребрій. ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. 88 с.
10. Ребрій О. В. Переклад англійської громадсько-політичної літератури. Європейський Союз та інші міжнародні політичні, економічні, фінансові та військові організації: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / за ред. Л. М. Черноватого та В. І. Карабана. Вінниця: Нова Книга, 2009. 240 с.
11. Слепович В. С. Курс перевода (английский – русский): учебное пособие для студентов вузов. Мн.: ТетраСистемс, 2005. 320 с.
12. Терехова С. І. Вступ до перекладознавства (Сучасні проблеми і теорії. Діяльність перекладача. Основи техніки перекладу). К.: вид. центр КНЛУ, 2002. 163 с.
13. Тимошик М. Основи редагування : підручник. К.: Наша культура і наука, 2019. 560 с.
14. Черноватий Л. М. Переклад англійської громадсько-політичної літератури. Система державного управління США: навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2006. 400 с.
15. Черноватий Л. М., Карабан В. І., Пенькова І. О., Ярощук І. П. Переклад англійської економічної літератури. Економіка США: навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2007. 416 с.
16. Черноватий Л. М., Карабан В. І., Омелянчук О. О. Переклад англійської технічної літератури. Вінниця: Нова книга, 2006. 296 с.
17. Шпак В. К. Основи перекладу. Граматичні та лексичні аспекти / Навчальний посібник. К.: Знання, 2005. 310 с.

Навчальне видання

Остапенко Світлана Анатоліївна
Дмитрук Лілія Анатоліївна
Удовіченко Ганна Михайлівна

Кафедра іноземної філології, українознавства
та соціально-правових дисциплін

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА ТА ОСНОВИ РЕДАГУВАННЯ ПЕРЕКЛАДІВ

Формат 60×84/8. Ум. др. арк. 6

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
50005, Дніпропетровська обл.,
м. Кривий Ріг, вул. Трамвайна, 16.